

A' FŐ MÉLTÓSÁGU MAGYAR KIR. KURIÁNAK TÖRVÉNYKEZÉSI MESTERSZAVAIT EGYBEFOGLALÓ SZÓTÁR.

MAGYAR
TÖRVÉNYKEZÉSI
SZÓTÁR.

Felsőbb engedelem mellett

KIADTA

TRATTNER-KÁROLYI

KÖNYVNYOMTATÓ-INTÉZETE.

Pesten,

a' Kiadók' betűjivel és költségén,

Uri utsza 612dik szám.

1837.

Szeretett Hazánk két utóbbi Törvényhozásai, honi nyelvünk, és ezzel szoros elválhatatlan kapcsolatban létező Nemzetiségünk előmozdítására, a' Magyar hang használatát a' Fő Méltóságú Magyar királyi Kuriára *is*, elsőbb ugyan a' feljebbvitt, azután pedig a' lefolyó Perekre nézve is behozván: ***a' Fö Méltóságú királyi Kuria:*** nehogy ezen nevezetes változással, az eddig meg nem határozott Magyar Törvénykezési kifejezésekből az igazság kiszolgáltatására habozás, bizonytalanság, határozatlanság, és így a' Törvénykezésnél, mindeneknél legártalmasabb homályosság háromoljon: szükségesnek látta **a' Magyar Törvénykezési mesterszavak** rendes meghatározását. Mivel pedig ezen fáradságos, a' közjóra azonban annyi boldogságot árasztó munka csak úgy érheti kivánva ohajtott sikerének valódi foganatját, ha közhirül tétetvén, mind az Alsóbb Birák, mind az Ügyviselők, Perlő Felek, és minden eggyes Honfiak a' legfőbb Törvényszékek

által használandó mesterszavak meghatározott értelmöket, egybefoglalva, minden további fáradság nélkül könnyen fellelhetik; a' fenn tisztelt Fő Törvényszék dicséretes hazafiúi törekedését, egyszersmind azzal is tetézte: hogy ebbeli Munkálatja kinyomtatását az alólirott Kiadóknak kegyesen megengedni méltóztatott.

Midőn tehát ezen minden valódi Hazafi forró keblében, imádott Fejedelmünk, Hazánk Attyai, és rendes Fő-Biráink iránt méltó tiszteletet és öröklő hálaadó érzést gerjesztő Munkát a' Magyar Közönség eleibe bocsájtani szerencsénk vagyon: egyszersmind el nem hallgathatjuk forró ohajtásunk' kijelentését: hogy anya nyelvünknek ezen új diadalma szeretett Hazánk czélzott boldogságára napról napra inkább inkább kifejlő virágain mentől érettebb gyümölcsöket hozzon.

Pesten, Jan. 10. 1837.

Trattner és Károlyi.

A.

Abactio. *Elhajtás*, *lásd* Damna per pecora illata.

Abactio foetus. *Magzat elűzése*, *lásd* foetus.

Abaestimatio. *Elbecsülés.*

Abalienatio. *Elidegenités.*

Ab intestato. *Végrendelet nélkül, testamentom nélkül.*

Abjudicare. *Elitélni.*

Abjurare. *Elesküdni.*

Ablegatus. *Követ.*

Abnegare. *Eltagadni.*

Abolire. *Eltörleni.*

Abortus. 1. *Idétlen szülés.* 2. *Éretlen szülés.*

Abrasio. *Kivakarás*, *lásd* Cancellatio.

Abrogatio Legis. *Törvény eltörlése.*

Absolutio. *Felmentés.*

Absolutionales. *Felmentő-Levél.*

Absolutorium. 1 *Felmentő Itélet.* 2. *Levél.*

Abusus. *Visszaélés*, *lásd* Usus.

Accessio. *Járulat*, *szaporodás.*

Accessio per alluvionem. *Szaporodás viz mosás*, *iszapolás által.*

Accessio per vim fluminis. *Víz szakasztás által.*

Accessio per mutationem alvei. *Folyam változás elhagyatott víz medre által.*

Accessio per Insulam. *Ujjonnan támadott sziget által.*

Accessorium. *Hozzá járulat.*

Accidens, per accidens. *Történetből.*

Acclusum. *Melléklet.*

Accorda. *Alku*, *lásd* Contractus.

Accrescentia. *Nevekedés.*

Accusatio. *Vád.*

Delatio. *Bevádolás.*

Denunciatio. 1. *Bejelentés*, *p. o.* caducitatis denunciatio. *Magvaszakadás bejelentése.* 2. *Feladás*, *p. o.* denunciare aliquem. *Feladni valakit.*

Qverela. *Panasz*, *panaszolkodás.*

Accusator. *Vádló.*

Acqvisitio, acqvisitum. 1. *Szerzés*, *szerzemény.* 2. *Kereset*, (midőn az Actioval eggyet tesz) *p. o. ezen értelemben*, in totali actione et acqvisitione convinci.

Acqvisitum Bonum. *Szerzett vagyon.*

Coacqvisitio. *Közös szerzemény.*

Coacquisitum. *Közös szerzemény.*

Acqvisitor. *Szerző.*

Acqvirere. *Szerezni.*

Acqvisitionis radix vel ramus. *Szerzemény eredete.*

Acqvisitionales Literae. *Szerzemény Levél.*

Acta. *Akták*, *Irományok.*

Acta publica. *Köz-irományok.*
Acta judiciaria. *Törvényi.*
Actia. *Aktzia*, *Részvény.*
Actio. *Kereset* (polgáriakban) *Vád* (főben járókban).
Reactio. *Viszontkereset.*
Actio personalis. *Személyes kereset.*
Actio realis, rei persecutoria. *Értéki.*
Actio mixta. *Elegyes.*
Actio cumulata. *Halmozott.*
Actio compatibilis. *Öszveférhető.*
Actio incompatibilis. *Öszveférhetetlen.*
Actio indebita. *Helytelen.*
— generica. *Átalyános.*
— exploratoria. *Kémlelő.*
— fundamentalis. *Anya.*
— accessoria. *Mellesleges.*
— continuatoria, reflexoria. *Folytató.*
Actio condescensoria. *Átszálló.*
Actio Fiscalis, *Ügyészi. Fiscalis.*
Actio criminalis. *Büntetőlevél.*
Actio indeterminata. *Határozatlan.*
Actionalis libellus. *Keresetlevél*, *vádlevél.*
Actionalis Expositio. *Kereseti előadás.*
Actioni cedere. *Keresettől eláll ani.*
Activitas. *Tehetőség.*
Active. *Keresőleg*; passive *szenvedőleg.*
Activa causa. *Kereső per.* Passiva causa. *Szenvedő per*, *lásd* Causa Processus.

Activum debitum. *Követelés.* Passivum debitum. *Adósság*, *lásd* Debitum.
Activus et passivus status. *Követelő*, *és tartozó állapot*, *lásd* Status.
Activisatio. *Megbizás.*
Actor. *Felperes.*
Actoratus. *Felperesség.*
Actoratus personalis. *Személyes.*
Actoratus realis. *Értéki.*
Actus. *Cselekedet.*
Actus personalis. *Személyes cselekedet.*
Actus judicialis. *Biró i.*
Actus potentiarius; violentus. *Hatalmaskodó*, *erőszakoskodó.*
Actus majoris potentiae. *Hatalmaskodás*, *lásd* major potentia.
Actus minoris potentiae seu violentia. *Erőszakoskodás*, *lásd* violentia.
Adaqvatio. *Itatás.*
Adjudicare. *Megitélni.*
Adjudicatoriae. *Megitélő levél.*
Adjunctus. *Segéd.*
Adjurare. *Megesketni*, *lásd* Juramentum.
Adjustatio. *Kiegyengetés.*
Adlaterare. *Mellékelni.*
Admensurare, commensurare. *Hozzá mérsékelni.*
Administratio Justitiae. *Igazság kiszolgáltatása.*
Admonitio. 1. *Megintés.* 2. *Megkinálás*, *lásd* Juridica remedia.
Admonitio judicialis. *Törvényes.*

Admonitio judiciaria. *Biròi.*
Admonitio amicabilis. *Barát-ságos.*
Pars admoneri curans. *Intető fél.*
Pars admonita. *Intetett fél.*
Admonitoriae. *Megintő levél.*
Adnexum: *lásd* acclusum.
Adoptatio. *Örökbe fogadás.*
Adoptatio filialis. *Fiúnak fogadása.*
Adoptatio fraternalis. *Atyafinak fogadás.*
Adoptatio mutua. *Viszonyos.*
Adoptans. *Örökbe fogadó.*
Adoptatus. *Örökbe fogadott.*
Adoptivus filius. *Fogadott fiú.*
Adoptivus frater. *Fogadott atyafi.*
Ad peram et saccum excussus. *Biróiképpen minden vagyoniból kivetkeztetett.*
Adsistentia. *Pártfogás.*
Adsistentia Fiscalis. *Ügyészi.*
Adsistentia Magistratualis. *Tiszti.*
Ad tertium citatus. *Harmadnapra idéztetett.*
Adulterium. *Házasság törés, nős paráznaság* (férfiaknál) *lásd* Delicta carnis.
Adulter. *Házasság törő, nős-parázna.*
Advena. *Jövevény.*
Adversarius. *Ellenfél.*
Ad vires Substantiae vel Successionis. *Érték, vagy örökség erejéig.*
Advocatus. *Ügyvéd, Ügyviselő, lásd* Fiscus, Procurator.
Per Regnum Hungariae Juratus Causarum fori utriusque Advocatus. *Magyar országban mind két rendü Birósági hites ügyvéd.*
Advocatus Pauperum. *Szegények Ügyvédje.*
Aedificia. *Epületek.*
Aedificia necessaria. *Szükséges.*
Aedificia utilia, *Hasznos.*
Aedificia voluptuaria. *Gyönyörködtető.*
Aedificia communia. *Köz.*
Aequalitas Juris. *Jusbeli egyenlőség.*
Inaequalitas Juris. *Jusbeli egyenetlenség.*
Aequitas. *Egyenesség.*
Aequivalens. *Hasonértek.*
Aerarium Regium. *Királyi kintstár.*
Aes alienum. *Költsönpénz.*
Aestimatio. *Bets.*
Aestimatio judicialis. *Biròi.*
Aestimatio communis. *Köz.*
Aestimatio condigna, *Illendő.*
Aestimatio perennalis. *Örök.*
Aestimationalis. *Bets szerinti.*
Aestimationale pretium. *Bets ár.*
Aetas. *Kor, idő.*
Aetas perfecta. *Ember kor.*
Aetas imperfecta. *Nevendék.*
Aetas legitima. *Törvényes.*
Aetas illegitima. *Gyermek kor.*
Aetatis revisio. *Korlátás.*
Revisionales literae. *Kor bizonyító-Levél.*
Vénia aetatis. *Kort pótló engedelem.*
Affinitas. *Sógorság.*
Affinitas ex copula licita. *Törvényes.*

Affinitas ex copula illicita. *Törvénytelen.*
Affirmatio. *Állítás.*
Affirmative. *Állítólag.*
Negative. *Tagadólag.*
Agratiatio. *Megkegyelmezés.*
Aggravare. *Terhelni.*
Aggressio. *Megtámadás.*
Agilis. *Nő nemes.*
Agnatio. *Atyai rokonság.*
Agnatus. *Atyafi.*
Alba. *Alba, Chartabianca.*
Alienare. *Elidegeníteni.*
Allatura. *Hozomány.*
Allegatio. *Szóváltás.*
Allegata et probata. *Előadattak és bebizonyittattak.*
Allodiatura. *Majorság.*
Allodium. *Major.*
Allodialis. *Majorsági.*
Alluvio. Alluvium. *Viz mosás, iszapolás,* *lásd* accessio.
Alteratio. *Változtatás.*
Alternativa. *Vagy egy v. más.*
Alternative. *Felváltva.*
Ambitus crimen. *Hivatal vadászás.*
Amens. *Esztelen, eszement,* *lásd* mente captus.
Amica. *Barátságos eggyezés.*
Amissio. *Vesztés, elvesztés.*
— capitis. *Fő vesztés.*
— causae. *Per.*
— officii. *Tiszt.*
— bonorum. *Jószág.*
— privilegii. *Kiváltság. Privilegium.*
Amissio Summae. *Summa elvesztése.*
Amissores castrorum finitimorum. *Véghelyek feladóji.*
Amnestia. *Amnestia.*
Amortisatio. *Megsemmisítés.*
Lex amortisationis. *Szerzést tiltó törvény.*
Analogia. *Hasonlóság.*
Angaria. *Esztendő negyede.*
Animadversio. 1. *Észrevétel.* 2. *Megfenyítés.*
Annihilatio. *Semmisítés.*
Annus discretionis. *Értkor.*
Annualis revolutio. *Egy esztendő lefolyta; elforgása.*
Antecedens, et consequens. *Megelőző és következő.*
Anticipando. *Előleg.*
Anticipare. 1. *Elejét venni,* 2. *Előre kivenni, előlegezni* (mind a' két értelemben).
Antiqvatio. *Avítás.*
Apographum. *Más, másolat,* *lásd* scriptum.
Apostolica Sedes. *Apostoli szék.*
Appellata. Appellatio. *Feljebbhívás.* In genere, *feljebbhivatkozni, feljebbvitel.* In respectu fori primae instantiae: — Causa ad Tabulam Regiam appellata. *Az első Birótól a' kir. Táblához feljebbvitt per, feljebbhozás.*
In respectu fori appellatorii.
Appellata intra dominium. *Birtokból. Szabadságban* (a' büntető perekben).
Appellata extra dominium. *Birtokon kivül, fogságból* (a' büntető perekben).
Appellatae cedere. *Lemondani a' feljebbvitelről.*
Temere appellans. *Vakmerő feljebbvivő.*

Appellatorium forum. *Felsőbb ítélőszék, lásd* Forum.
Appertinentia. *Tartozandóság.*
Apprehensio. *Kéz rátétel.*
Approbatio. *Helyben jóváhagyás.*
Appropriatio *Magának tulajdonítás.*
Aqvatio. *Itatás*, *lásd* adaquatio.
Aratrum regale. *Királyi ekemérték.*
Arbiter Judex. *Választott bíró*, *lásd* Compromissum.
Arbitrium. *Önkény.*
Arbitrium prudens judicis. *Bírói mérséklet.*
Archivum. *Levéltár.*
Archivarius. *Levéltárnok.*
Arenda. *Árenda, haszonbérlés.*
Arestum. 1. *Fogság.* 2. *Fogház*, *árestom*, *lásd* carcer.
Arestatio. *Befogatás*, *letartóztatás.*
Argenteria. *Ezüst nemück.*
Arha. *Foglaló.*
Arma. 1. *Fegyver.* 2. *Czímer.*
Armorum Jus. 1. *Fegyverjussa* ex parte Fisci. 2. *Hádköltség* ex parte praetendentis.
Armales. *Nemes levél.*
Armalista. *Czímeres nemes.*
Donatarius. *Adományos nemes*, *lásd* Donatio.
Articulus. *Czikkely.*
Articularis. *Törvényes.*
Inarticulare. *Törvénybe foglalni.*
Arx. *Vár.*
Assassinium. *Bérgyilkosság.*
Assecuratio. *Biztosítás.*
Assecuratoriae. *Biztosító levél.*
Assertum. *Állítás.*
Assertum simplex. *Puszta állítás.*
Assignare. 1. *Kimutatni*, 2. *rendelni.*
Assignatio, exassignatio. 1. *Kimutató levél.* 2. *Rendelő levél.*
Assumtio oneris. *Terh vállalás.*
Assumtio causae in revisionem. *Pernek visgálás alá vétele.*
Assumtus. *Felvett*, *mellévett*, *lásd* violentia.
Astutia. *Ravaszság*, *lásd* dolus.
Asylum. *Menedékhely.*
Attestatio. *Bizonyítás.*
Attestata mortualia. *Halált bizonyító levél.*
Attractus in causam. *Alperes.*
Aucarius. *Ludas.*
Auctio. 1. *Felfizetés* in pignoribus. 2. *Kótya vetye*, *árverés*, *lásd* Licitatio.
Auctionales. *Felfizető*, *vagy ráadó levél.*
Aucupium. *Madarászat.*
Auditus. *Hallomás*,
Auritus testis. *Hallomási tanu*, *lásd* Testis.
Aula. *Udvar.*
Aurea Bulla. *Arany pecsétes levél*, *lásd* sigillum.
Auszugales. *Hitel-jegyzék.*
Auszugalia debita. *Hitel-jegyzéki adósság.*
Authentia. *Hitelesség.*
Authenticatio. *Hitelesítés.*
Authenticus. *Hiteles.*
Authenticus locus. *Hely.*
Authentica persona. *Személy*, *lásd* credibilis.

Authenticatus. *Hitelesitett.*
Authoritas. 1. *Hatalom.* 2. *Tekintet.*
Autochyria. *Öngyilkosság.*
Autographum. *Saját kézirat*, *lásd* scriptum.
Aversionalis. *Általános.*
Aversionale pretium. *Általános ár.*
Aversionaliter. *Általjában.*
Aviticitas. *Ősiség.*
Avitus, aviticus. *Ősi.*
Aviticum bonum. *Ősi jószág*, *ősi vagyon.*

B.

Baptismales. *Kereszt-levél.*
Baro. *Báró.*
Barones Regni. *Ország zászlósai.*
Beneficium. *Haszonvétel.*
— legis. *Törvény kedvezése.*
— ordinis. *Sor jusa.*
— regale. *Királyi haszonvétel.*
— ecclesiasticum. *Papi.*
— cleri. *Egyházi kivétel*, *lásd* Clerus.
— naturae. *Természet adomány.*
Benevola fassio. *Szabad vallás*, *önkénti vallomás.*
Benevolum examen. *Szabad vagy önkénti vallatás.*
Bestialitas. *Barmoskodás.*
Bifariatio. *Kétfelé szakitás.*
Binarius. *Kétszeri.*
Bigamia. *Kétfeleségűség*, *Kétférjűség.*
Polygamia. *Többfeleségűség*, *több férjűség.*
Bilateralis. *Viszonos*, *két oldalú*, *lásd* unilateralis.
Birsagium. *Birság.*
Blasphaemia. *Káromlás.*
Bona fides. *Jó lelküség.*
Mala fides. *Hamis lelküség.*
Bonae, vel malae fidei Creditor. *Jó vagy rosz lelkü hitelező*, *lásd* Fides.
Bonificatio. *Megtérités*, *kipótolás.*
Bonum, Bona. *Jószág*, *javak*, *lásd* Res.
Res. *Vagyon.*
Bonum immobile. *Ingatlan*, *fekvő jószág.*
— mobile. *Ingó.*
— donationale. *Adományi.*
— extradonationale. *Adomány kivüli.*
— avitum, aviticum. *Ősi.*
— emptitium. *Vett.*
— acqvisitum, adventitium. *szerzett.*
— coacquisitum. *Köz szerzeményü.*
— virtuale. *Várandó.*
— patrimoniale. *Nemzetségi.*
— concambiatum. *Cserélt.*
— paternum. *Atyai.*
— maternum. *Anyai.*
— utriusque sexus. *Mind két ágat illető.*
— sexus masculini. *Fiú ágat illető.*
— dubium, dubiosum. *Kétséges.*
— castrense. *Hadi érdem által szerzett.*
— quasi castrense. *Polgári érdem által szerzett.*

Bonum caducum, bona deficientium. *Magvaszakadt.*
— notoriorum. *Hűteleknek javai.*
— occupata. *Elfoglalt javak,*
— impignorata. *Elzálogosított.*
— pupillaria. *Árvák javai.*
— camerale. *Kamarai.*
— coronale. *Koronai.*
— fiscale. *Fiskális.*
— ecclesiasticum. *Egyházi.*
— fundationale. *Fundationalis.*
— publicum. *Közjó.*
Brachium. *Hatalom, kar.*
— regale. *Királyi.*
— seculare. *Világi.*
Brevis litis processus. *Rövid folyamatú per.*
Longae litis processus. *Hosszú folyamatú per.*
Breves brevium, brevia Judicia, judicia brevium evocationum. *Rövid utja a' perlekedésnek, rövid törvény.*

C.

Cadaver. *Holt test.*
Caduca bona. *Magvaszakadt Jószág*, *lásd* Bonum.
Coelebs. 1. *Nőtelen* (férfiaknál). 2. *Hajadon* (leányoknál).
Calcatura. *Nyomás, forduló.*
Diverticulum. *Dűlő.*
Calculus. *Számitás, felvetés.*
Calumnia. 1. *Patvar.* 2. *Hamis vád.*
Cambium. *Csere.*
— purum. *Tiszta.*
Cambium perennale. *Örök csere.*
— temporaneum. *Ideigleni.*
— simulatum. *szinlett.*
— praejudiciosum. *Sérelmes.*
— mixtum. *Elegyes.*
Concambium. *Költsön csere.*
Cambio mercantile judicium. *Kereskedői Itélőszék.*
Cambiales Literae. 1. *Csere-* 2. *Váltó levél.*
Cancellaria. *Kanczellaria.*
— major, R. H. Aulica. *Királyi nagyobb. M. k. udvari Kanczellaria.*
— minor. *Királyi kisebb.*
Cancellatio. *Átvonás.*
Litura. *Kitörlés.*
Rasio, rasura. *Vakarás.*
Abrasio. *Kivakarás.*
Cancellista. *Iró.*
Canones sacri. *Egyházi szabályok.*
Capacitas possessorii. *Jószág birhatás, lásd* incapacitas.
Capillare Jus. *Hajadoni jus, lásd* Jus.
Capitale, Capitalis Summa. *Tőkepénz.*
Capitale crimen. *Főbenjáró bün*
Capitalis Sententia. *Halálos Itélet.*
Capitalis poena. *Büntetés.*
Capitularis homo. *Káptalan embere.*
Captivatio, incaptivatio. *El - befogás.*
Captivitas. *Fogság, lásd* carcer.
Captivus. *Fogoly, rab.*
Caput. *Fej.*
— bonorum. *Jószág feje.*

Capitis emenda. *Fejváltság.*
— redemtio. *Fejváltás.*
— aestimatio. *Fejbets.*
Carcer. *Tömlöcz.*
Captivitas. *Fogság.*
Custodia. *Őrizet.*
Arestum. *Fogház, árestom.*
Incarceratio. *Befogatás.*
Cardinalis lex. *Sarkalatos törvény*
Cardinalis praerogativa. *Szabadság.*
Carnalis et uterinus frater. *Apul-Anyul testvér*, *lásd* Frater.
Chartabianca. *Chartabianka*, *lásd* Alba.
Cassa. *Pénztár.*
Cassae contrectatio. *Pénztár meglopása.*
Cassatio. 1. *Eltörlés.* 2. *Hivataltól megfosztás.*
Castellum. *Kastély.*
Castrum. *Vár.*
Casus. *Történet, eset.*
— notorii. *Hivségtelenség esetei.*
— quinque casus. *A' hatalmaskodásnak öt esetei*, *lásd* major potentia.
— casualis. *Történeti.*
Causa. 1. *Ügy.* 2. *Ok*, *lásd* Processus.
Causae meritum. *Ügy veleje, érdeme, dereka.*
Causae condescensio, reassumtio, *lásd* Processus.
Causae revisio. *Visgálás.*
Processus causae. *Perfolyamat.*
Causarum Regalium Director, et Sacrae Coronae Fiscalis. *A' királyi Ügyek Igazgatója és a' szent Korona Ügyésze.*

Causans. *Törvénykező.*
Causa principalis. *Fő derék ok.*
— efficiens. *Eszközlő, szerző.*
— efficiens per se. *Magától szerző ok.*
— efficiens per accidens. *Történetből szerző.*
— adjuvans. *Segítő.*
— pia. *Kegyes czélú.*
Cautela. *Óvás.*
— juris. *Törvényes.*
— superabundans. *Felesleges.*
Cautio. *Jót állás*, *lásd* Fidejussio.
Cautio literatoria. *Irásbeli jótállás.*
Cautio realis. *Zálogbeli jót állás*, *lásd* damna per pecora illata.
Cautio expeditoria. 1. *Szavatosság*, Evictio; 2. *Jót álló, nyugtató.*
Cavens. *Jót álló.*
Cautionales. *Jót álló levél.*
Cautus. *Vigyázó, szemes.*
Incautus. *Vigyázatlan.*
Cavillatio. *Gunyolás.*
Censura. 1. *Visgálás.* 2. *Fenyíték.*
— ecclesiastica. *Egyházi fenyíték.*
Censuralis Sedes. *Számvevő szék.*
Census. 1. *Bér.* 2. *Adózás.*
— domalis. 1. *Füstpénz.* 2. *házbér.*
— regius. *Királyi bér, a' királyi városoknál.*
Certificatio. *Idézés*, *lásd* Citatio.
Certificatum. *Bizonyító irás.*
Cessio. *Engedés, átengedés, engedmény.*
Cessionarius. *Engedményes.*

Cessionales. *Engedmény*, *átengedő levél.*
Chirographum. *Kézirat.*
Chirographarius. 1. *Kéziratos.* 2. *Kéziratos hitelező.*
Circulare. *Kerülő-kör-levél*, *lásd* Mandatum.
Circumstantia aggravans. *Terhelő*, *sulyosító.*
Circumstantia allevians. *Könnyítő körnγülállás.*
Circumventio. *Elámítás.*
Citatio. 1. *Idézés.* 2. *Fel-elő-hozás*, *p. o.* legis.
— fundamentalis, principalis, vel primaeva. *Első idézés.*
— reflexoria. *Emlékeztető.*
— personalis. *Személyes.*
— per Jurisdictionatum. *Embere által.*
— de domo habitationis. *Lakból lett.*
— officiosa. *Hivatalos.*
— de bonis facta. *Birtokból tett.*
— ex officiolatu. *Tisztségből.*
— verbalis. *Szóbeli.*
— literatoria. *Irásbeli.*
— peremtoria. *Haladék nélküli.*
— legitima. *Törvényes.*
— illegitima *Törvénytelen.*
— ad personaliter comparendum. *Idézés személyes megjelenésre.*
— ad personaliter comparendum et juri standum. *Személyes és törvény alatti megjelenésre.*
— ex vinculis. *Idézés fogságból.*

Citatio ad suo modo comparendum. *Szokott megjelenésre.*
Citationis exhibitio. *Idézés megadása.*
Citatoriae. *Idéző levél.*
Citatus. *Idéztetett.*
Civis. *Polgár.*
Civilis. *Polgári.*
Civicus. *Városi.*
Civitas Tavernicalis. *Tárnoki Város.*
— Personalitia. *Királyi személyes Helytartói.*
— Montana. *Szabad királyi Bánya város.*
Clandestinus. *Alattomos.*
Clavis. *Mérték.*
— repartitionis. *Felosztás mértéke.*
— proportionis. *Arányúság.*
Classificatio. *Osztályozás.*
— debitorum. *Adósságok osztályozása.*
— territorialis. *Határbeli.*
Classis. *Osztály.*
Clausula. *Kikötés*, *feltétel.*
— justificatoria. *Igazságosító.*
— salvificatoria. *Mentő.*
— jurium declaratoria. *Just kifejező.*
— insolita. *Szokatlan.*
— legalis. *Törvényes.*
— illegalis. *Törvénytelen.*
Clenodia. *Drágaságok.*
Mundus muliebris. *Asszonyi ékességek.*
Clerus. *Papság*, *egyházi rend.*
— secularis. *Világi.*
— regularis. *Szerzetes.*

Clerus junior. *Nevendék-papság.*
— superior. *Fő.*
— inferior. *Al.*
Beneficium Cleri. *Egyházi kivétel.*
Coactio. *Erőltetés.*
Coadjutor. *Segéd.*
Coacquisitio, coacquisitum. *Köz szerzés, köz szerzemény,* *lásd* acquisitum.
Coacquisitio conjugalis. *Házassági.*
— fraternalis. *Testvéri.*
Codicillus. *Codicillus. Fiók rendelet.*
Coëmtio. *Öszvevétel.*
Coëvictio. *Közszavatosság, lásd* Evictio.
Cognatio. *Anyai rokonság.*
— spiritualis. *Komaság.*
— cognatus. *Anyai, rokon.*
Cognomen. *Vezeték név, lásd* Nomen.
Cohabitatio. *Együtt lakás.*
Coincattus. *Alperes társ.*
Cointelligentia. *Eggyetértés.*
Cointeressatus. *Érdek társ, közös fél, részes.*
Collateralis. 1. *Oldalagos, a' vérségnél.* 2. *Törvényen kivüli, birói foglalatosságban.*
Collateralis fassio. *Törvényen kivüli vallás.*
Collateralis linea. *Oldal ág.*
— frater. *Oldal rokon.*
Collatio Regia. *Királyi adomány,*
— palatinalis. *Nádori.*
— privilegialis. *Kiváltsági.*
— possessionaria. *Jószágadás.*
Collationales. *Adománylevél.*
Collectivus. *Öszves adj.*
Collimitatio. *Arányzás, hozzávetés.*
Collimitaneus. *Határos, lásd* Vicinus.
Collusio. *Czimborálás.*
Colonus. 1. *Jobbágy.* 2. *Telkes gazda.*
— fugitivus. *Szökevény jobbágy.*
— colonicalis. *Jobbágyi.*
— sessio. *Telek.*
Colonorum emigratio. *Jobbágy el-ki-költözés.*
Columna infamis. *Pelengér.*
Combinatio. *Egybevetés.*
Combinatorium Instrumentum. *Egybevető oklevél.*
Commassatio. *Öszvesítés.*
Commendatio. *Ajánlás.*
Commetaneus. *Határos, lásd* Vicinus.
Comminatio incendii. *Tűzzel fenyegetés, lásd* Incendium.
Commissio. 1. *Meghagyás, megbizás.* 2. *Biztosság.*
Committens. 1. *Megbizó.* 2. *Küldő.*
Commissionatus. *Megbizott, lásd* violentia.
Commissio neoacquistica. Neoaquisticai *Biztosság.*
Commissarius. *Biztos.*
Commodatum. *Haszon költsön.*
Commodum. *Haszon.*
Incommodum. *Rövidség, kár, alkalmatlanság.*
Communio. *Közösség.*
— juris. *Jus közössége.*
— sangvinis. *Vérség.*

Communio juris et sangvinis. *Vérség és osztályosság.*
Communis. 1. *Köz, közös.* 2. *Közönséges.*
Commune Jus. *Köz, közös jus.*
Communis Inquisitio. *Közös tanú vallatás,lásd* Inquisitio.
Communis aestimatio. *Közönséges bets, lásd* aestimatio.
Communicatio. *Közlés.*
Communitas. *Község.*
— privilegiata. *Szabados.*
Publicum. *Közönség.*
Universitas. *Közönség.*
Comparitio. *Megjelenés.*
— personalis. *Személyes.*
— per se. *Személyesen.*
— per Procuratorem. *Ügyvéd által.*
— Medio mandatarii. *Törvényes Meghatalmazott által.*
Comparitionis dies, Terminus. *Megjelenés határnapja.*
Compascuum. *Közöslegelő, közös legeltetés.*
Compassus. *Végrehajtás eszközlése.*
Compassuales. *Végrehajtást eszközlő levél.*
Compatibilis. *Egybe - öszvefér-hető, lásd* incompatibilis.
Compensatio. *Kipótlás, megtérités.*
Competens. *Illető.*
Incompetens. *Nem illető.*
Competentia. *Illetőség.*
— fori. *Biróság illetősége.*
— incompetentia. *Biróság helytelensége, lásd* Inconvenientia.

Complanatio. *Elegyenlités.*
Complex. *Bűntárs, czinkos.*
Complicitas. *Bűntársaság, czinkosság.*
Compositio. *Eggyeztetés.*
— amica. *Barátságos.*
Complexio corporis. *Testi alkotás.*
Compossessor. *Közbirtokos, birtok társ.*
Compossessoratus. *Közbirtokosság.*
Compossessorium. *Közbirtok.*
Comprobare. *Be-meg-bizonyitani.*
Compromissum. 1. *Biró választás.* 2. *Biròi választó levél.*
Compromittens. *Biró választó.*
Compromittere in judice. *Birót választani.*
Compromissionale judicium. *Választott biróság.*
Compulsorium mandatum. *Vallató, vallatást rendelő parancsolat, lásd* Mandatum.
Computus. *Számvetés.*
Comprovincialis. *Megyebéli.*
Concambium, concambiatio. *Költsön- csere, egybe cserélés, lásd* Cambium.
Conceptio. *Fogantatás.*
Concernens. *Illető.*
Concertatio. *Értekezés, tanakodás*
Conciliatio. *Öszvefértetés.*
Concitatio. *Lázítás.*
Concivilitas. *Polgárság.*
Concivilitatis jus. *Polgársági jus.*
Concivis. *Polgártárs.*
Conclusio, conclusum. *Béfejezés, bevégzés.*
Concordia. *Eggyesség.*

Concubina. *Ágyas.*
Concubinatus. *Ágyastartás*, *lásd* Delicta carnis.
Concursus. 1. *Öszvegyülés*, *öszvejövetel*. 2. *Részvétel*, *p. o.* concursus ad delicta.
Concursus Creditorum. *Hitelezők öszvejövetele.*
Concursualis, convocatorius processus. *Hitelezők öszvejövő pere. Hitelezőket öszve hívó per*, *lásd* Processus.
Condemnare *Kárhoztatni. itélni.*
Condescensio. 1. *Leszállás. leszállítás.* 2. *Általszállítás.*
Condescensio Actionis, Citationis &c. *Kereset*, *idézet leszállítása.*
Condescensio Bonorum. *Jószág általszállása.*
Condescensoria Sententia. *Leszállító Itélet.*
Condescendentia. *Származás.*
— gradualis. *Izenként való leszármazás.*
Conditio. 1. *Állapot*, *életneme*, *sors.* 2. *Feltetel.*
Conditio essentialis. *Velős feltétel.*
— accidentalis. *Mellékes*, *történeti.*
— honesta. *Tisztességes.*
— turpis. *Dísztelen.*
— legalis. *Törvényes.*
— illegalis. *Törvénytelen.*
— licita. *Szabad.*
— illicita. *Tiltott.*
— possibilis. *Végre hajtható.*
— impossibilis. *Lehetetlen.*
Conditio substantiae contractus adversa. *A' kötéssel megférhetetlen.*
— sine qua non. *Kizáró.*
Conditionalis, conditionatus. *Feltételes.*
Conditionatum. *Feltételmény.*
Condividere. *Osztozni.*
Condividens. *Osztályos.*
Condivisionalis. *Osztályos atyafi.*
Congenerationalis. *Vérszerenti atyafi.*
Conductio. *Bérbe fogadás*, *kibérlés*, *lásd* Locatio.
Conferre. 1. *Adni.* 2. *Egybehasonlitani. öszvevetni.*
Conferentia. *Értekezés.*
Confessio. *Vallás*, *megvallás.*
— benevola, spontanea. *Szabad vallás.*
Confirmatio. *Megerősités*, *jóváhagyás.*
— regia. *Királyi megerősités.*
Confiscatio. *Elfoglalás Fiscus részére.*
Confrontatio. 1. *Szembe állítás.* 2. *Egybehasonlitás* cum originali, *lásd* conferre.
Congenerationalis. *Vérszerénti atyafi.*
Conjectura. *Gyanitás*, *hozzávetés*, *segítés.*
Conjuratio. *Öszveesküvés.*
Conjux. *Hitves*, *házastárs.*
Conjugium. *Házasság.*
Conjugalis. *Hitvesi.*
Conjugalis successio. *Hitvesi örökösödés.*
Connexio. *Egybeköttetés.*

Connexio juris et sanguinis. *Osztályos vérség.*
Conniventia. *Egy kézre játszás, elnézés.*
Connubium. *Öszvekelés.*
Connumeratio. *Öszve-fel-számlálás,*
Connumeratio Sessionum. *Telkek öszveszámlálása,* *lásd* Sessio.
Conquestor. *Panaszolkodó.*
Consanguineitas. *Vérség.*
Agnatio. *Atyafiság.*
Cognatio. *Rokonság.*
Linea recta. *Egyenes ág.*
— collateralis. *Oldal.*
— collateralis aequalis. *Egyenlő oldal.*
— collateralis inaequalis. *Egyenetlen oldal.*
— ascendens. *Nemző ág.*
— descendens. *Nemzett.*
Gradus. *Íz.*
Consangvineus. *Vér.*
Ascendentes. *Nemzők.*
Descendentes. *Nemzettek.*
Conscientia facti. *Dolog tudása.*
Consectarium. *Folyadék, következés.*
Consensus. *Eggyetertés, megegyezés, rá-állás.*
Unanimitas. *Egyértelműség.*
Consensus regius. *Királyi hely benhagyó adomány.*
Consensus expressus. *Kijelentett, világos.*
Consensus tacitus. *Következtetett.*
Consensuales. *Megeggyező levél.*
Conservare. 1. *Megtartani, meghagyni.* 2. *Gondját viselni.*

Conservatio. 1. *Fentartás.* 2. *Gondviselés.*
Conservator literarum. *Levelek gondviselője.*
Consignatio. 1. *Fel-öszve-jegyzés.* 2. *Általadás, kézreadás.*
Consistorium. *Szent szék.*
— Episcopale. *Püspöki.*
— Vicariale. *Helytartói.*
Consors. 1. *Részestárs.* 2. *Házas társ.*
Consors litis. *Ügy társ.*
Consortium litis. *Ügy társaság.*
Conspiratio. *Öszveesküvés.*
Constituere. *Rendelni, tenni, vallani.*
Constitutio. 1. *Alkotmány.* 2. *Rendelés, vallás.*
Constitutio procuratoris. *Ügyvéd vallás.*
Constitutivum alicujus rei. *Dolog állodalma.*
Consvetudo. *Szokás.*
— rationabilis. *Okkal való.*
— continua. *Folyvást tartó.*
— certa. *Bizonyos, tudva lévő.*
— incerta. *Bizonytalan, ismeretlen.*
— generalis. *Közönséges, országos.*
— particularis. *Részbeli, vidéki.*
— specialis. *Helybéli.*
— judicialis. *Törvényszéki.*
— extrajudicialis. *Törvényszék kivüli.*
— immemorialis. *Emlékezetet haladó.*
— juris. *Törvényes.*
— facti. *Cselekedetbeli.*

Consvetudo obsoleta. *Avúlt.*
Consvetus, consvetudinarius. *Szokott, megszokott.*
Consvetudinaria lex. *Szokásbéli törvény.*
Contentum, contextus. *Tartalom, foglalat.*
Conterminium. *Határosság.*
Contestatio. *Bizonyitás, megbe-mutatás.*
Contestatio litis. *Per derekába lett ereszkedés.*
Contestatio litis expressa. *Nyilvános perbe lett ereszkedés.*
— generalis. *Általyános.*
— particularis, partialis. *Részes.*
— affirmativa. *Kereset elfogadása.*
— negativa. *Kereset tagadása.*
— qualificativa. *Módosított per elfogadás.*
Contingens. *Történeti*, *lásd* accidens.
Conto. *Kontó.*
Contraagens. *Ellenőr.*
Contrabanda. 1. *Tiltott portéka.* 2. *Tiltott portéka elvétele.*
Contractus. *Kötés, szerződés.*
Accorda. *Alku, megalkuvás.*
Tractatus. *Alkudozás.*
Conventio. 1. *Szegődés.* 2. *Eggyezés.*
Pactum. *Fogadás.*
Obligatio. *Kötelezés.*
Transactio. *Eggyesség.*
Contractus verus. *Valóságos kötés, szerződés.*
Contractus praesumtus, quasi contractus. *Magyarázatbeli, gyanítató.*
— absolutus. *Feltétel nélkűli.*
— restrictus, conditionatus. *Feltételes.*
— personalis. *Személyes, tettbeli.*
— realis. *Vagyonbeli, értekbeli.*
— mixtus. *Egyvelges.*
— positivus. *Cselekvő.*
— negativus. *Elhagyó.*
— unilateralis. *Egy részt kötelező.*
— bilateralis. *Két részt kötelező.*
— principalis. *Fő*
— accessorius. *Mellék.*
— nominatus. *Megnevezett.*
— innominatus. *Nevezetlen.*
— scriptus. *Irott.*
— verbalis. *Szóbeli.*
— legalis. *Törvényes.*
— illegalis. *Törvénytelen.*
— assecuratorius *Nyugtató*
— stricti Juris. *Szoros magyarázatú.*
— bonae fidei. *Jó lelkű.*
Contractus validitas. *Szerződés, kötés helyessége.*
Contractuales litterae. *Kötés, szerződés-levél.*
Contrahere. *Szerződni, alkút kötni.*
Contrahens. *Szerződő, alkukötő.*
Contradictio. *Ellenmondás.*
Protestatio. *Ellenszólás.*
Reclamatio. *Ellenkiáltás.*

Inhibitio. *Eltiltás.*
Prohibitio. *Megtiltás, tilalmazás.*
Retractio. *Visszahuzás.*
Contradictio intra dies fatales. *Az elválasztó napok alatt közbe jött ellenmondás.*
Contrapars. *Ellenfél.*
Contraqvietantia. *Viszon-nyugtató, viszon-nyugtatvány.*
Contraseratura. *Ellenzár.*
Contrectatio cassae. *Pénztármeglopása, lásd* cassa.
Contributio. *Adó, adózás.*
Contributionale qvantum. *Adó mennyisége.*
Controlleria. *Ellenőrség, lásd* Contraagens.
Controversia. *Villongás.*
— metalis. *Határ.*
Controversus. *Peres, kérdés-alatti.*
Contumacia. *Makatsság.*
— per non venit et per non defendit. *A' megjelenés és védelem elmulasztásában.*
Contumax. *Makats:*
Contumélia *Gyalázás.*
Contumeliosus. *Gyalázó adj.*
Convenientia. *Illendőség, illőség, lásd* competens.
Conventiculum. *Alattomos gyülekezet.*
Conventio. *Szegődés, eggyezés, lásd* contractus.
Conventionatus. *Szegődött.*
Conventionalis moneta. *Conventziós, pengő pénz, lásd* moneta.
Conventus jure. *Perbe idéztetett.*
Convictio. 1. *Elmarasztás.* 2. *Meggyőződés.*
Convictus. *Elmarasztalt.*
Convicta pars. *Elmarasztalt fél.*
Conviciator. *Rágalmazó, lásd* dehonestatio.
Convocare. *Öszve-egybe-hivni.*
Convocatus. *Meghivott.*
Convocatorius processus. *Hitelezőket öszvehivó per, lásd* concursus.
Coobligatio. *Együtt kötelezés, lásd* obligatio.
Cooperatio. *Eggyütt munkálódás, segités.*
Cooptare. *Béfogadni.*
Coordinatio. *Rendbeszedés, elrendelés.*
Copia. *Más, másolat.*
— simplex. *Puszta.*
— vidimata. *Hiteles.*
Copiare. *Lemásolni, másat venni, lásd* Instrumentum.
Copula carnalis. *Közösködés.*
Copulatio. *Öszveadás, esketés.*
Copulative. *Öszvefoglalva.*
Coramisatio. *Coramisatio.*
Corona. *Korona.*
Coronalis. *Koronai.*
Bona coronalia. *Korona jószágai.*
Corporatio. *Eggyesület.*
Corporalis poena. *Testi büntetés.*
Corpus delicti. *Bün maradvány.*
Indicium delicti *Bünjel.*
Corporis detrimentum. *Testi sérelem.*
Correctio. 1. *Megigazitás.* 2. *Fenyités, feddés, dorgálás.*

Correctio executionis. *Végrehajtás, bírói foglalás' igazitása.*
Correctorius. *Igazitó, fenyitő.*
Correctoria domus. *Javitó- v. fenyitő-ház.*
Correlatio. 1. *Rendelkezés.* 2. *Öszvefüggés.*
— pecuniaria. *Pénzbeli* correlatio, *viszony.*
Correspondentia. *Levelezés.*
Corruptio. *Megvesztegetés.*
— testium. *Tanúk megvesztegetése.*
Credentionales, creditivum. *Megbízó-levél.*
Credentionans. *Megbízó.*
Credentionatus. *Meghitt, lásd* plenipotentiarius.
Credibilis locus. *Hiteles hely.*
Credibiles personae. *Hiteles személyek.*
Creditor. *Hitelező.*
Creditum. *Hitel.*
Crediti securitas. *Hitel biztossága.*
Crida. *Bukás.*
Cridalis massa. *Megbukott adós vagyona.*
Cridatarius. *Megbukott, hitel vesztett.*
Cridalis processus. *Bukásbeli per, lásd* processus.
Crimen. *Bün, lásd* delictum.
Crimen laesae Majestatis. *Felség sértés büne.*
— perduellionis. *Felség ellen támadás.*
— notae infidelitatis. *Hivtelenség büne.*
— proditionis. *Haza árúlás.*
Criminalitas. *Bünösség.*
Criminalis adj. *Bünbeli.*
Criminalis sedes judiciaria. *Büntető, fenyitő törvényszék.*
Criminalis processus. *Büntető per.*
Criterium. *Ismértető jel.*
Critica dies. *Megválasztó nap, lásd* fatalis dies.
Cruentatio. *Megvérzés.*
Culpa. *Hiba, lásd* delictum.
— gravis, lata. *Tetemes.*
— levis. *Csekély.*
— levissima. *Igen csekély.*
Cum nostris. *Biró előtt vallott ügyvéd, lásd* procurator.
Cumulatus. *Halmozott.*
Curatela. *Gondviselés.*
Curator. *Gondviselő, lásd* Tutor.
Curatelatus. *Gondviselés alatti.*
Curia. *Udvar, udvarhely.*
— regalis. *Királyi udvarhely.*
— legalis. *törvényes.*
— regia. *Királyi Kuria, a' Király képében itélő Székek udvarhelye.*
Curialista. *Udvaros, udvarhelyes.*
Curialisatio fundorum colonicalium. *Jobbágy telkek udvarosítása.*
Currentatio. *Hirdetés, kihirdetés.*
Currentales. *Hirdetmény.*
Cursus. *Folyamat.*
— juris et processus. *Törvény és per folyamatja.*

Currens. *Folyó.*
Cusor falsarum monetarum. *Hamis pénzverő.*
Custodia. *Őrizet*, *lásd* carcer.
Violatio custodiae publicae. *Közőrizet ellen való támadás*, *közőrizetnek feltörése.*
Cynosura. *Zsinormérték.*

D.

Damnum. *Kár*, *kártétel.*
— emergens. *Történhető v. történt.*
— in communibus aedificiis. *Köz-épületekben tett kár.*
Damnum fratrum indivisorum. *Osztatlan atyafiak kára*, *lásd* lucrum.
Damnum causare. *Kárt okozni. kárt tenni.*
Damni resarcitio. *Megtérítés.*
Indemnitas. *Kártérités.*
Damnificatio. *Károsítás.*
Damnificans. *Kárttévő.*
Damnificatus. *Károsított.*
Damnatus. *Kárhoztatott.*
Damna per pecora illata. *Marhák által tett kár.*
Impulsio. *Behajtás.*
Invagiatio. *Behajtás kárbúl.*
Abactio. *Elhajtás peresből.*
Resignatio. *Átadás*,
— realis. *Valóságos.*
— literatoria. *Irásbeli*, *levélbeli.*
Cautio literatoria. *Irásbeli jótállás.*
— realis. *Zálogbeli.*
Datia. *Adózás.*
— urbarialis. *Jobbágyi.*
Datum emanationis literarum. *Levél költe.*
Debitum. *Adósság*, *tartozás.*
Mutuum *Költsön.*
Indebite solutio. *Helytelen fizetés.*
Debitum liqvidum. *Szembetűnő*, *nyilvános adósság.*
— illiqvidum. *Nem világos.*
— activum. *Követelő.*
— passivum. *Tartozó.*
— intabulatum. *Béjegyzett.*
— conjugale. *Házassági tartozás.*
Denegatio debiti conjugalis. *A' házassági tartozásnak megtagadása.*
Debitor. *Adós.*
— manifestus. *Nyilvánságos.*
— principalis. *Fő.*
— minus principalis. *Mellékes adós.*
Decima. *Tized*, *dézma.*
Decimarum defraudatio. *Dézma csalás.*
— arendatio. *Dézma kiárendálása.*
Decimator. *Dézmálló.*
Decimatio. *Tizedelés.*
Decisio. *Megitélés*, *elhatározás. végzés.*
— causae. *Ügy megitélése.*
— curiae regiae. *A' királyi Kuria gyakorlott itélete.*
Decisivus. *Elhatározó.*
Declaratio. *Nyilatkoztatás.*
Declarare. *Kijelenteni*, *kinyilatkoztatni.*
Declinare. *Elmellőzni.*
Decorticatio sylvarum. *Fa hántás*, *lásd* sylva.

Decretum. 1. *Decretom*, *Törvény-könyv*. 2. *Rendelés*.
— regium. *Királyi rendelés*. *lásd* mandatum.
Decretalis. *Törvényes*.
Dies decretalis. *Szünnap*, *lásd* Juristitium.
Decretale juramentum. *Decretomi hitletétel*.
Decursus litis. *Perfolyta*.
De eo utrum. *Kérdőpontok*.
Deutralis. *Kérdésbeli*.
Defalcare. *Leróvni*.
Defalcatis defalcandis, et imputatis imputandis. *Leróván a' leróvandókot*, *és beszámitván a' beszámitandókat*.
Defectus. *Fogyatkozás*, *hijánosság*.
— seminis. *Magvaszakadás*.
— fundi. *Értékfogyta*.
Deficiens. *Magvaszakadt*.
Defectui proximus. *Magvaszakadáshoz közelgető*.
Ultimus deficiens. *Utólsó magvaszakadt*.
Deficere in probis. *Próbák híjával lenni*.
Deficit. *Híjánosság*.
Defensa. *Védelem*.
— legitima. *Törvényes*.
Defensio. *Védelmezés*, *lásd* protectio.
Defensive. *Védőleg*.
Offensive. *Támadólag*, *bántólag*.
Defensor matrimonii. *Házasság védllője*, *lásd* matrimonium.
Definitiva sententia. *Végső határozó itélet*, *lásd* sententia.
Definitus. 1. *Határozott*. 2. *Magyaráztatott*.
Indefinitus. 1. *Határozatlan*. 2. *Magyarázatlan*.
Defloratio. *Megszeplősités*.
Defraudator. *Csaló*.
Degradatio. *Papságból kivetkeztetés*, (egyházi személyeknél.) 2. *Tisztségtől megfosztás* (a' katonáknál.)
Dehonestatio. *Betstelenités*.
Detractio. *Megszóllás*, *rágalmazás*.
Dehonestationis poena. *Betstelenités díja*.
Delatio. *Bevádolás*, *beárúlás*.
— simplex. *Puszta*.
— sinistra. *Bal*.
— anonyma. *Névtelen*, *lásd* accusatio.
Delator. *Bevádló*, *beáruló*.
Delegatio. *Delegátió*.
Delegans. *Birót nevező*.
Delegatus judex. Delegatum judicium. *Delegált biró*, *biróság*.
Delegatorium decretum, vel mandatum. *Delegált rendelés vagy parancsolat*.
Deliberatio. 1. *Végzés*. 2. *Itélethozás*, *itélettétel*. 3. *Itélet*.
Deliberative. *Itéletképpen*.
Deliberatum est. *Itéltetett*.
Delictum. *Vétek*.
Crimen. *Bün*.
Peccatum. *Vétség*.
Reatus. *Bünösség*.
Scelus. *Gonoszság*.
Qvasi-delictum. *Vétkesség*.
Culpa. *Hiba*.

Delictum publicum. *Köz-sértő bün.*
Delictum privatum. *Magányos személy sértés.*
— mixtum. *Elegyesensértő vétek.*
— civile politicum. *Polgári.* vétség
— criminale. *Fenyítéki.*
— capitale. *Főbenjáró.*
— qvalificatum. *Fortélyos.*
— personale. *Személytsértő, személybeli.*
— reale. *Értékbeli.*
— verbale. *Szóbeli.*
— reale. *Cselekedeti.*
— dolosum. *Álnoksági.*
— culposum. *Hibabeli.*
— consummatum, perpetratum. *Elkövetett, végrehajtott.*
— attentatum. *Igyekezetenszakadt.*
— continuatum. *Folytatott.*
— repetitum, reiteratum. *Ismételt.*
Delicta concurrentia. *Csoportos vétkek.*
— commissionis. *Cselekedetbéli.*
— omissionis. *Elhagyásbeli.*
— nominatum. *Megnevezett.*
— innominatum. *Nevezetlen.*
— facti permanentis. *Nyoma hagyott.*
— facti transeuntis. *Múlékony.*

Delinqvens. *Vétkes, bünös, gonosztévő.*
Auctor delicti. *Bünszerző.*
Coauctor delicti. *Bünszerző társ.*
— immediatus. *Közvetlen.*
— mediatus. *Közbevetett.*
Mandans. *Parancsoló.*
Consulens. *Tanácsló.*
Consentiens. *Eggyetértő.*
Palpo *Hizelkedve serkengető.*
Fautor, receptator. *Orgazda.*
Participans. *Résztvevő.*
Mutus. *Halgató.*
Non obstans. *Ellent nem álló.*
Non manifestans. *Titkoló.*
Indicium delicti. *Bünjel, bünjelenség, bünnyom.*
Indicium delicti remotum. *Távol lévő bünjel.*
— proximum. *Közellévő.*
— certum. *Bizonyos.*
— dubium. *Kétséges.*
Locus delicti. *Bünhely.*
Inflagranti deprehensus. *Rajtakapott.*
Delicta carnis. *Bujálkodás vétkei.*
Struprum. *Paráznaság.*
Fornicatio. *Kurválkodás.*
Adulterium. *Házasságtörés, nős paráznaság.*
Incestus. *Vérfertőztetés.*
Vis pudicitiae illata. *Erőszaktétel.*
Concubinatus. *Ágyastartás.*
Sodomia. *Sodomabün.*
Lenocinium. *Kerités.*
Demeritum. *Vétség.*
Denominatio. *Kinevezés, kijelelés.*

Denuntiatio. 1. *Bejelentés.* 2. *Feladás*, *beadás.*
Denuntiatio anonyma. *Névtelen feladás.*
Denuntiationis rata. *Beadási rész.*
Denunciator. *Feladó*, *beadó.* *lásd* accusatio.
Dependentia. *Függés.*
Independentia. *Függetlenség.*
Deponens. *Letévő.*
Depositarius. *Átvevő.*
Depositum. *Letett érték.*
Depositio. *Letétel*, *lásd* remedia juridica.
— causae. *Per letétel.*
— actionis. *Kereset-levél.*
Onus depositionis. *Letétel terhe.*
Depulsoria media. *Elhárító kifogások.*
Deputare. *Kirendelni.*
Derivatio. *Származtatás.*
Derogatio. *Kisebbítés.*
Derogare legi. 1. *Törvény-változtatás*, in sensu legislativo. 2. *Törvény áthágás.* apud privatos.
Descriptio personalis. *Személyes leirás.*
Desertio. *Elhagyás.*
Designatio. *Kijelelés*, *kijegyzés.* *kimutatás.*
Deserta. *Puszta.*
Deserta sessio. *Puszta Telek.*
Desertio malitiosa conjugis. *Hitvestársának hitetlen elhagyása*
Desolatio. *Elpusztitás.*
Desponsatio. *Eljegyzés*, *lásd* sponsus.
Desumtio. *Megvétel.*
Desumtio decimae. *Dézma megvétele.*
Detectio. *Felfedezes.*
Dentention. *Letartóztatás.*
Detentor. *Letartóztató.*
Deterioratio. *Rontás*, *rongálás.*
Determinatio. 1. *Határozás*, *végzet.* 2. *Elhatározás.*
Determinatus. *Meghatározott.*
Indeterminatus. *Határozatlan.*
Detrahere. 1: *Lehúzni*, *levonni*, *lehajtani* 2 *Rágalmazni.*
Detracta. *Levonat*
Detractio. *Megszóllás*, *rágalmazás*, *lásd* dehonestatio.
Detrimentum. *Károsodás.*
— corporis. *Testbeli sérelem.*
Devalvatio. *Leszállitás.*
Devastatio. *Pusztitás.*
— sylvarum. *Erdő.*
Devolutio. *Háromlás.*
— possessorii. *Birtok háromlása.*
Diametralis calculus. *Közép arány.*
Dica. *Róvás.*
Dicatio. *Adó*, *róvás.*
Dies intercalaris. *Közbeneső nap.*
Dies prohibiti. *Tiltott napok.*
— fatales. *Megválasztó*, *kiszabott napok.*
— decretalis. *Szünnap.*
Differentia. *Különbözés*, *különbség.*
— metalis. *Határbeli villongás.*
Difficultas. *Nehézség.*
Superdifficultas. *Másod nehézség.*

Difficultare. 1. *Kérdésbe venni, nehezítelni.* 2. *Ellenzeni.*
Dilapidatio. *Vesztegetés.*
Prodigalitas. *Tékozlás.*
Dilatio. *Halasztás, elhalasztás.*
— termini. *Határnap halasztás.*
Dilatoria sententia. *Halasztó itélet.*
Dilatoria exceptio. *Kifogás.*
Dilucidatio. *Világosítás.*
Dimensio geometrica. *Földmérői felmérés.*
Dimissores malefactorum. *Gonosztévők elbocsájtói.*
Diploma. *Diploma.*
— advocatiale. *Ügyvédi Diploma.*
Director. *Igazgató.*
Vice-director. *Al-igazgató.*
Jurium director. *Ügy-igazgató.*
Bonorum. *Jószág.*
Causarum regalium director et sacrae coronae fiscalis. *A' királyi ügyek igazgatója, és a' szent korona ügyésze.*
Directoralis fiscalis. *Királyi igazgatói ügyész.*
Directio. *Igazgatás.*
Dirimens. *Felbontó, sikeretlenitő*, lásd impedimentum.
Dirimere. *Elválasztani, elbontani.*
Disceptatio. *Vetélkedés.*
Disciplina. *Fenyiték.*
Discussio. *Vitatás.*
Disinteressantia. *Részre nem hajlás, részre hajlatlanság.*
Disinteressatus. *Részre nem hajló, részre hajlatlan, lásd* interesse.
Dismembratio. *Feltagolás, darabolás.*
Dispensatio. *Felszabaditás, felmentés.*
— a trina promulgatione. *háromszori kihirdetéstől felmentés, lásd* promulgatio.
Dispositio. *Elrendelés, intézet, rendélet.*
— libera. *Szabad rendelkezés.*
Disproportio, improportio. *Eránytalanság, lásd* proportio
Disputatio. *Vetekedés, vitatás.*
Disqvisitio. *Feszegetés, megvisgálás.*
Dissecatio, dissectio. *Felvagdalás, elvagdalás.*
— cadaveris. *Hólttest bonczolása, lásd* obductio.
Dissolutio. *Felóldozás, felóldás. felbontás.*
— matrimonii. *Házassági felóldás, lásd* divortium.
Distinctio. *Megkülönböztetés.*
Distributiva justitia. *Osztó igazság, lásd* justitia.
Districtualis tabula. *Kerületi tábla, törvényszék, lásd* forum.
Diurnum. *Napbér.*
Diurna merces. *Napszám-bér.*
Diverticulum. *Dülő, lásd* calcatura.
Divisio. *Osztály.*
— nova. *Osztály ujitás, uj osztály.*
Rectificatio divisionis. *Osztály igazitás.*

Divisio aeqva. *Igazságos.*
— mutua. *Költsönös.*
Dividere. 1. *Osztani.* 2. *Osztozni.*
Condividens. *Osztozó.*
Condivisionalis. *Osztályos.*
Rata divisionaria. *Osztály rész.*
Sorte divisionaria. *Osztály képen, osztály által.*
Status divisus, indivisus. *Osztott, osztatlan állapot.*
Fratres divisi. *Osztott atyafiak.*
— indivisi. *Osztatlan.*
Bonum indivisum. *Osztatlan jószág.*
Divisionales. *Osztály-levél.*
Divortium. *Elválás.*
— totale. *Teljes, tökéletes.*
— partiale. *Részes, részbeli.*
— a thoro et mensa. *Lakásbeli.*
— a vinculo. *Kötésbeli*, *lásd* impedimentum.
Documentum. *Oklevél.*
Dolus. *Csalfaság, álnokság.*
Culpa. *Hiba.*
Casus. *Történet.*
Fraus. *Csalárdság.*
Astutia. *Ravaszság.*
Dolosus. *Álnok, csalfa.*
Domalis census. 1. *Házbér.* 2. *füst pénz.*
Domicilium. *Hon, lakhely, lakás.*
— fixum. *Állandó lakás.*
Domiciliatus. *Hajlékos, házas.*
Inqvilinus. *Házas, zsellér.*
Dominus. *Úr.*
Dominus terrestris. *Földesúr.*
— possessionatus. *Birtokos.*
Dominatus. 1. *Uraság.* 2. *Uralkodás.*

Dominicus. *Uri.*
Dominica potestas. *Uri hatalom.*
Dominalis. *Uradalmi.*
— potestas. *Hatalom.*
— sedes. *Uriszék.*
— officialis. *Uradalmi tiszt.*
Dominium. 1. *Uradalom.* 2. *Uraság.*
Possessio. *Birás.*
Possessorium. *Birtok.*
Proprietas. *Tulajdon.*
Usus fructus. *Haszonvétel.*
Dominii jus. *Uraság jussa.*
— vulgare. *Közönséges uraság.*
— verum. *Igaz, valódi-*
— putativum. *Képzelt-*
— solitarium. *Magányos-*
Condominium. *Köz-*
Condominium dividuum. *Osztott köz-*
— individuum. *Osztatlan köz-*
Dominium limitatum. *Határozott-*
— illimitatum. *Határozatlan-*
— reale possessorium. *Birtokbeli-*
— successorium virtuale. *Örökösödésbeli-*
Dominium plenum. *Tellyes uraság.*
— minus plenum. *Nem-tellyes-*
— directum. *Tulajdoni-*
— utile. *Haszonbeli-*
Intra et extra dominium. *Birtokon belül, birtokon kivül*, *lásd* appellata.

Domus nobilitaris invasio. *Nemesi házra ütés, nemesi ház megtámadása.*
Donatio. 1. *Adomány.* 2. *Adománylevel.* 3. *Ajándékozás. ajándék.*
— regia. *Királyi adomány-*
— palatinalis. *Nádori-*
— praedialis. *Egyházi-*
— pura. *Tiszta-*
— mixta. *Elegyes-*
Titulus donationis. *Adomány czim.*
Defectus seminis. *Magvaszakadás.*
Nota. *Hivségtelenség.*
Jus regium. *Királyi jus.*
Nova donatio. *Ujitott adomány.*
Consensus regius. *Királyi helybenhagyó adomány.*
Donatarius. *Adományos.*
Donationalis. *Adományi.*
Litterae donationales. *Adomány-levél.*
Donatio inter vivos. *Ajándékozás élők között.*
Donatio mortis causa. *Ajándékozás halál esetére.*
Donum. *Ajándék.*
Dos. *Hitbér.*
— legalis. *Törvényes-*
— scripta. *Irott-, kötött-*
— contractualis. *Kötött-*
Contra-dos. *Visszonti hitbér.*
Dotalista simplex. *Csupa jegyesség jussán álló özvegy.*
Literae dotalisticae. *Hitbérlevél.*
Dotatio. 1. *Jegyruha, jegyjószág.* 2. *Jegyjutalom adás.* 3. *Tartás, rendelés.*
Ductus metalis. *Határ vonal.*
Duellum. *Párviadal.*
Provocans. *Kihivó.*
Provocatus. *Kihivott.*
Secundans. *Secundans.*
Duplex titulus. *Két uton, két szin alatt.*
Duplica. *Másodfelelet.*
Triplica. *Harmadfelelet.*
Duplicare. *Kétszerezni.*
Triplicare. *Harmadszorozni.*
Duplum. *Két annyi.*
Poena dupli. *Két annyiba büntetés.*
Duplici titulo. *Két czim alatt.*

E.

Ecclesiastici. *Egyházi személyek.*
Ecclesiasticae censurae. *Egyházi fenyitékek.*
Edictio debiti. *Adósság felmondása.*
Edictum. *Köz-hirdetmény, közparancsolat.*
Educillatio. *Italmérés.*
Educillum. *Kortsma.*
Jus educilli. *Italmérés, kortsmáltatás jussa.*
Effectus. *Foganat, siker.*
— civilis. *Polgári.*
— legum. *Törvény.*
Effectuatio. *Foganatosítás, sikereltetés, eszközlés, tellyesítés.*
Effectivus status. *Valóságos állapot.*
Efficacia, efficacitas. *Foganatosság, hathatósság.*
Efficiens. *Eszközlő, szerző.*
Causa efficiens. *Szerző ok, lásd causa.*

Ejectio e bonis. *Jószágból való kihányás.*
Elenchus. *Lajstrom.*
Eliminatio. *Kicsapás.*
Eliberatio. *Ki-felszabadítás.*
Elocatio. 1. *Költsönadás.* 2. *haszonbérbe adás.* 3. *Férjhez adás.*
Elucubratio. *Kifejtés.*
Elusio. *Kijátszás.*
Emacillatio. *Húsvágatás, húsmérés, lásd* macellum.
Emanatio literarum. *Levélkölte, lásd* datum.
Emancipatio. *Felmentés, szabadon, szárnyra bocsájtás.*
— ex patria potestate. *Atyai hatalom alól való felszabadulás.*
Emaritatio. *Kiházasítás.*
Embrio. *Idétlen magzat.*
Emenda capitis. *Főváltság.*
— lingvae. *Nyelv-*
Emigratio. *Kivándorlás, kiköltözés.*
Emphyteusis. *Örökhaszonbérlés.*
Emphyteuta. *Örökhaszonbérlő.*
Canon emphyteuticus. *Örökhaszonbér.*
Emptio- venditio. *Adás, vevés.*
Emptionale pretium. *Vételár.*
Emptitius. *Vett, vásárlott.*
Epocha. *Időszakasz.*
Epocillatio. *Italmérés, lásd* educillum.
Eqvatium. *Ménes,*
Eqvi eqvatiales. *Ménesb. lovak.*
Erogatio. *Kiadás, lásd* perceptio.
Error. *Tévelygés.*
— substantialis. *A' dolog érdemére nézve.*
Error accidentalis. *Mellékes.*
— in persona. *Személyvétés.*
Eruere. *Kinyomozni, kitapogalni.*
Essentia rei. *Dolog veleje, dolog völta.*
Essentialis. *Velős, sarkalatos.*
Eventus. 1. *Kimenetel.* 2. *Eset.*
Eventualis adj. *Előfordúlható, származható.*
Eventuales expensae. *Előfordúlható költségek.*
Eventualis successio. *Származható örökösödés.*
Eventuale jus. *Származható jus.*
Evictio. *Szavatosság.*
Evictio mutua. *Költsönös.*
Evictio defensiva. *Védelmező szavatosság.*
— satisfactiva. *Elegettevő.*
Evictor. *Szavatos.*
Superevictor. *Másod, harmad, 's a' t. szavatos.*
Evincendus. *Szavatosságot követő.*
Evictoratus. *Szavatosság.*
— perpetuus. *Örökös.*
Evictionales. *Szavatos-levél.*
Evincere. *Szavatolni.*
Evidens. *Nyilvános.*
Evocatio. *Törvénybe hívás, lásd* citatio.
Evocatoriae. *Törvénybehívólevél.*
Evolutio. *Kifejtőzés.*
Exactio. *Zsarolás.*
Exaeqvatio. *Egyenlités, kiegyenlités.*
Examen. *Kikérdés, kérdezés, vallatás.*

Examen benevolum. *Szabad vagy önkénti vallalás.*
Exarendatio. *Haszonbérlés, kiárendálás, lásd* arenda.
Exasperatio. *Súllyosítás.*
— poenae. *Büntetés súllyosítása.*
Mors cum exasperatione. *Sullyosított halál nem.*
Exauthoratio. *Hivatalból kitétel.*
Excensuatio. 1. *Bérbeadás.* 2. *Bérbevevés.*
Exceptio. *Kifogás, kivétel.*
— meritoria. *Érdembeli.*
— dilatoria seu condescensoria. *Halasztó vagy leszállító.*
— peremtoria. *Pervesztő.*
Ennek nemei:
Praescriptio. *Időmúlás, elidôzés.*
Calumnia. *Patvar.*
Exceptio justa, fundata. *Igaz, helyes kifogás.*
— infundata. *Helytelen-*
— protelatoria. *Késleltető-*
— vana. *Hiú kifogás.*
— frivola. *Kötődő-*
Excessus. 1. *Nagyítás.* 2. *Csin, kihágás.*
Per excessum. *Nagyítva.*
Per defectum. *Fogyatkozva.*
Excludere. *Kizárni, kirekeszteni, kitúdni.*
Exclusive. *Kirekesztőleg, lásd* inclusive.
Excontentatio. *Kielégítés.*
Excussio. *Kivetés, kiütés.*
Executio. *Végrehajtás, birói foglalás.*
— realis. *Valóságos.*
Executio symbolica. *jel képes.*
Reexecutio. *Birói visszafoglalás.*
Executione mediante. *Végrehajtás által.*
Executionales. *Végrehajtó-levél.*
Exeqvens, executor. *Végrehajtó.*
Executiva potestas. *Végrehajtó hatalom.*
Exemtio. *Kivétel, felszabadítás.*
Exemtus. *Kivétetett.*
Exercitium juris. *Jus gyakorlás.*
Exhaeredatio. *Kitagadás, kirekesztés az örökségből.*
Exhibitio. *Benyujtás, átadás.*
— actionis, citationis. *Kereset-idéző-levél benyujtása.*
Exilium. *Számkivetés.*
Exitus. *Kimenetel.*
Exmissio. *Kiküldés.*
Exmissus. *Kiküldött.*
Exmissis de jure exmittendis. *Kihagyván a' törvény szerént kihagyandókat.*
Expeditor. *Kiadó.*
Expeditio. *Kiadás.*
— authentica. *Hiteles-*
Expeditoriae super qvartalitii solutione. *Leány-negyed kiadásáról szóló nyugtató.*
Expensae. *Költségek.*
— processuales. *Per-*
Expensarium. *Költség jegyzék.*
Expilatio. *Kirablás.*
Explicite. *Nyilván.*
Implicite. *Értve, értetődve.*
Expositio. *Előadás, kitétel.*
— actionalis. *Kereseti előadás.*

Expositio infantis. *Csecsemő kitétele*, *lásd* infans.
Expressio. *Kifejezés.*
— simplex. *Puszta-*
— falsa. *Hamis-*
Expressus adj. *Kitett*, *kifejezett.*
Expresse, 1. *Nyilván*, *világosan.* 2. *Egyátaljában*, *egyedül.*
Tacite. *Halgatólag.*
Exprobratio. *Szemrehányás.*
Expromissio. *Válalt adósság*, *adósság átvétele.*
Expromissor. *Válaló adós*, *lásd* fidejussio.
Expunctio. *Kitörlés.*
Excisio. *Kivágás*, *kihasítás.*
Exspirare. *Elenyészni.*
Evanescere. *Eltűnni.*
Exspiratio literarum. *Levél ereje vesztése*, *lásd* literae.
Exstirpatura. *Irtás.*
Exstirpare. *Kiirtani*, *irtani.*
Extabulatio. *Kijegyzés*, *lásd* intabulatio.
Extensio. 1. *Terjedés*, *kiterjedés.* 2. *Kiterjesztés.*
Extensoria sententia. *Kiterjesztő itélet.*
Exterini. *Külföldiek.*
Extractus. *Kivonat*, *foglalat.*
Extradata notarialis. *Jegyzői kiadás.*
Extra dominium. *Birtokon kivül*, *lásd* appellata.
Extraneus. *Idegen*, *Külföldi*, *lásd* intraregnanus.
Extraordinarius. *Rendkivüli.*
Extraserialis. *Sorkivüli.*
Extraserialis causae revisio. *A' pernek soron kivül visgálás alá vétele.*
Extravillanum. *Külső birtok.*
Extrema necessitas. *Vég-szükség.*
Exturbatio. *Kizavarás*,
Exul. *Számkivetett.*
Exustio cremati. *Pálinkafőzés.*

F.

Facies loci. *Hely szine.*
— judicii. *Törvény-*
Facinorosus. *Gonosztévő.*
Factio. *Pártoskodás*, *szakadás*, *felekezetesség.*
Factiosus. *Pártoskodó.*
Factum. *Cselekedet*, *tett.*
Facultas. *Hatalom*, *szabadság.*
Facultas. *Érték, vagyon.*
Facultatibus lapsus. *Értékfogyott.*
Facultas theologica. *Hittudomány osztálya.*
— juridica. *Törvényes-*
— medica. *Orvosi-*
— philosophica. *Bölcselkedési-*
Falcastrum. *Kaszáló.*
— unum. *Egy embervágó.*
Falcidia. *Lehuzás*, *veszteség.*
Fallimentum. *Bukás*, *lásd* crida.
— speciosum. *Szinlett-*
— fraudulentum. *Csalárd-*
Fallimentarius. *Megbukott.*
Falsarius. *Hamisító.*
Falsarius monetae cusor. *Hamis pénzverő*, *pénzhamisító.*
Falsarius ponderum. *Mérték hamisító.*

Falsum subst. *Hamisság*, *hamis lelküség*.
Crimen falsi. *Hamisság vétke*.
Falsificatio. *Meghamisítás*.
Falsa' expositio. *Hamis előadás*.
Falsa delatio. *Hamis vádolás*.
Falsarum literarum confector. *Levélkoholó*, *hamisító*.
Fama. *Hir*.
— communis, rumor. *Közhir*.
Familia. 1. *Nemzetség*. 2. *Háznép*.
Familiae stirpes, rami. *Nemzetség ágai*.
Famosus libellus. *Betstelenítő irás*.
Fassio. *Vallás*, *bevallás*.
— benevola, *Szabad-*
— necessaria. *Szükséges-*
— simplex. *Szükségtelen-*
— rationabilis. *Okon épült-*, *alapos-*
— irrationabilis. *Oknélküli-*
— perennalis. *Örök-*
— pignoratitia. *Zálogos bevallás*.
— revocabilis. *Visszahúzható megmásolható-*
— rescindibilis. *Elbontható-*
— irrevocabilis. *Visszavonhatatlan-*
— mutua. *Visszonos*, *költsönös-*
— fraudulenta. *Csalárd-*.
— praejudiciosa. *Sérelmes-*
— sub privatis sigillis. *Tulajdon pecsét alatti-*
Rationabilitas fassionis. *Bevallás alapossága*.
Irrationabilitas fassionis. *Bevallás alaptalansága*.
Invalidatio fassionis. *Örök eladás felbontása*.
Invalidatio fassionis ex praejudicio. *Ősi jus sérelemből*.
— ex neglecta praemonitione. *Elmúlasztott megkinálásból*.
Fassionales literae. *Bevallólevél*.
Fatens. *Valló*, *bevalló*.
Fassionarius, *Bevallató*.
Fatalitas. *Baleset*, *szerencsétlen eset*.
Fatales dies. *Megválasztó*, *kiszabott napok*, *lásd* dies.
Fatigia. *Fáradság*.
Fautor. *Orgazda*.
Fautoratus. *Orgazdaság*, *lásd* delictum.
Favor. *Kedvezés*.
Favorabilis sententia. *Kedvező itélet*.
Disfavorabilis sententia. *Terhes itélet*, *lásd* sententia.
Fenus. 1. *Uzsora*. 2. *Kamat*, *lásd* interusurium.
Fenerator. *Uzsorás*.
Feriae. *Szünidő*, *lásd* juristitium.
Ferramenta. *Vas*.
Festifragium. *Ünneptörés*, *ünnepszegés*.
Festifragus. *Ünneptörő*, *ünnepszegő*.
Fictio juris. *Törvényes feltevés*.
Fidei commissum. *Fidei commissum*.
Majoratus. *Majoratus*.
Senioratus. *Senioratus*.
Fidelitas. *Hivség*.
Infidelitas. *Hivségtelenség*.

Fidelitatis juramentum. *Hivsegbeli esküvés.*
Homagium. *Hivségbeli hódolás.*
Fidelis. *Hivséges.*
Infidelis. *Hivtelen.*
Fideles manus. *Hivséges, biztos kezek.*
Fidejussio. *Kezesség.*
Cautio. *Jótállás.*
Vadimonium. *Személy kezesség.*
Fidejussor. *Kezes.*
Fidejussionales. *Kezes-levél.*
Fides. 1. *Hit.* 2. *Hitel.*
— bona. *Jólelküség.*
— mala. *Roszlelküség.*
— publica, *Közhitel.*
— instrumentorum. *Oklevelek hitele.*
Fidefragus. *Hitszegő.*
Fiduciaria domus. *Zálog-ház.*
Figura judicii. *Törvény szine*, *lásd* facies.
Finalis. *Vég*, *végső.*
Firma. *Firma.*
Firmare. *Erősiteni.*
Fiscus. *Fiskús.*
— regius. *Királyi.*
— magistratualis. *Tiszti ügyész.*
Fiscalis. *Ügyész.*
Fiscalitas. *Fiskálisság.*
Fluctuatio. *Habzás*, *ingadozás.*
Fodina. *Bánya.*
Fodinarum cultores. *Bányászok.*
Foedus. *Frigy*, *lásd* confoederatio.
Foenetum. *Kaszáló*, *lásd* falcastrum.

Foetus. *Magzat.*
Abactio foetus. *Magzat elüzése.*
Forma, formula. *Forma.*
Formula juramenti. *Hitformája.*
Forma intrinseca. *Belsőforma.*
— extrinseca. *Külső.*
Formulare. *Példázat*,
Formalitas. *Szertartás.*
Formalitas juris. *Törvény szertartása.*
— processus. *Per.*
Formalis. *Valóságos szertartó.*
Fortuitus. *Véletlen*, *történeti.*
Fortuito. *Véletlenül*, *történetből.*
Forum. *Törvényszék*, *biróság piatz.*
— primae instantiae. *Első biróság.*
— appellatorium. *Feljebbvitelbeli.*
— revisorium. *Megvisgáló.*
— superrevisorium. *Fővisgáló.*
— pedaneum. *Al.*
— octavale. *Oktávás.*
— contradictorium. *Vitató.*
— delegatum. *Delegatum.*
— competens. *Illető.*
— incompetens. *Helytelen.*
— forensis praxis. *Törvényszéki szokás.*

Az országbeli törvényszékek és biróságok nemei:

I. Fora ecclesiastica. *Egyházi törvényszékek.*
Sedes sacra. *Szent Szék.*

a) Sedes pontificia. *Római-szék.*
Delegatus pontificius. *Pápai delegált biró.*
b) Sedes primatialis. *Primási szent-szék.*
Delegatus primatialis. *Primási delegált biro.*
c) Sedes metropolitana. *Érseki szent-szék.*
d) Sedes episcopalis. *Püspöki szent-szék.*
Sedes vicarialis. *Helytartói szent-szék.*
Vicarius et causarum auditor generalis. *Egyházi helytartó, és közönséges ügyhallgató.*
— episcopalis. *Püspöki —*
— capitularis. *Káptalani helytartó.*
Praeses sacrae sedis. *Szentszéki elölülő.*
Assessores sacrae sedis. *Szent szék biráji.*
Fiscus consistorialis. *Szentszék ügyésze.*
Matrimonii defensor. *Házasságvédője.*

II. Fora secularia. *Világi törvényszékek.*

1. Curia regia. *Királyi Kúria.*
a) Tabula septemviralis. *Főtörvényszék, hét-személyes tábla.*
b) Tabula regia judiciaria. *Királyi törvényes tábla.*
Personalis praesentiae regiae in judiciis locumtenens. *Királyi személyes jelenlétnek törvényszéki helytartója.*
Personalis. *Personalis.*
Referentes. *Előadók, előterjesztők.*
Protocollista. *Bejegyző.*
Pauperum advocati. *Szegények ügyvédi.*
2. Forum palatinale. *Nádori, nádor ispányi törvény-szék.*
a) Forum palatinale delegatum. *Delegált nádori törvényszék.*
Praeses delegatus. *Delegált Elölülő.*
Judices delegati. *Delegált birák*
b) Judicium palatinale. *Nádori szék.*
Convocati. *Meghivott birák.*
3. Tabula banalis. *Báni tábla.*
4. Tabula districtualis. *Kerületi tábla.*
— Cis-danubiana. *Dunán innéti -*
— Trans-danubiana. *Dunán tuli -*
— Cis-tibiscana. *Tiszán innéti -*
— Trans-tibiscana. *Tiszán tuli -*
Tabula judiciaria regnorum Croatiae, Slavoniae et Dalmatiae. *Horvát, Tót és Dalmát országoknak Törvényes táblája.*
Praeses. *Elölülő.*
5. Fora comitatensia. *Vármegyei törvényszékek, és biróságok.*
a) Sedes judiciaria, sedria. *törvényszék.*
— Civilis. *Polgári -*
— Criminalis. *Fenyitő, büntető -*

Sedes urbarialis. *Urbéri szék.*
Fiscus magistratualis. *Tiszti ügyész.*

b) Forum vice comitis. *Alispányi biróság.*

c) Forum judicis nobilium. *Szolgabirói biróság.*

6. Fora civica. *Városi törvényszékek.*

a) Sedes tavernicalis. *Tárnoki szék.*

b) Sedes personalitia. *Personalis szék.*

c) Judicium septem foederatarum montanarum civitatum. *A' 7 szövetséges bányavárosok törvényszéke.*

d) Magistratus civicus. *Városi tanács.*

7. Fora Jazygum et Cumanorum. *Kunok és Jászok biróságai.*

a) Judicium palatinale. *Nádori, nádorispányi szék, lásd feljebb.*

b) Judicium supremi capitanei palatinalis. *Nádori főkapitány széke.*

c) Judicium districtualis capitanei. *Kerületi kapitány széke.*

d) Senatus localis. *Helybeli tanács.*

8. Fora oppidorum hajdonicalium. *Hajdu városok birósága.*

a) Sedes districtualis. *Kerületi törvényszék,*

b) Localis magistratus. *Helybeli biróság, városi tanács.*

9. Fora provinciae XVI. oppidorum Scepusiensium. *XVI Szepesi városok vidékének biróságai.*

Judicium provinciale. *Vidéki biróság.*

10. Sedes dominalis. *Uri szék.*
Testimonium legale. *Törvényes bizonyság.*
Fiscus dominalis. *Uradalmi ügyész.*

11. Fora montanistica. *Bányászi biróságok.*

a) Judicium montanum districtuale. *Bányászi kerületi biróság.*

b) Substitutio judicii montani. *Bányászi albiróság.*

12. Fora praedialium sedium. *Papi nemes székek törvényszékei.*

1. In sedibus praedialibus primatialibus. *A' primási nemes székekben.*

a) Septemviratus primatialis. *Primási főtörvényszék.*

b) Forum octavale. *Oktavális törvényszék.*

13. Fora mercantilia in littorali Hungarico. *A' magyar tengerparti vidékben lévő kereskedési biróságok.*

a) Forum revisorium causarum mercantilium, cambialium et consulatus maris. *Kereskedési váltó-levélbeli, és tengeri ügyeknek visgáló törvényszéke.*

b) Regium tribunal cambio mercantile, et consulatus maris forum primae instantiae. *Kereskedési, váltó-levélbeli, és tengeri ügyeknek királyi első birósága.*

14. Universitas nobilium campi Turopolya. *A' Turopolyai nemesség közönsége.*
15. Judicia communitatum privilegiatarum. *Szabados községek bíróságai.*
Senatus civitatum episcopalium. *Püspöki városok tanácsa.*
— oppidorum privilegiatorum. *Szabados mezővárosok tanácsa*
Forense pretium. *Piaczi ár, lásd* pretium.
Fratres indivisi. *Osztatlan atyafiak.*
— generationales. *Vér szerénti -*
Frater natu major. *Idősbb atyafi.*
— natu minor. *Ifiabb -*
— reliqvorum congenerationalium jura sustentans. *Rokonság jussait fentartó atyafi.*
Carnalis uterinus. *Apul-anyul-testvér.*
— adoptivus. *Fogadott -*
Fraternalis. *Atyafiui -*
Adoptio. *Atyafinak fogadása*
Fratricidium. *Testvér- gyilkosság.*
Fraus. *Csalárdság, lásd* dolus.
Fraudulentus. *Csalárd.*
Fraude, dolo, vi, aut metu. *Csalárdúl, erőszakkal, és félelemmel.*
Frigiditas. *Hidegvérűség, hitvesi hidegség.*
Frivolus. *Kötődő, hijában való, lásd* exceptio.

Fructus. 1. *Gyümölcs.* 2. *Haszon.*
Fructus medio tempore percepti. *Időközben vett haszon.*
— pendentes. *Függő -*
Fructus refundere. *Hasznot megtériteni.*
Fructificare. 1. *Gyümölcsöt hozni.* 2. *Hasznot hajtani. hasznot hozni.*
Fructuosus. 1. *Gyümölcshozó.* 2. *Hasznot hajtó.*
Fugitivus. *Szökevény, szökött.*
Functio. *Foglalatoskodás.*
— judiciaria. *Biroi foglalatosság, biroi eljárás.*
Fundamentum. *Alap, talpkő, fundamentom.*
Fundamentalis. *Fő, sarkalatos, alapos.*
— processus. *Anyaper, lásd* processus.
Fundatio. *Fundatio, alapitmány.*
— pia. *Kegyes -*
— saecularis. *Világi -*
Bonum politico fundationale. *Polgári alapitott 's fundátionális jószág.*
Literae fundationales. *Alapító-levél.*
Fundator. *Alapító, fundator.*
Mens fundatoris. *Alapító, fundátor szándéka.*
Fundatus. *Alapos, helyes.*
Infundatus. *Alaptalan, helytelen.*
Fundus. 1. *Érték.* 2. *Házhely, hely.*
Fundi defectus. *Érték fogyta.*
— selectivitas. *Értékválaszthatás -*

Fundus excontentationis. *Kielégitési érték.*
— Religionis. *Egyházi közérték.*
— studiorum. *Oskolai közérték.*
Fundus nobilitaris. *Nemesi házhely, hely.*
— curialis. *Udvarhely.*
— Intravillanus. *Házhely, belső telek.*
— extravillanus. *Külső birtok.*
— instructus. *Fundus instructus, gazdasági instructio.*
Fundualis liber. *Házhelyi könyv.*
Funditus. *Fenekestől.*
Funebrales expensae. *Temetési költségek.*
Fungibilis. *Elélhető.*
— non fungibilis. *Elnemélhető.*
Fur. *Tolvaj.*
Furtum. *Lopás, tolvajság.*
— qvalificatum. *Fortélyos.*
— simplex. *Puszta.*
Furia. *Düh.*
Furiosus. *Dühös.*
Fustigatio. *Botozás.*

G.

Genealogia. *Származás rendje.*
Tabella genealogica. *Származás rendje táblája.*
Generalis. *Közönséges, köz, átaljában való.*
Genericus. *Átalyános.*
Generatio. 1. *Nemzés.* 2. *Nemzetség, ivadék.* 3. *Származás.*
Generans. *Nemző.*
Genuinus. *Valóságos.*
Genus. *Nem, faj, fajzat.*
Gradus. *Iz.*
— genealogicus. *Származási iz, lásd* genealogia.
— consangvinitatis. *Vérségi*
— *iz, lásd* consangvineitas.
— affinitatis. *Sógorsági iz.*
— remotior. *Távolabb iz.*
— proximior. *Közelebb iz.*
Gradualis. *Izenként való.*
— condescendentia. *izenkénti leszármazás, lásd* condescendentia.
Gratia. 1, *Kegyelem.* 2. *Megkegyelmezés.*
Gratiae via. *Kegyelem utja.*
Grationale. *Kegyelmi.*
Grationales. *Kegyelmező-levél.*
Gremium. 1. *Kebel.* 2. *Megye.*
Gremialis. 1. *Kebelbéli.* 2. *Megyebéli.*

H.

Habitus. *Megrögzött szokás, megrögzöttség.*
Habituatus. *Megrögzött.*
Haeres. *Örökös.*
— legalis. *Törvény szerénti-*
— legitimus. *Törvényes-*
— testamentarius. *Testamentomi-*
— universalis. *Átaljános-*
— immediatus. *Közbevetetlen-*
— substitutus. *Másod-*

Haeredes et posteritates. *Örökösök és maradékok.*
Haereditas. *Örökség.*
Haereditatio. *Örökösödés.*
Haereditare. *Örökösödni.*
Haereditarius. *Örökös.*
Haeredis institutio. *Örököst nevezés.*
Haereditario jure. *Örökös jussal.*
Homagium. 1. *Hódolás.* 2. *Díj.*
— fidelitatis. *Hívségbeli hódolás.*
— mortuum. *Vérdíj.*
Homagialis 1. *Hódoló, jobbágyi.*
— obligatio. *Jobbágyi kötelesség.*
Homicida. *Gyilkos.*
Homicidium. *Gyilkosság.*
— voluntarium, dolosum. *Szántszándékos -*
— culposum. *Hibás -*
— casuale. *Történetes -*
— proditorium. *áruló -*
— praemeditatum, deliberatum. *Eltökéllett -*
Homo regius. *Király embere.*
— palatinalis. *Nádor -*
— capitularis. *Káptalan -*
— conventualis. *Konvent -*
— archiepiscopalis. *Érseki -*
— impossessionatus. *Jószágtalan ember.*
Honorarium *Jutalom.*
Honoratior. *Tisztes.*
Honor. *Becsület.*
Hypotheca. 1. *Lekötés, lekötött jószág.* 2. *Zálog.*
— expressa. *Nyilvános lekötés, lekötött Jószág.*
Hypotheca tacita, vel legalis. *Törvényes -*
— generalis. *Átalyános lekötés, átaljánosan lekötött -*
— specialis. *Különös lekötés, különösen lekötött jószág.*
— selectiva. *Szabad választással lekötött jószág.*
Hypothecarius. 1. *Lekötteto.* 2. *Zálogos.*

I.

Identitas. *Azonság.*
— juris. *Jus azonsága.*
— personae. *Személy -*
Ignobilis. *Nemtelen.*
Ignominia. *Alacsonyitás.*
Ignorantia. *Tudatlanság.*
— juris. *Törvény nem tudása.*
— facti. *Tett-*
— vincibilis. *Meggyőzhető -*
— invincibilis. *Győzhetetlen -*
— culpabilis. *Hibás -*
— inculpabilis. *Hibátlan -*
— affectata. *Szinlett -*
Illegalis. *Törvény ellen való.*
Illegitimus. *Törvénytelen, lásd* legitimus.
Proles illegitima. *Törvénytelen gyermek.*
Illimitatus. *Határtalan.*
Limitatus. *Határozott.*
Illocatio. *Behelyheztetés.*
Imaginatio. *Képzelődés.*
Immatriculatio. *Anya könyvbe irás: lásd* matricula.
Immediatus. *Közbevetetlen.*
Mediatus. *Közbevetett.*
Immediate; mediate. *Közbevetetlenül, közbevetőleg.*

Immemorialis. *Emlékezetet haladó.*
Immoralitas. *Erkölcstelenség.*
Immunitas. *Szabadság, mentesség.*
— personalis. *Személyi -*
— realis. *Értéki -*
— localis. *Helybeli -*
— ecclesiastica. *Egyházi -*
Immunis. *Szabados, ment.*
Immunitare. *Szabaddá-, mentté tenni, felszabaditani.*
Impartialitas. *Részre nem hajlás, lásd* disinteressentia.
Impedimentum. *Akadály.*
Impedimenta matrimonii. *Házassági akadályok.*
a) Impedimenta matrimonii impedientia. *Házasságot gátló akadályok.*
Tempus sacratum. *Szent idő.*
— vetitum. *Tiltott.*
Sponsalia. *Jegyváltás.*
Votum simplex. *Egyszerü fogadás.*
b) Impedimenta matrimonii dirimentia. *Házasságot felbontó akadályok.*

1. A'római Catholikusoknál:

Error. *Elvétés.*
Conditio. *Rabszolga sors.*
Votum solenne. *Szerzetes fogadás.*
Cognatio. *Vérség.*
Crimen. *Bün.*
Cultus disparitas. *Hitkülömbség.*
Vis. *Erőszak.*
Ordo. *Egyházi rend.*
Ligamen. *Fennálló házasság.*
Honestas publica. *Előző eljegyzés.*
Affinitas. *Sógorság.*
Clandestinitas. *Alattomosság.*
Impotentia. *Tehetetlenség.*
Raptus. *Elragadás.*

2. Az Agostai és Helvécziai vallástételt követőknél:

Insidiae vitae alterius conjugis structae. *Hitves társ élete elleni törekedés.*
Adulterium. *Házasságtörés.*
Malitiosa desertio. *Hivtelen elhagyás.*
Odium irreconciliabile. *Engesztelhetetlen gyülölség.*
Impedire. *Akadályoztatni.*
Impensio. *Törvényszolgáltatás.*
Causa impensionalis. *Törvény szolgáltatási ügy.*
Impendere judicium. *Törvényt szolgáltatni.*
Imperturbate. *Háborgatás nélkül.*
Impetitor. *Megtámadó, háborgató, kereső.*
— legitimus. *Törvényes kereső.*
— illegitimus. *Törvénytelen háborgató.*
Impetratio. 1. *Felkérés.* 2. *Megnyerés.*
— nobilitatis. *Nemesség nyerése.*
— boni ex defectu, ex nota. *Jószág felkérés, v. nyerés, magvaszakadásból, hivségtelenségből.*

Impetrator, impetrans. 1. *Felkérő.* 2. *Nyerő, megnyerő.*
— primus. *Első adományos.*
Deductio ad impetrantem. *A' megnyerővel való öszvekapcsolás.*
Impignoratio. *Elzálogositás, zálogba adás*, *lásd* pignus.
Impignoratum bonum. *Elzálogositott jószág.*
Implementum. *Tellyesités, betöltés.*
Implicite. *Értve, értetődve, lásd* explicite.
Imponere. *Meghagyni.*
— judicialiter. *Biróiképen-*
Impopulatio. 1. *Népesség.* 2. *Népesités, megülés, megszállás.*
— praedii. *Pusztának megülése, megszállása.*
Impopulata sessio. *Megült telek, népes telek.*
Impossessionatus. *Birtokatlan.*
Impostura. *Impostorság.*
Impostor. *Imposztor.*
Impotentia. *Tehetetlenség*, *lásd* impedimentum.
— antecedens. *Megelőző, házasságot előző-*
— subseqvens. *Következő házasság alatti-*
— vera. *Igazi-*
— putativa. *Képzelt-*
— perpetua. *Orvosolhatatlan-*
— absoluta. *Átalyános.*
— respectiva, *vagy* relativa. *Személyt illető-*
Impotens. *Tehetetlen.*
Impraegnatio. *Teherbe ejtés.*
Improbare. *Helybe nem hagyni, helytelennek találni, lásd* reprobare.
Inprolis. *Magtalan.*
Improportio, disproportio. *Aránytalanság*, *lásd* proportio.
Inprotocollatio. *Jegyzőkönyvbe iktatás.*
Impulsio. *Behajtás*, *lásd* damna per pecora illata.
Impune. *Büntetlenül.*
Imputare. 1. *Beszámitani, betudni.* 2. *Tulajdonitani.*
Imputatio. *Beszámitás, betudás.*
Inactare. *Béperesiteni.*
Inactionare. *Keresetbe foglalni, keresetbe venni.*
Inactionatus. *Keresetbe foglalt, keresetbe vett, beperesitett.*
Inaeqvalitas juris. *Jus egyenetlensége*, *lásd* aeqvalitas juris.
Inantiqvatus. *Elavúlt.*
Inarticulatio, *Törvénybe iktatás,*
Incaminatio litis. *Per kezdése.*
Incapax possidendi. *Jószágot nem birható.*
Capax possidendi. *Birható.*
Incaptivatio, captivatio. *Befogás*, *lásd* captivatio.
Incarceratio. *Tömlöczözés, tömlöczbetétel*, *lásd* carcer.
Incattus. *Alperes fél.*
Incautus. *Vigyázatlan.*
— emtor. *Vevő*, *lásd* cautus.
Incendiarius. *Gyujtogató.*
Incendii crimen. *Gyujtogatás.*
Incestus. *Vérfertőztetés*, *lásd* delicta carnis.
Incestuosus. *Vérfertőztető.*

Incidens. *Közbe jövetel.*
Ex incidenti. *Közbejövőleg.*
Incidentalis. *Közbe jövő*, *lásd* principium.
Incineratio. *Megégetés.*
Incitamentum, incitatio. *Gerjesztés*, *ingerlés.*
Incitare. *Ingerelni.*
Inclavatio. *Befoglalás*, *beszegellés.*
Inclusive. *Berekesztôleg.*
Exclusive. *Kirekesztőleg.*
Incolatus. *Lakás*, *lakosság.*
Incommodum. 1, *Kár.* 2. *Alkalmatlanság*, *lásd* commodum.
Incompatibilis. *Egybe- öszveférhetetlen.*
Compatibilis. *Egybeférhető.*
Incompetens. *Nem illető*, *helytelen.*
Incompetentia. *Nem illetőség*, *helytelenség*, *lásd* competentia.
Inconseqventia. *Következetlenség*, *lásd* conseqventia.
Inconsultus. *Gondatlan*, *vigyázatlan.*
Inconvenientia. *Illetlenség*, *helytelenség.*
Inconvenientia, vel incompetentia fori. *Biróság helytelensége.*
Convenientia, competentia fori. *Biróság illetősége.*
Inconsiderantia. *Vigyázatlanság.*
Incorporatio. *Eggyesités.*
Inculpatus. 1. *Büntelen.* 2. *Vádolt.*
Moderamen inculpatae tutelae. *Szabad*, *büntelen védelem mértéklete*, *ön- védelem mérséklete.*

Incuria. *Gondatlanság.*
Incusatus. *Bevádolt*, *vádolt.*
Indebita. *Helytelen panasz*, *helytelen kereset.*
Poena indebitae. *Helytelen panasz büntetése*, *helytelen kereset terhe.*
Indebite. *Helytelenül*, *méltatlanúl.*
Indemnisatio. *Kármegtérités.*
Indemnitas. *Kármentés.*
Indemnis. *Kártól ment.*
Indemnisatus. *Kártól mentett.*
Indemnisare. *Kárt téritení.*
Independentia. *Függetlenség.* *lásd* dependentia.
Indeterminatio. *Határozatlanság*, *lásd* determinatio.
Indicium. *Jelenség.*
— delicti. *Bünjelenség.*
Indicia delicti necessaria. *Szükséges bünjelenségek.*
— contingentia. *Történeti -*
— mediata. *Közbevetett -*
— immediata. *Közbevetetlen -*
— proxima. *Legközelebbi -*
— remota. *Távolabb való -*
— legalia. *Törvényszerinti -*
— naturalia. *Természetes -*
— antecedentia. *Megelőző -*
— concurrentia. *Eggyülttjáró -*
— conseqventia. *Következő -*
— vaga. *Határozatlan -*
— adjúvantia. *Megerősitő -*
Indictatio. *Bemondás*, *bevallás.*
Indifferens. *Érdeketlen.*
Indigena. *Honositott.*
Indigenatus. *Honositás.*
Individuum. *Személy.*

Individualis. *Személyes.*
Indivisus. *Osztatlan, lásd* divisio.
Indoles. *Mivolt, természet.*
Indorsatio. *Hátirás.*
Inducere. 1. *Bevezetni, betenni.* 2. *Reávenni.*
Indultus. *Engedelem.*
Industria. *Szorgalom, iparkodás.*
Industriosus. *Szorgalmatos, iparkodó.*
Inefficax. *Foganatlan, sikeretlen.*
Inexigibilis. *Beszedhetetlen.*
In facie loci. *Hely szinén, lásd* facies.
Infamia. *Becsületvesztés.*
— juris. *Törvény által-*
— facti. *Cselekedet által-*
Infamis. *Becsülete vesztett.*
Infanticidium. *Gyermek ölés, vesztés.*
Infantia. *Gyermekkor.*
Inferre. 1. *Behozni, bevinni.* 2. *Következtetni.*
Illatio. 1. *Behozás, bevitel.* 2. *Következtetés.*
Infidelis. *Hivségtelen, hivtelen.*
Perfidus. *Hitetlen.*
Perjurus. *Hitszegett.*
Infidelitas. *Hivségtelenség, hivtelenség.*
Nota infidelitatis. *Hivségtelenség vagy hivtelenség vétke.*
In flagranti. *Hevenyében, rögtön.*
Influxus, influentia. *Befolyás.*
Informatio. *Értesités, tudósitás.*
Ingessio. *Avatkozás.*
— in litem. *Perbeni-*
Ingerens. *Avatkozó.*
Ingerere se in litem. *A' perbe avatkozni.*
Inhaerere. *Ragaszkodni.*
Prioribus inhaeret. *Az előbbiekhez ragaszkodik.*
Inhibitio. *Tiltás.*
Prohibitio. *Megtiltás, tilalmazás.*
Inhibitoriae. *Eltiltólevél.*
Inhibitorium. *Eltiltó parancsolat, lásd* mandatum.
Inhypothecatio. *Lekötés.*
Subinhypothecatio. *Másod lekötés, lásd* hypotheca.
Injuria. 1. *Méltatlanság.* 2. *Sérelem.*
— personalis. *Személybeli-*
— verbalis. *Szóbeli-*
— realis. *Tettbeli-*
Inimicus. *Ellenség.*
In instanti. *Tüstént, hevenyébe, rögtön, lásd* in flagranti.
Innocens. *Ártatlan.*
Innovatio. *Ujitás.*
Renovatio. *Megujitás.*
Inoneratio. *Megterhelés.*
In partibus. *Megyei biró.*
Improprie. *Tulajdonatlanúl.*
Inqvilinus. *Zsellér.*
— domiciliatus. *Házas-*
— subinqvilinus. *Házatlan.*
Inqvisitio. *Tanúvallatás, visgálódás.*
Investigatio. *Nyomozás, visgálás.*
Inqvisitio authentica. *Hiteles-*
— authenticata. *Hitelesitett-*
— collateralis. *Törvényenkivüli-*
— communis. *Köz-*
— magistratualis. *Tiszti-*
Inquiri faciens. *Visgáltató.*
Inqvisitor. *Vallató.*
Inqvisitus. *Vallattatott.*

Inscriptio. *Inscriptio.*
— pro fidelibus servitiis. *Hiv szolgálati jutalom adás.*
— temporanea. *Ideigi-*
— perennis. *Örök-*
Bonum inscriptionale. *Inscribált birtok.*
Inscriptionalista. *Inscriptionalista.*
Insidiae. *Leselkedés,*
Insidiator. *Leselkedő.*
Insidiari. *Leselkedni.*
Insigne. *Czimer.*
Insignia nobilitaria. *Nemes czimer.*
Insinuatio. *Be- megjelentés.*
Insinuatoriae literae. *Időjelentő, megjelentő levél,*
In solidum. *Egymásért.*
Insontes. *Ártatlanok.*
Sontes. *Vétkesek.*
Inspectio. 1. *Felvigyázás.* 2. *Megtekintés, szemrevétel.*
Inspectio medica. *Orvosi megtekintés.*
— corporis medica. *Testnek orvosi megtekintése.*
Instantia. 1. *Esedezés, kérelem.* 2. *Esedező levél, könyörgő levél.*
Recursus. *Folyamodás.*
Via instantiae. *Kérelem útja.*
Instans. *Esedező, kérő.*
Instigatio. *Unszolás.*
Instinctus. *Ösztön, inger.*
— naturalis. *Természeti-*
Institutio. 1. *Elintézés.* 2. *Rendelés.*
— haeredis. *Örökös-nevezés, lásd* haeres.
Institutum. *Per-út, Ügy-út.*
Condescensio instituti. *Per-út leszállitása.*
Instructio. 1. *Utasitás.* 2. *Készület.*
— domestica. *Házi készület, ház némű.*
Instrumentum. 1. *Eszköz, szerszám* 2. *Oklevél.*
Instrumenta literalia originalia. *Eredeti oklevelek.*
— authentica. *Hiteles-*
— privata. *Magános-*
Transumtum authenticum. *Hiteles másolat.*
— judiciale. *Biròi-*
— capitulare. *Káptalan előtti-*
Reqvisita literarum instrumentorum. *Oklevelek tulajdonságai.*
— interna. *Belső-*
— externa. *Külső-*
— communia. *Köz-*
Intabulatio. *Adósság bejegyzése.*
Extabulatio. *Adósság kitörülése.*
Intabulatus. *Béjegyzett hitelező.*
Debita intabulata. *Bejegyzett adósságok, lásd* debitum.
Integritas. *Épség.*
Integratio, reintegratio. *Egészités, kiegészités.*
Intentio. *Szándék.*
Interceptio literarum. *Levelek elfogása.*
Intercessio. *Közbenjárás, lásd* intermediatio.
Interemtio. *Megölés.*
Interesse. 1. *Java, haszna, valakinek.* 2. *Köze vala-*

mihez, *részvétel*, *kamat*, *interes*.

Interessatus. 1. *Haszonkereső*, *részre hajló*. 2. *Interessatus judex*, *akadályoztatott biró*. 3. *Résztvevő*.

Disinteressatus. *Részrehajthatatlan*, *részre nem hajló*.

Interessentia. 1. *Haszonkeresés*, *részre hajlás*. 2. *Részvétel*.

Disinteressentia. *Részre nem hajlás*, *részre hajthatatlanság*.

Interimalis. *Időközi*, *ideigleni*.

Interimaliter. *Ideig óráig*.

Interlocutoria sententia. *Közbe szólló itélet*.

Intermediatio. *Közbenjárás*.

Intermediator. *Közbenjáró*.

Intermedius. *Közben való*.

Intermedio tempore. *Időközben*.

Interpolatio. *Közbeniràs*.

Interpositio. *Közbenvetés*.

Interpretatio. *Magyarázat*, *magyarázás*.

— authentica. *Hiteles magyarázat*.

— legalis. *Törvényes* -

— judicialis. *Biròi* -

— usualis. *Szokásbeli* -

— doctrinalis. *Tudományos* -

— stricta. *Szoros* -

— extensiva. *Terjesztő* -

— restrictiva. *Szorító* -

— analogica. *Hasonlító* -

Interpres. *Tolmács*, *magyarázó*.

Informativa vel inviatoria puncta. *Utasitó pontok*.

Interruptio. *Megszakasztás*, *félbeszakasztás*.

Interusurium. *Interes*, *kamat*.

— legale. *Törvényes* -

Intervallum. *Időköz*.

Intervenire. *Közbe jönni*.

Intervenientes. *Közbe jövők*, *közbe érkezők*.

Intimare. *Rendelni*, *intézni*.

Intimatum. *Intéző levél*, *lásd* mandatum.

Intoxicatio. *Megétetés*.

Intra dominium. *Birtokba*, *birtokon belől*, *lásd* appellatio.

Intraregnanus, intraneus. *Belföldi*, *honni*.

Extraneus, extraregnanus. *Külföldi*, *idegen*.

Intravillaneum. *Belső birtok*.

Intravillaneitas. *Belső birtokosság*.

Introductio. *Bevezetés*.

Invagiatio. *Behajtás kárból*, *lásd* damna per pecora illata.

Invalescere. *Elhatalmazni*, *szokásba jönni*.

Invalidatio. *Felbontás*.

Invalidatio fassionis. *Vallás felbontása*, *lásd* fassio.

Invalidabilis. *Felbontható*.

Invalidare. *Felbontani*.

Invalidus. *Foganatlan*.

Invasio. *Rámenés*, *ráütés*, *megtámadás*.

— curiae nobilitaris. *Udvarhelyre való ütés*.

Invasor. *Rámenő*, *megtámadó*.

Inventio. *Találás*.

Inventatio. *Feljegyzés*, *számbavétel*.

Inventarium. *Inventáriom*.

Investigatio. *Nyomozás, visgálás*, *lásd* inqvisitio.
Investitio. 1. *Jószágba vert költség, jószágba verés, jószágra fordítás.* 2. *Jószágon fekvő pénz.*
Investitiones necessariae. *Jószágba vert szükséges költségek.*
— utiles. *Hasznos.*
Investitiones voluptuariae. *Kedvtöltő, szükségtelen.*
Investitio allaturae bonis maritalibus. *A' hozománynak a' férj javaiban fordítása.*
Investitionem reluere. *A' jószágon fekvő pénzt letenni.*
Investire. *Jószágba verni, Jószágra fordítani.*
Investitura. 1. *Jószágba vert költség.* 2. *Tiszt beiktatás.*
Investitus. 1. *Benne, rajta-fekvő.* 2. *Tisztbe állitott.*
Summa bonis investita. *Jószágon fekvő pénz.*
Inviatio. *Utasítás.*
Invigorosus. *Sikeretlen*, *lásd* vigor.
Invincibilis. *Győzhetetlen*, *lásd* vincibilis.
— ignorantia. *Tudatlanság. lásd* ignorantia.
Invinculatus. *Raboskodó*, *lásd* captivitas.
Invinculare. *Vasra verni.*
Involatio. *Becsúszás, átcsapás.*
Involare in jura alterius. *Másnak igazaiba behatni.*
Involutio. *Békeverés, bézárás, involutio.*
Involvere. 1. *Bekeverni.* 2. *Befoglalni.*
Involutus. 1. *Szövevényes.* 2. *Bekevert.*
Irregularis. 1. *Rendetlen.* 2. *Alkalmatlan.*
Irrevisibilis causa. *Itélet alá nem vétethető ügy.*
Irrevocabilis. *Visszavonhatatlan.*
— fassio. *Vallás*, *lásd* fassio.
Irruptio. *Berohanás.*
Iteratus. *Többszörözött.*
Repetitus. *Ismételt.*

J.

Judex. *Biró.*
— superior. *Felsőbb-*
— supremus. *Legfőbb-*
— inferior. *Alsóbb-*
— pedaneus. *Megyei biró.*
— primae instantiae. *Első biró.*
— appellationis. *Felsőbb, felyebb vitelbeli-*
— revisionis. *Megvisgáló-*
— superrevisionis. *Fővisgáló-*
— ordinarius. *Rendszerénti-*
— extraordinarius. *Rendkivüli-*
— competens. *Illető-*
— incompetens. *Nem illető-*
— loci ruralis. *Falusi-*
Judices regni ordinarii. *Ország fő birái.*
Judicatus. *Biróság.*
Judicatus adj. *Megitélt.*
Res judicata. *Megitélt dolog*

Judicium. 1. *Itélet*. 2. *Itélettétel*. 3. *Itélőszék*, *törvény*, *törvényszék*, *lásd* forum.
— plenum. *Tellyes számu törvényszék*.
— octavale. *Oktávás* -
— statarium. *Talpon álló* -
— delegatum. *Delegált* -
— sangvinis. *Vérbiróság*.
— regale. *Királyi* -
Judiciorum dies. *Törvénykezés napjai*, *lásd* terminus.
Judicium impendere. *Igazságot*, *törvényt szolgáltatni*.
Judicialis. *Törvényes*.
Judiciarius *Biròi*, *törvényi*.
Judicialis vel judiciarius actus. *Törvényes vagy biròi tett*.
Judiciaria admonitio. *Biròi megintés*, *lásd* admonitio.
Judiciariae functiones. *Biròi eljárások*, *foglalatosságok*.
Judicium tabulae regiae. *A' királyi táblának itélettétele*.
Sententia sedriae comitatus. *A' megye törvényszékének itélete*.
Jugerum. *Hód*.
Juramentum, jusjurandum. *Hit*. *hitletétel*, *esküvés*.
— judiciale. *Törvény előtti esküvés*.
— extra judiciale. *Törvény kivüli* -
— assertorium. *Állitó* -
— promissorium. *Igérő* -
— voluntarium. *Önkényti* -
— necessarium. *Kénytelenitett*-
— oblatum. *Ajánlott* -
— delatum. *Átengedett* -
Juramentum relatum. *Visszázott*, *visszaajánlott* -
— revelatorium. *Felfedező* -
— litis decisorium. *Pert végző* -
— suppletorium. *Pótló* -
— purgatorium. *Tisztitó*, *mentő*.
— corporale. *hitletétel*.
— decretale. *Dekretomi hitforma*.
— calumniae. *Patvar hit*.
— credulitatis. *Hiedelmeztető* -
Juramentrm offerre. *Hitet ajánlani*.
— deferre. *Esküvéssel megkinálni*.
— referre. *Visszázni*, *vissza kinálni*-
— acceptare. *Elfogadni*-
— recusare. *El nem fogadni* -
— denegare. *Hitletételt megtagadni* -
Juratus, adjuratus. *Hites*, *meghitelt*.
Juratus tabulae regiae notarius. *Királyi tábla hites jegyzője*.
— loci. *Hites ember*.
Jurgium. *Garázdálkodás*.
Juridicus. *Törvényes*.
Juridica remedia. *Törvényes orvosló módok*.
— extrajudicialia. *Per kivüli* -
— provisoria. *Előzőlegi* -
— sustentativa. *Fentartó* -
— judicialia. *Per alatti*-

Ennek nemei:

Depositio. *Letétel.*
Revocatio procuratoris. *Ügyvéd visszahuzása.*
Prohibita. *Prohibita.*
Appellatio. *feljebbvitel.*
Oppositio. *Ellentállás.*
Repulsio. *Vissza üzés*
Novum. *Per ujitás.*
Jurisconsultus, jurisperitus. *Törvénytudó.*
Jurisdictio. 1. *Törvényhatóság.* 2. *Hatalom, felsőség.*
— eminens. *Legfelsőbb hatalom.*
— civilis. *Polgári törvényhatóság.*
— militaris. *Hadi, katonai -*
— ecclesiastica. *Egyházi -*
— dominalis. *Uradalmi -*
Jurisdictionatus. *Alattvaló.*
Jurisprudentia. *Törvénytudomány.*
Juristitium. *Törvényszünet.*
— messis. *Aratási -*
— vindemiae. *Szüreti -*
— nativitatis domini. *Karácsonyi -*
— bachanale. *Farsangi-*
— paschale. *Húsvéti -*
— pentecostes. *Pünkösdi -*
Tres dies rogationum. *Keresztjáró héti törvényszünet.*
Juristitium diaetale. *Országgyülési -*
Insurrectionale. *Felkelési -*
Jus. 1. *Törvény.* 2. *Jus.* 3. *Törvényszék, törvény.*
Jus criminale. *Büntető, fenyitő törvény.*
Jus personale. *Személybeli v. személyes jus.*
— reale. *Értéki, valóságos -*
— praetensivum. *Képzelt -*
— proprium. *Tulajdon -*
— alienum. *Más jussa.*
— perennale. *Örök jus.*
— temporaneum. *Ideig való -*
— validum. *Erős, foganatos -*
— invalidum. *Erőtlen, foganatlan -*
— paternum. *Atyai jus.*
— maternum. *Anyai -*
— radicale, *Gyökeres -*
— avitum, aviticum. *Ősi -*
— haereditarium. *Örökségi -*
— successionale. *Örökösödési, öröklési -*
— qvaesitum, acquisitum. *Szerzett, szerzeményi -*
— coacqvisitum. *Közszerzeményi -*
— innatum. *Vele született-*
— majestaticum. *Felségi -*
— postliminii. *Helyre állott -*
— possessionarium. *Birtoki -*
— virtuale. *Virtualis-*
— capillare. *Hajadoni járandóság.*
— viduale. *Özvegyi -*
— gladii. *Vér hatalom -*
— exclusivum. *Kirekesztő -*
— crediti. *Hitelezés -*
— selectus optionis. *Választás -*
— praelationis prioritatis. *Elsőbbségi -*
— praeemtionis. *Elsőség a' vételhez -*
— privative masculinum. *Fiúi ágnak kirekesztő -*

Jus regium latens. *Lappangó királyi -.*
— clarum. *Nyilvános királyi -*
— regale. *Királyi haszonvétel.*
— dominale. *Uri hatalom.*
— montanum. *Hegyvám -*
— patronatus. *Patronatus.*
— aesqve alienum. *Másnak jussa 's pénze.*
Jus in re. *Jus a' dologban.*
— ad rem. *A' dologhoz-*
Coram et in jure stare. *Törvény előtt megjelenni, törvényt allani.*
Juri exhibere. *Törvényszéknek beadni, bemutatni.*
In jus vocatus. *Biró, törvény elejibe idéztetett.*
Juri statuere. *Törvénybe állitani.*
Juri statutio. *Törvénybe állitás.*
Juris dies. *Törvény napok.*
— terminus. *Perszakasz.*
— cautela. *Törvényes óvás.*
Sui juris. *Magával szabad, független.*
Juris alterius. *Mástól fuggő.*
Juris aeqvalitas. *Jus egyenlősége.*
Juris inaeqvalitas. *Jus egyenetlensége.*
Jure perpetuo et irredemptibiliter. *Örökösen és visszaválthatatlanúl.*
Ex jure procedere. *Gyökeres just keresni.*
Salvo jure alieno. *Másoknak jussa menten maradván.*
In recognitionem juris dominalis. *Uri hatalom megesmérése jeléül.*
Justitiae administratio. *Igazság kiszolgáltatása.*
Justus. *Igaz.*
Justo titulo. *Igaz uton módon.*

L.

Labor. *Munka.*
— manualis. *Kézi.*
— jugalis. *Jármas.*
Laesio. *Sértés.*
— lethalis. *Halálos, lásd* lethale.
Larva. *Álorczaság.*
Larvatus. *Álorczás.*
Latens jus regium. *Lappangó királyi jus, lásd* jus.
Latro. *Rabló, gyilkos.*
Praedo. *Haramia, rabló.*
Obsessor, grassator viarum. *Uton álló.*
Spoliator. *Fosztogató.*
Latrocinium. *Rabló gyilkosság.*
Latus. *Oldal.*
Translatum. *Általvitel.*
Lateralis. *Oldalas.*
Lateraliter. *Oldalaslag, mellesleg.*
Laterisatio. *Oldal számitás.*
Laudemium. *Vételrész.*
Lecta notarialis. *Jegyzői aláirás.*
Legalis. *Törvényes, törvényszerinti.*
Illegalis. *Törvény elleni.*
Legale testimonium. *Törvényes bizonyság.*
Legalitas. *Törvényesség.*

Illegalitas. *Törvénytelenség*, *lásd* legitimus.
Legatum. *Hagyomány.*
— pium. *Kegyes.*
Legare. *Hagyni.*
Legator. *Hagyó.*
Legatarius. *Hagyományos.*
Legitimatio. *Törvényesités.*
Legitimatio per subseqvens matrimonium. *Törvényesités a' következett házasság által.*
— nobilitatis. *Nemesség bebizonyitása.*
Legitimare. *Törvényesiteni.*
Legitimatus. *Törvényesitett.*
Legitimatae proles. *Törvényesitett gyermekek.*
Legitimus. *Törvényes.*
Illegitimus. *Törvénytelen.*
Legitima aetas. *Törvényes kor*, *lásd* aetas.
Legitimitas. *Törvényesség.*
Illegitimitas. *Törvénytelenség.*
Leno. *Keritő.*
Lenocinium. *Kerités.*
Lethale. *Halálos.*
— per se. *Magától -*
— per accidens. *Történetből -*
— absolute. *Kerülhetetlenül-*
Levata. *Ügyfelvétel.*
— ex paribus. *Mássából való -*
— continuativa. *Folytatólagos-*
Levatae taxa. *Ügyfelvétel díjja.*
Levare. *Felvenni.*
Lex. *Törvény*, *lásd* jus.
— scripta. *Irott -*
— consvetudinaria. *Szokásbeli-*
Lex positiva. *Meghagyó -*
— negativa, prohibens. *Tiltó -*
— poenalis. *Fenyitő, büntető -*
— criminalis. *Főbenjáró, büntető -*
— ambigua. *Kétséges-*
Legis interpretatio. *Törvény magyarázatja.*
— ignorantia. *Törvény nem tudása.*
— promulgatio. *Törvény kihirdetése.*
— abrogatio. *Eltörlése -*
— derogatio. *Csorbitása - foganatlanitása -*
— dispensatio. *Törvénybeli feloldozás.*
Libellus actionalis. *Kereset levél*, *lásd* actio.
— supplex. *Esedező -*
— famosus. *Gyalázó irás*, *lásd* pasqvillus.
— qverulosus. *Panaszlevél.*
Libellatorius processus. *Levelező per.*
1. Libera dispositio. *Szabad rendelés.*
Liberae migrationis. *Szabad meneteli.*
2. Liber mercantilis. *Áros, kereskedési könyv.*
— regius. *Királyi -*
— fundualis. *Birtokmutató -*
Liberi. *Gyermekek.*
— naturales et legitimi. *Természetes és törvényes -*
Libertas. *Szabadság.*
Libertinus. *Szabados.*
Licentia. *Feketlenség*, *zabolátlanság.*

Licitatio. *Kótyavetye, árverés.*
Licitationale pretium. *Kótyavetyebeli árr.*
Licitare. *Dobra ütni, dobra verni, kótyavetyélni.*
Liga. *Szövetség, kötés.*
Bonae ligae moneta. *Igaz értékü pénz.*
Lignatio *Fázás.*
Limes. *Határ*, *lásd* meta.
Limitatio. 1. *Meghatározás.* 2. *Árszabás.*
Limitatus. 1. *Meghatározott.* 2. *Ára szabott.*
Linea. *Ág.*
— recta. *Egyenes.*
— collateralis. *Oldalag, Mellékes ág.*
— ascendens. *Felmenő, nemző -*
— descendens. *Lemenő, nemzett -*
— collateralis aeqvalis. *Egyenlő oldal -*
— inaeqvalis. *Egyenetlen oldal -*
Liqvidatio. *Felszámitás.*
Liqvidus. *Világos.*
Liqvidum debitum. *Szembetűnő, nyilvános adósság.*
Lis. *Per*, *lásd* processus.
Litis consortium. *Per társaság.*
Litis qvotta. *Perkeresetbeli rész.*
Litis curator. *Per gondviselő.*
Literae. *Levelek.*
— ablicentionales. *Szabadságos levél.*
— absolutionales. *Felmentő -*
Literae acqvisitionales. *Szerző, szerzeményi -*
— adjudicatoriae. *Megadó, itélő -*
— arendatitiae. *Haszonbérlő -*
— armales. *Nemes -*
— assecuratoriae, assecurationales. *Bátorositó, bizodalmasitó -*
— attestatoriae. *Bizonyitó -*
— auctionales. *Ráadó, felfizető -*
— cambiales. *Csere.*
— campsoriales. *Váltó -*
— certificatoriae. 1. *Tudósító.* 2. *Idéző -*
— cessionales. *Átengedő, engedményi -*
— circulares *Kerülő -*
— cautionales. *Jótálló -*
— citatoriae, evocatoriae. *Idéző levél.*
— compassuales. *Áttévő -*
— contradictoriae, protestatoriae. *Ellenmondó, ellenszólló -*
— credentionales. *Megbizó, meghivő -*
— currentales. *Futó -*
— donationales. *Adományi -*
— dimissionales. *Elbocsájtó -*
— dispensatoriae. *Feloldó, felszabaditó -*
— divisionales. *Osztály -*
— evictionales. *Szavatos -*
— emptionales, venditionales. *Alkú -*
— executionales. *Végrehajtási -*
— expeditoriae qvietantionales. *Nyugtató -*

Literae fassionales. *Valló*, *bevalló* -
— fidejussionales. *Kezes* -
— funduales. *Birtok*, *birtok mutató* -
— grationales. *Kegyelem levél.*
— inhibitoriae. *Tilló* -
— invitatoriae. *Meghivó* -
— metales. *Határ.*
— obligatoriae. *Kötelező* -
— originales. *Eredeti* -
— passuales. *Úti* -
— pignoratitiae. *Zálog.*
— plenipotentiales. *Tellyes hatalmat adó*, *tellyes hatalmú* -
— praesidiales. *Elölülői* -
— privilegiales. *Kiváltsági* -
— procuratoriae. *Ügyvédi prokátor vallás.*
— reambulatoriae. *Határjáró* -
— recognitionales. *Elismérő* -
— regales. *Királyi meghivó* -
— reqvisitoriae. *Megkérő* -
— reversales. *Visszatérítő* -
— revisionales. *Korbizonyító* -
— salvi conductus. *Oltalom* -
— sententionales. *Itélet* -
— sententionales executionales. *Itélet végrehajtási levél.*
— statutoriae. *Jószágba iktató* -
— testimoniales. *Bizonyság* -
— transactionales. *Eggyességi* -
— transmissionales. *Feljebb küldő* -

Literale documentum, instrumentum. *Oklevél.*
Literarum conservator. *Levelek gondviselője.*
Literarum repetitio. *Levél kövétés.*
— detentio. *Letartóztatása* -
— suppressio. *Elsikkasztása* -
— violatio. *Feltörése* -
— interceptio. *Elfogása* -
— communicatio. *Oklevelek közlése.*
— duratio. *Levelek ideje.*
— exspiratio. *Levelek ereje vesztése.*

Litigatio. *Perlekedés*, *törvénykezés.*
Litigiosus. 1. *Peres.* 2. *Versengő*, *perlekedő.*
Litigator. *Perlekedő.*

Litura. *Kitörlés*, *általvonás*, *lásd* cancellatio.

Localitas. *Helyheztetés.*
Localis. *Helybeli.*

Locatio. *Bérbe adás.*
Conductio. *Kibérlés.*
Locatio - conductio. *Bérbe adás 's vevés.*
Locans. *Bérbe adó.*
Conducens. *Kibérlő.*

Locumtenens. *Helytarto.*

Locus. *Hely.*
— credibilis authenticus. *Hiteles* -
— originis. *Eredet* -
— domicilii. *Lak*
— delicti. *Bün* -
— supplicii. *Vesztő* -

Locus pacifice possessus. *Békével birattatott.*
— controversus. *Peres villongás alatti-*
Lotteria. *Sorsjáték -*
Lucrum. *Nyereség.*
Lucrum cessans et damnum emergens. *Megszünt haszon és eredhető kár.*
Lucrum et damnum fratrum indivisorum. *Osztatlan atyafiak hasznok és károk.*
Lusus. *Játék.*
— illicitus. *Hazárd, szerencse játék.*
— alae fortunae. *Sorsos -*
Lythrum. *Sarcz.*

M.

Macellum. *Vágószék, mészárszék.*
Macellationis jus. *Mészárszéki, húsvágási jus vagy szabadság.*
Machinatio. *Fortélyoskodás.*
Magistratus. *Tiszti kar, tisztség.*
Magistratualis. 1. *Tiszt viselő*, 2. *Tiszti, tisztviselői.*
Majorennis. *Ember korú.*
Minorennis. *Kis korú.*
Major potentia. *Hatalmaskodás.*
Casus majoris potentiae antiqvi, seu qvinqve casus, *Hatalmaskodásbeli régi esetek, vagy öt esetek.*
Casus majoris potentiae novi. *Hatalmaskodási uj esetek.*
Mala fides. *Rosz lelküség, lásd* fides.

Maleficium. 1. *Kártétel.* 2. *Terh, terhelet.*
Maleficia loci. *Hely terheletjei.*
Beneficia loci. *Hely haszonvételei.*
Malefactor. *Gonosztévő.*
Maleversatio. *Csempeskedés*
Malevolus. *Roszakaró.*
Malitia. *Gonoszság, rosszaság.*
— praeconcepta. *Eltökéllett-*
Malitiosus. *Gonoszlelkü, gonosz.*
Malitiose. *Gonoszúl.*
Malitiosa desertio conjugis. *Házastárs hitetlen elhagyása, lásd* impedimentum.
Mancus adj. *Hijános, Csonka,*
Mancum documentum. *Hijános, csonka oklevél.*
Mancipium. *Rabszolga.*
Mandatum. *Parancsolat.*
Intimatum. *Intéző levél.*
Edictum. *Közhirdetmény, közparancsolat.*
Patentales. *Patens.*
Decretum regium. *Udvari rendelő levél.*
Rescriptum regium. *Királyi levél*
Resolutio regia. *Királyi válasz.*
Normalis resoluta regia. *Királyi rendszabás.*
Circulare. *Kerülő levél.*
Currentales, *Futó levél.*
Mandata judiciaria. *Birói parancsolatok.*
— legitima. *Törvényes -*
— illegitima. *Törvénytelen -*
— simplicia. *Egyszerü -*

Mandata composita. *Egybefoglalt -*
— contraria. *Ellenkező -*
— missilia. *Zárt -*
Mandatum acceleratorium. *Siettető parancsolat*
Mandatum admonitorium. *Intő, kínáló -*
— adursorium. *Sürgető -*
— brachiale. *Hatalom kart rendelő -*
— captivatorium. *Letartóztató -*
— cassatorium. *Semmisitő -*
— cassatorio continuatorium. *Semmisitve folytató -*
— cassatorio reexecutorium. *Semmisitve visszafoglaltató -*
— cassatorio reexecutorio inviatorium. *Semmisitve visszafoglaltató 's utasító -*
— compulsorium. *Vallató -*
— continuatorium. *Folytató -*
— correctorium. *Igazitó -*
— declinatorium. *Elmellőző -*
— delegatorium. *Delegáló -*
— dilatorium. *Halasztó -*
— evocatorium. *Törvénybe hívó -*
— executorium. *Végre hajtató -*
— executorio correctorium. *Végre hajtást igazító -*
— extraseriale. *Sorbúl kivevő -*
— fulminatorium. *Fenyegető -*
— incaptivatorium. *Befogató -*
— inhibitorium. *Eltiltó -*

Mandatum interpretatorium. *Magyarázó -*
— introductorio- statutorium. *iktató -*
— moratorium. *Halasztó -*
— novi cum gratia. *Kegyelemből ujjító -*
Mandatum praeceptorio continuatorium. *Folytatást rendelő parancsolat.*
— praeceptorio divisionale. *Osztályt rendelő -*
— promotorium. *Előmozdító -*
— prorogatorium. *Pert állító -*
— protectionale. *Oltalmazó, oltalom levél.*
— reambulatorium. *Határt járató -*
— redintegratorium. *Helyre állító -*
— reexecutorio inviatorium. *Vissza foglaltatva utasító -*
— relaxatorium. *Feloldó -*
— relegatorium. *Eligazító, elutasító -*
— renovatorium. *Ujjító -*
— reqvisitorium. *Levélkerestető -*
— reseratorium. *Zártnyitó -*
— resuscitatorium. *Felélesztő -*
— salvi conductus. *Szabad menetelt engedő -*
— statutorium. *Iktató -*
— superabundans. *Felesleges -*
— suspensorium. *Felfüggesztő -*
— suspensorio inhibitorium. *Felfüggesztve letiltó -*

Mandatum transmissionale. *Átküldctő*-
Mandatum acceptare. *A' parancsolatot elfogadni*-
— seponere. *Félretenni*-
— ad forum contradictorium. relegare. *Vitatásra bocsájtani*-
Mandatum exspiravit. *A' parancsolat elenyészik.*
Mandati clausula. *Parancsolat kikötése*, *lásd* clausula.
Mandans. 1. *Parancsoló*. 2. *Megbizó*, *hatalmazó*.
Mandatarius. *Bizott*, *megbizott*, *meghatalmazott*, *lásd* plenipotentiarius.
Maniacus. *Őrült*, *lásd* mente captus.
Manifestum. *Nyilatkoztatás.*
Manipulatio. *Vele bánás*, *eszközlés.*
Manus judiciaria. *Biroi kéz.*
Manuum impositio. *Kézrátétel.*
Manumissio. *Felszabaditás.*
Manutentio. *Feltartás.*
Manus mortuae. *Holtkezek.*
Manualis labor. *Kézi munka* *lásd* labor.
Mappa. *Föld rajzolat*, *föld abrosz*, *mappa.*
Mappatio. *Földszinének felvétele*, *lerajzolása.*
Marca. *Gira*, *márka.*
— auri. *Arany gira*,
— gravis ponderis. *Nehéz*-
— levis ponderis. *Könnyü*-
Marcalis. *Girás*, *márkás.*
Marginaliter. *Szélére*, *szélén.*
Intra marginem. *Szélén belül.*
Mariticidium. *Férj ölés*, *férj gyilkosság.*
Masculinus sexus. *Férfi ág.*
Massa. *Érték*, *vagyon*, *öszveség.*
— concursualis. *Megbukott adós vagyona.*
In massa. *Öszveséggel.*
Massae curator. *Vagyon gondviselője.*
Matricidium. *Anya gyilkosság.*
Matricula. *Anyakönyv.*
Extractus matricularis. *Anyai könyv kivonása.*
Matrimonium. *Házasság.*
— legitimum. *Törvényes*-
— illegitimum. *Törvénytelen.*
— ratum. *Helyes.*
— consummatum. *Telyesitett.*
— validum. *Foganatos*, *sikeres.*
— publicum. *Nyilvános.*
— clandestinum. *Alattomos*-
— mixtum. *Elegyes*-
— conscientiae. *Titkos*-
Matrimonii vinculum. *Házasság kötele.*
Matrimonii indissolubilitas. *Házasság bonthatatlansága.*
— defensor. *Házasság védlő.*
Medela. *Orvoslás.*
Mediate. *Közbe vetve.*
Mediator, intermediator. *Közbenjáró.*
Melioratio. *Javitás.*
Membrana, pergamena. *Pargament.*
Mensura. *Mérték.*

Mensura regalis. *Királyi mérték.*
Mentalis reservata. *Elmebeli tartalék.*
Mercantilis liber. *Kereskedési könyv*, *lásd* liber.
— codex. *Kereskedési törvény könyv.*
Mercantile judicium. *Kereskedési törvényszék.*
Merces. 1. singul. *Bér.* 2. plur. *Portéka.*
Mercenarius. *Béres.*
Mercipotus. *Áldomás.*
Meritum. *Érdem.*
— rei. *Dolog érdeme.*
— causae. *Per' dereka.*
In meritum causae se immittere. *Per derekába bocsájtkozni.*
In merito agere. *A' dolog derekát, velejít vitatni.*
Meritorius adj. *Dolog derekát érdeklő.*
Meritoria defensa. *Derék védelem.*
— sententia. *A' dolog velejét vagy derekát illető.*
Messorialis pecunia. *Sarló pénz.*
Meta. *Határ.*
Bimeta. *Kettős határ.*
Trimeta. *Hármas -*
Meta capitalis. *Fő -*
— cursualis. *Folyó -*
— initians. *Kezdő -*
— intercalaris. *Közben fekvő -*
— usualis. *Fennálló*, *használatú -*
Metarum erectio. *Határhányás.*
Metarum reambulatio. *Határjárás.*
— rectificatio. *Igazitás -*
— renovatio. *Ujitás -*
Metalis. *Határbeli-*
— ductus. *Határvonat.*
— qvaestio. *Kérdés -*
— controversia. *Villongás -*
— cumulus. *Halom*, *hányás.*
Metalis complanatio, accommodatio. *Határbeli elintézés.*
Metae controversae. *Peres határok.*
Metatio. *Határzás*, *határjelelés.*
Metus. *Félelem.*
— gravis. *Nagy -*
— levis. *Csekély.*
— ab extrinseco vel intrinseco incussus. *Kivülről vagy belőlről okozott -*
Migratio colonorum. *Jobbágyság szabad költözködése.*
Miles in procinctu. *Készülő katona.*
Minera. *Ásvány.*
Minorennis. *Kiskorú*, *lásd* majorennis.
Minor potentia. *Erőszaktétel*, *lásd* violentia.
Missi. *Küldöttek*, *lásd* violentia.
Mittens. *Küldő.*
Missiles literae. *Levél*, *lásd* literae.
Mitigatio poenae. *Büntetés enyhitése.*
Mixtus. *Elegyes.*

Mixta donatio. *Adomány*, *lásd* donatio.
— investigatio. *Visgálat-*
Mobilis adj. *Ingó.*
immobilis. *Ingatlan*, *fekvő*, *lásd* bonum.
Modalitas. *Mód*, *út*, *lásd* modus.
Moderamen. *Mérséklet.*
— inculpatae tutelae. *Ön védelem mérséklete.*
Modificatio. *Módosítás.*
Modus. *Mód*, *út.*
— acqvisitionis. *Kereset útja*, *módja.*
Titulus acqvisitionis. *Kereset czimje.*
Modus acqvisitionis naturalis. *Természetes kereset módja.*
— civilis. *Polgári-*
Mola, molendinum. *Malom.*
Molendini jus. *Malombeli jus.*
Molaris rata. *Malom vám.*
Nocivae molae et aggeres. *Ártalmas malmok és gátak.*
Moneta. *Pénz*, *lásd* pecunia.
— currens. *Folyó-*
— conventionalis. *Konvencziós*, *pengő pénz.*
— cuprea. *Kongó*, *rézpénz.*
— falsa. *Hamis-*
Cusor falsae monetae. *Hamis pénzverő.*
Monopolium. *Kizáró kereskedés.*
Monstrum. *Rém*, *szörnyeteg.*
Montanus. *Hegyi.*
Jus montanum. *Hegyvám*, *lásd* jus.
Montanistae. *Bányászok.*
Montanisticus. *Bányai*, *bányászi*, *lásd* forum.
Mora. *Késedelem*, *haladék.*
Moratorius. *Késleltető.*
Morosus. *Késedelmes.*
— debitor. *Adós-*
Moralitas. *Erkölcsiség.*
Mos. *Szókás*, *lásd* consvetudo.
Motivum. *Inditó ok.*
Mulcta. *Birság.*
Mundus muliebris. *Asszonyi ékességek.*
Munus publicum. *Közhivatal.*
Mutilatio. *Csonkítás.*
Mutuum. 1. *Hitel*, *kölcsön.* 2. *Kölcsön adás.* 3. *Kölcsön vétel.*
Mutuare. 1. *Hitelezni*, *kölcsönözni*, 2. *Kölcsön adni.* 3. *Kölcsön venni.*
Mutuans. *Hitelező*, *kölcsön adó.*
Mutuarius. *Kölcsönt vévő*, *kölcsönöző.*
Mutuus. *Kölcsönös.*
— consensus. *Eggyetértés. egyezés.*
— successio. *Örökösödés.*

N.

Nationalisatio. *Nemzetésítés.*
Nationalis. *Nemzeti.*
Nationale. *Nemzetségi.*
Nativus. *Született.*
Natura. *Természet.*
Naturae producta. *Termesztmények.*
Artis producta. *Készítmények.*
Naturalis. *Természet szerinti természeti.*
Naturalia. *Termések*, *eleségek.*
In naturalibus praestare. *Termésbe megadni.*

In natura. *Természetiben.*
In aeqvivalenti. *Hason becsbe. megváltva.*
Naulum. 1. *Rév.* 2. *Révpénz, révbér.*
Telonium. 1. *Vám.* 2. *Vámbér, vámpénz.*
Necessarius. *Szükséges.*
Necessarium in se. *Magában -*
— per accidens. *Bizonyos történetből.*
Necessitas. *Szükség.*
— extrema. *Végső -*
Negativus. *Tagadó.*
Negative. *Tagadólag, lásd* affirmatio.
Neglectus. subst. *Elmulasztás.*
Neglectus adj. *Elmulasztott.*
Neglecta praemonitio. *Elmulasztott megkinálás, lásd* praemonitio.
Negligere. *Elmulasztani.*
Negligentia. *Késedelem, restség, tunyaság.*
Negotium. *Dolog.*
— publicum. *Köz.*
Negotiorum gestor. *Sáfár.*
Nemora. *Berkek.*
Nexus. *Öszvekötés, köz.*
Connexio. *Egybe - öszveköttetés.*
Nexus sangvinis. *Vérség köze, vérségi öszvekötés, vérség.*
— Juris. *Jus köze, jusbeli öszvekötés, osztályosság.*
Nobilis. *Nemes.*
— Donatarius. *Adományos.*
— armalista. *Czimeres -*
— praedialista. *Praedialista -*
— curialista. *Udvarhelyes -*
— possessionatus. *Birtokos -*
Nobilis impossessionatus. *Birtokatlan nemes.*
— unius sessionis. *Egyház helyes -*
— in sessione colonicali degens. *Jobbágyhelyen lakó -*
— suspectus. *Gyanus -*
Nobilitas. *Nemesség.*
— gentilitia. *Nemzetségi -*
Testimoniales super nobilitate. *Nemesi bizonyságlevél.*
Nobilitaris. *Nemesi, nemességi.*
— processus. *Nemességet vitató per.*
Nomen. *Név, kersztnév.*
Cognomen. *Vezetéknév.*
Praedicatum. *Praedicatum.*
Nominatim. *Nevezetesen.*
Nona. *Kilenczed.*
Non venientia. *Megnemjelenés, elnem jövés.*
Onus non venientiae. *Terhe -*
Norma. *Sinórmérték.*
Normativa. *Rendszabás,*
Normalis resolutio regia. *Királyi rendszabás, lásd* mandatum.
Nota. 1. *Hivségtelenség, hivtelenség.* 2. *Jegyzés.* 3. *Jegybélyeg, lásd* crimen et donatio.
Notoreitas, notitia publica. *Köz tudomány.*
Nova divisio. *Uj osztály.*
Novellaris lex. *Ujabb törvény.*
Novum, *Per ujitás.*
— simplex. *Első.*
— cum gratia. *Kegyelembeli-*
Via novi. *Ujitás utja.*
Novisatio. *Ujitás.*
Novisare. *Ujitani.*

Novisans. *Ujító fél.*
Novisatus. *Ujított fél.*
Novum judicium. *Uj itélet.*
Nullitas. *Semmiség.*
Numericus. *Szám szerénti.*
Numerica proportio. *Szám szerénti egyarányosság.*
Nundinae. *Vásár, sokadalom.*
— annuariae. *Országos -*
— pecuariae. *Barom -*
— mercatoriae. *Belső -*
— hebdomadales. *Héti -*
Nundinale privilegium. *Vásárbeli privilegiom.*
— jus. *Vásári jus.*
— forum. *Vásár-biróság.*
Nuptiae. *Menyegző.*

O.

Obaeratus. *Eladósodott.*
Obductio. *Bonczolás.*
— legalis. *Törvényes -*
Obex. *Akadály.*
Objectio. *Ellenvetés.*
Objectum. *Tárgy.*
Oblatum, oblatio. *Ajánlás.*
— spontanea. *Önkényes -*
Obligatio. *Kötelezés, lekötelezés.*
— personalis. *Személyes -*
— realis. *Dologbeli -*
— mixta. *Elegyes -*
Obligare. *Kötelezni, lekötelezni.*
— in solidum. *Egymásért, egyetemben lekötelezni.*
Obligatoriales. *Kötelező levél*, *lásd* contractus.
Observatio. *Észrevétel.*
Obsignatio. *Lepecsétlés.*
Obsistere. *Ellent állani.*
Obsoletus. *Avúlt.*
Obstaculum. *Akadály.*
Obstinatus. *Megátalkodott.*
Obtingentia. *Járandóság, illetőség.*
Obtutus. *Tekintet.*
Occasio. *Alkalom, alkalmatosság.*
Occasionalis. *Alkalmi, alkalmatossági.*
Occasionaliter. 1. *Történetből.* 2. *Mellesleg.*
Occisor. *Gyilkos*, *lásd* homicidium.
Occultatio. *Rejtegetés, lappangtatás.*
— delinqventium. *Gonosztévők lappangtatása.*
Occultus. *Titkos.*
Occulte. *Titkon.*
Occupatio. *Elfoglalás.*
Reoccupatio. *Visszafoglalás.*
Occupatio legitima. *Törvényes elfoglalás.*
— violenta. *Erőszakos -*
Octavale judicium. *Oktávás törvényszék, biróság.*
Oculata, ocularis revisio. *Biról szemlélet.*
Oculatus testis. *Szemmel látott tanú*, *lásd* testis.
Odium. *Gyülölség.*
— implacabile. *Engesztelhetetlen*, *lásd* impedimentum.
Oeconomia. *Gazdaság.*
Oeconomicus officialis. *Gazdasági tiszt.*
Offensio. *Megbántás.*
Offensive. *Támadólag.*

Officium. 1. *Tisztség*, *hivatal*. 2. *Tiszt*.
— nobile. *Nemesi Tiszt*.
Ex officio. *Hivatalból*.
Officialis. *Tiszt*, *tisztviselő*.
— civilis. *Polgári* -
— militaris. *Hadi* -
— cameralis. *Kamarai* -
— dominalis. *Urasági* -
— subalternus. *Altiszt*.
Officiolatus. *Tisztség*, *tisztviselés*.
Ex officiolatu citare. *Tisztségből idézni*, *lásd* citatio.
Officiosus. *Hivatalos*, *hivatalbeli*, *tiszti*.
Officiosa relatio. *Hivatalos jelentés*.
Onus. *Teher*.
— reale. *Értéki* -
— personale. *Személyes* -
— responsionis. *Felelet terhe*.
Onus actionis. *Kereset terhe*.
— revocationis procuratoris majus vel minus. *Ügyvédi visszahuzás nagyobb vagy kisebb terhe*, *lásd* revocatio procuratoris.
Onus non venientiae. *Meg nem jelenés terhe*, *lásd* non venientia.
Onus assumere. *Terhet felvállalni*.
Operatio. *Munkálódás*.
Opifex. *Mesterember*, *kézmives*.
Opinio. *Vélekedés*, *vélemény*.
— sinistra. *Bal* -
Oppidum. *Mezőváros*.
— privilegiatum. *Szabados*-, *lásd* forum.
Oppignoratio. *Elzálogositás*, *lásd* pignus.
Opportunitas. *Czélszerüség*.
Oppositio. *Ellentállás*.
Oppositio binaria. *Másodszori ellentállás*.
Rationes oppositionis. *Ellentállás okai*.
Poena oppositionis. *Ellentállás büntetése*.
Oppressio. *Elnyomás*.
Optio. *Szabad választás*.
Optionalis contractus. *Szabad választási kötés*, *kötelező levél*.
Ordo. *Rend*.
— religiosus. *Szerzet*.
— bonorum possidendorum capax vel incapax. *Jószágot birható vagy nem birható szerzet*.
Ordines regni. *Ország rendjei*.
Ordinarius. 1. *Rendszerénti*. 2. *Közönséges*. 3. *Első*, *fő*.
Ordinaria juris via. *A' törvény rendes*, *szokott utja*.
Organisatio. *Szerkeztetés*.
Orgia. *Öl*.
— qvadrata. *Négyszegü* -
— cubica. *Köbös* -
— currens. *Folyó* -
Origo. *Eredet*, *származás*.
In origine. *Eredetiben*.
Originalis. *Eredeti*.
Originale. *Eredeti levél*.
Originale exemplar. *Eredeti példány*.
Originalitas. *Eredetiség*.
Originarie. *Eredetiképpen*.
Orphanus. *Árva*.

Orphanalis deputatio. *Árvákra ügyelő biztosság.*
Substantia orphanalis. *Árva vagyona.*

P.

Pabulatio. *Étetés.*
Pactum. *Fogadás, felfogadás, lásd* contractus.
Pactatus. *Fogadott.*
Pacisci. *Fogadni, felfogadni.*
Pactum conventum. *Fogadott, egyezés.*
Pagina. *Lap.*
Palatinale judicium. *Nádori itélőszék, lásd* forum.
— mandatum. - *Parancsolat.*
Palliare. *Palástolni.*
Palliative. *Palástolva.*
Par. *Pár, más, másolat, lásd* copia.
Pariare. *Lemásolni.*
Paragraphus. *Szakasz.*
Paraphernum, res paraphernalis. *Menyegzői ajándék.*
Parata pecunia. *Készpénz.*
Parens. *Szülő.*
Paria. *Más, másolat, lásd* copia.
Paritas. *Hasonlitás.*
A paritate. *Hasonlitva.*
Parochia. *Plebánia.*
Parochus. *Plebánus.*
Parochianus, parochialis. *Plebániabeli.*
Comes parochianus. *Megye ispánnya, főispánnya.*
Domus parochialis. *Plebánia.*
Jura parochialia. *Plebánia jussai.*

Pars. *Rész, fél.*
— actorea. *Felperes fél.*
— incattea. *Alperes -*
— triumphans. *Nyertes -*
— succumbens. *Vesztes -*
Partes. *Felek.*
Judices in partibus. *Első birák.*
Ad partes remittere. *Megyei biróhoz visszaküldeni.*
Parsimonia. *Takarékosság.*
Partialis. *Részes, részrehajló.*
Participatio. 1. *Részesülés.* 2. *Részesités.*
Partitio. *Felosztás.*
Particula. *Részecske.*
Particularis. *Részszerinti.*
— congregatio. *Kis gyülés, különös -*
Partus. *Szülés.*
Pascuum. *Legelő.*
— commune. *Köz -*
— privativum. *Különözött -*
— prohibitum. *Tiltott -*
Pascuum prohibititium. *Tilalmazott legelő.*
Pascuatio. *Legeltetés.*
Pasqvillus. *Gúny- vagy gyalázó irás.*
Passivus status. *Terhelő, tartozó állapot, lásd* activus status.
Passive. *Szenvedőleg.*
Passuales. *Uti levél.*
Pastor. *Pásztor.*
— animarum. *Lelki -*
Patentales. *Patens.*
Paterfamilias. *Házi gazda.*
Filiusfamilias. *Fiú. házfia.*
Patibulum. *Akasztófa.*
Patientia. *Türedelem.*
Patria. *Haza, hon.*

Patriota. *Hazafi*, *honfi*.
Patriotismus. *Hazafiság*.
Patria potestas. *Atyai hatalom*.
Parricidium. *Szülőgyilkosság*.
Patricidium. *Atya gyilkosság*.
Parricida. *Szülőgyilkos*.
Patrinus. *Kereszt atya*.
Patrocinium. *Pártfogás*.
Patrocinari. *Pártolni*.
Patronus. 1. *Pártfogó*. 2. *Patronus*.
Jus patronatus. *Pátronatusi jus*.
Testimoniales super paupertate. *Szegénységet bizonyitó levél*.
Peccatum. *Vétek*, *lásd* crimen.
Peculatus. *Közpénz-lopás*.
Peculium. *Tulajdon érték*, *tulajdon*.
— regium. *Királyi tulajdon*.
— castrense. *Hadi érdem által szerzett*-
— qvasi castrense. *Polgári érdem által szerzett*-
Pecunia. *Pénz*.
— parata. *Kész*-
— messorialis. *Sarló*-
— christianitatis. *Keresztény ség pénze*.
— chartacea. *Papiros pénz*.
Pecuniae cusio. *Pénzverés*.
— numeratio. *Pénz számlálás*.
Exceptio non numeratae pecuniae. *Pénz számlálás iránt tett kifogás*.
Pecuniae fluctuans cursus. *Pénz értékének habzása*.
Pecuniae procurator. *Pénz kerítő*.
Pecuniariae mulctae. *Pénzbeli birságok*.

Pedaneus judex. *Alsó biró*, *lásd* judex.
Pennaticum. *Irásváltság*.
Pensio. *Nyugalom pénz*, *fizetés*.
Perceptio. 1. *Bevétel*. 2. *Átvétel*.
In perceptum sumere. *Bevételbe venni*.
In erogatum ponere. *Kiadásba tenni*.
Ad manus percipere. *Kézhez venni*.
Reductio. *lásd* nota.
Peremptorius. 1. *Haladást nem szenvedő*, *nem halasztható*, *halaszthatlan*. 2. *Elölő*, *semmisitő*.
Peremptoria exceptio. *Pervesztő kifogás*, *lásd* exceptio.
Peremptorie. *Hirtelen*, *nyakra főre*.
Perennalis. *Örök*, *örökös*.
Perennalitas. *Örökség*.
Perennaliter vendere. *Örök áron*, *örökösen eladni*, *elörökiteni*, *lásd* fassio.
Perfidia. *Hitetlenség*, *lásd* infidelis.
Perfide. *Hitetlenűl*.
Periculum. *Veszedelem*.
— in mora. *A' késedelem veszedelmes*.
Perjurium. 1. *Hitszegés*. 2. *Hamis esküvés*.
Perjurus. 1. *Hitszegett*. 2. *Hamis esküvő*.
Permanens. *Állandó*.
Permanentia. *Állandóság*.
Permissive. *Engedőleg*.
Perpendere. *Meggondolni*, *hányni*, *vetni*.

Perpetuus. *Örökös.*
Perplexitas. *Habzás, zavarodás.*
Perplexus. *Habzó.*
Persona. *Személy.*
— moralis. *Öszves -*
— physica. *Természeti, egygyes -*
— bene merita. *Érdemes -*
— idonea. *Alkalmas -*
— spiritualis seu ecclesiastica. *Pap, egyházi személy.*
— secularis. *Külsőrendi, világi -*
Personalis. *Personális.*
Personalis descriptio. *Személyes leirás.*
Personaliter. *Személyesen.*
Personale. *Személyek száma.*
Personalitas. *Személyesség.*
Personalitia sedes. *Personálisi -szék.*
Pertinentia. *Tartozandóság.*
Pertractatio. *Elintézés.*
Petitum. *Kérelem.*
A petito amovere. *A' kérelemtől elmozditani.*
Petitorium. *Kérelem utja.*
Pia legata. *Kegyes hagyományok.*
Pignus. *Zálog.*
Hypotheca. 1. *Lekötés.* 2. *Lekötött jószág.*
Pignus legale. *Törvényes zálog.*
— judiciale. *Birói -*
— contractuale. *Kötött -*
— colligatum. *Öszvekötött -*
Partitio pignoris vel summae pignori colligato inhaerentis. *Az öszvekötött zálognak, vágy az öszvekötött zálogon fekvő summának felosztása.*
Pignoris realitas. *Zálog valósága.*
Pignoris reluendi jus. *Zálog váltság- jus. Zálog válthatósága.*
Pignoris devolutio. *Zálog átszállása, háromlása.*
Pignoris localitas, qvidditas. *Zálog fekvése, misége.*
Conditiones pignoris. *Zálog feltételei.*
— legales. *Zálog törvényes feltételei.*
— illegales. *Törvénytelen -*
Pignoris transvestitio. *Zálog átruházása.*
Impignorans. *Elzálogositó.*
Pignoratarius. *Zálogba vevő, zálogtartó, zálogos.*
— possessor. *Zálogos birtokos.*
Pignoratitia bona. *Zálogos jószág.*
Pignoris redemptio. *Zálog kiváltása.*
Pignoratitiae. *Zálog levél.*
Praepignus. *Előzálog.*
Subpignus. *Másodzálog.*
Auctio. *Ráadás.*
Piscatio. *Halászat.*
Piscina. *Halastó.*
Pisetum. *Pisetum.*
Placetum regium. *Placetum.*
Plaga. *Hely, tájék.*
Planum. *Elő képzelet, rajzolat.*
— tabulare. *Főtörvényszéki itélet-tár.*
Planus. *Egyenes.*

Successio plana. *Egyenes örökösödés*, *lásd* successio.
Plebs. *Köznép.*
Plebejus. *Köznépi*, *pór.*
Plenipotentia. *Tellyes hatalom. tellyes hatalmu megbizás.*
— generalis. *Közönséges -*
— specialis. *Különös -*
— usqve revocationem. *Visszahuzásig tartó -*
— usqve reditum. *Visszajövetelig tartó -*
Revocatio plenipotentiae. *Tellyes hatalom visszahuzása.*
Plenipotentiarius. *Tellyes hatalmú biztos.*
Mandatarius. *Megbizott*, *meghatalmazott.*
Credentionarius. *Meghitt.*
Plenipotentians. *Meghatalmazó*, *tellyes hatalmat adó.*
Plenipotentiatus. *Tellyesen meghatalmazott*, *tellyes hatalmú.*
Plenipotentiales. *Meghatalmazó levél.*
Constitutio plenipotentiaria. *Tellyes hatalmú biztos rendelése.*
Pleno jure. *Tellyes hatalommal.*
Poena. *Büntetés.*
— legitima, legalis. *Törvényes.*
— arbitraria. 1. *Birótól függő.* 2. *Ideigi -*
— legalis, definita, ordinaria. *Törvényes*, *kiszabott*, *rendes -*
— ordinaria. *Halálos büntetés*, (más értelemben.)
Poena legalis extraordinaria. *Törvényes rendkivüli -*
— mitigata. *Könnyitett*, *lágyitott -*
— exasperata. *Sulyositott -*
— simpliciter arbitraria. *Egészlen birótól függő -*
Poena secundum qvid arbitraria. *Neméra nézve birótól függő büntetés.*
— decretalis. *Decretális -*
1. Poena capitalis, mortis. *Főbenjáró*, *halálos büntetés.*
2. — corporalis. *Testi -*
3. — libertatem restringens. *Szabadságot megszorító -*
4. — famosa. *Hir vesztő -*
5. — pecuniaria. *Pénzbeli -*
1. Poena capitalis simplex. *Egyszerü fôbenjáró*, *halálos -*
a) Decollatio seu poena gladii. *Hóhér pallosa*, *fővétel.*
b) Patibulum, suspendium. *Akasztófa*, *felakasztás.*
c) Trajectio. *Agyon lövés.*
Poena capitalis qvalificata. *Módositott halálos büntetés.*
2. Poena corporalis mutilans. *Csonkitó testi büntetés.*
Poena corporis afflictiva. *Test sanyargató -*
a) Ictus baculorum. *Pálcza ütések.*
b) — scuticarum. *Korbács-*

c) — virgarum. *Vesszö -*
d) Labores publici. *Köz munka -*
e) Jejunium in pane et aqva. *Kenyéren vizen való böjt.*
f) Abstinentia a liqvoribus. *Hevitő italoktól való megtartóztatás -*
g) Compedes. *Vas.*
3. Poena carceris. *Tömlöczöztetés.*
Domus correctoria. *Javitó ház.*
Relegatio. *Elutasitás.*
Exilium. *Számkivetés.*
Confinatio. *Egy helyhez való szoritás.*
4. Objurgatio judicialis. *Biròi dorgálás.*
Deligatio ad columnam infamem. *Pelengérre való kitétel.*
Infamia. *Gyalázat.*
5. Mulcta pecuniaria. *Birság.*
Confiscatio. *Jószág elfoglalása.*
Poena talionis. *Viszontagolt büntetés.*
— emendae lingvae. *Nyelv váltság*, *lásd* emenda.
— capitis. *Fő váltság -*
— temere litigantium. *Vakmerő perlekedés büntetése*, *lásd* temere litigans.
— indebitae. *Helytelen panasz*, *lásd* indebita.
— perjurii. *Hitszegés -*
— falsi *Hamisitás -*
Poena scandali. *Botránkoztatás büntetése.*
— canonica. *Egyházi -*
Poenalis. *Büntetésre méltó.*
Punire. *Büntetni.*
Pollicitatio. *Kecsegtetés.*
Polygamia. *Több feleségüség*, *vagy több férjüség.*
Polyandria. *Több férjüség.*
Polygynecia. *Több feleségüség*
Pondera et mensurae. *Fontok*, *'s mértékek.*
Populatio. 1. *Népség.* 2. *Pusztitás.*
Populosus. *Népes.*
Sessio populosa. *Népes telek*, *lásd* sessio.
Portio. 1. *Rész.* 2. *Adó.*
— oralis. *Kenyér-rész.*
— eqvilis. *Ló-rész.*
— possessonaria. *Rész jószág*
— praedialis. *Puszta rész.*
Portus. *Révpart*, *kikötő hely.*
Positio. *Tétel.*
Positivus. *Állitó.*
Negativus. *Tagadó.*
Positivus testis. *Állitó tanú.*
Positive. *Állitva.*
Possessio. 1. *Birtok.* 2. *Helység.*
Possessionatus. *Birtokos.*
Possessorium. *Birtok.*
— pacificum. *Békességes -*
— longi temporis. *Emlékezetet haladó -*
— bonae fidei. *Jó hiszemű -*
— malae fidei. *Rosz hiszemü -*
Possessorii capacitas. *Birhatóság.*

Possessorii incapacitas. *Birhatatlanság.*
— titulus. *Birtok czim.*
Ex possessorio. *Birtokból.*
In petitorio. *Birtokon kivül.*
Possessor. *Birtokos.*
Compossessor. *Köz birtokos.*
Possidere. *Birni.*
Posteri. *Maradékok, lásd* proles.
Posthumus. *Méhben hagyott.*
Postliminium. *Helyre állás, lásd* jus.
Postulatum. *Kivánság.*
Potentia. 1. *Hatalom.* 2. *Tehetség.*
Impotentia. *Tehetetlenség, lásd* impedimentum.
Potentia major. *Hatalmaskodás, lásd* major potentia.
— minor. *Erőszaktétel, lásd* violentia.
Potentiarius. *Hatalmaskodó.*
Potentialiter. *Erőhatalommal.*
Potestas. *Hatalom.*
— legislativa. *Törvényhozó*
— executiva. *Végre hajtó-*
— judiciaria. *Biról-*
— ordinaria. *Rendes-*
Potestas delegata. *Megbizott hatalom.*
— patria. *Atyai-*
— tutorea. *Gyámoli-*
— dominica. *Uri-*
Potior. *Főbb.*
— compossessor. *Főbb birtokos.*
Qvi prior tempore, potior jure. *Időben első, jusban első.*
Praearendatio. *Előhaszonbérlés.*
Praebenda. *Egyházi hivatal, jövedelem.*

Praecautio. *Előgondosság.*
Praecavere. *Előre gondoskodni.*
Praeceptoriae. *Rendelőleg, parancsolólag.*
Praeceptorie sonans. *Rendelőleg szólló.*
Praecedentia. *Elsőbbség.*
Praecipitantia. *Hirtelenkedés, hamarkodás.*
Praecipitare. *Hamarkodni.*
Praeco. *Kikiáltó, poroszló.*
Praecludere. *Elzárni, elrekeszteni.*
Praeclusi terminus. *Zár, határidő.*
Praedecessor. *Elő, előtte való.*
Praedialista. *Papi nemes, lásd* nobilis.
Praedium. *Puszta.*
— impopulatum. *Megült, népesitett-*
Praedo. *Rabló, haramia, lásd* latro.
Praedocinium. *Rablás, haramiaság.*
Praeda. *Ragadomány.*
Praedominium. *Elő uraság, lásd* dominium.
Praeemptio. *Vevésbeli elsőbbség.*
Praeexistentia. 1. *Jelenvalóság.* 2. *Előbbi létel.*
Praefatio. *Előszó, előbeszéd.*
Praefectio. *Fiúsitás, férfiúsitás.*
Praefecta. *Fiúsitott, férfiúsitott.*
Praeferentia. *Elsőbbség.*
Praeferenter. *Előlegesen.*
Praegnans. *Nehézkes, terhes.*
Praejudicium. 1. *Bal itélet, elő itélet.* 2. *Sérelem.*

Praejudicia curiae. *Főtörvény székek bevett itéletei.*
Praejudiciosus. 1. *Előitéletű.* 2. *Sérelmes.*
Praejudicare. *Sérelmére lenni, sérteni.*
Praejunctura. *Vontató, vontatás.*
Taxa praejuncturalis. *Vontatóbér.*
Praelatio. *Elsőbbség, elsőség.*
Jure praelationis gaudere. *Elsőség jussával birni.*
Praeliminaris. *Eleve való, előre való.*
Articuli praeliminares. *Előljáró czikkelyek.*
Praematurus. *Idő előtti.*
Praemature. *Idő előtt.*
Praemeditatus. *Eltökéllett, meggondolt.*
Praemium. *Jutalom, díj.*
Praemittere. *Előre bocsájtani.*
Praemonitio. *Megkinálás,* (jószágra), *felmondás* (kölcsönre nézve).
— neglecta. *Elmulasztott -*
Praemonere condivisionales. *Az osztályosokat megkinálni.*
Praenumeratio. *Előfizetés.*
Praepedire. *Elzárni, akadályoztatni.*
— cursum juris. *Törvény utját elzárni, törvény folyamatját akadályoztatni.*
Praepignus. *Elő zálog, lásd* pignus.
Praepotentia. *Rendkivüli tehetség, vagy hatalom.*
Praepotens. *Rendkivül tehetős.*
Praerogativa. *Jelesség, szabadság.*
Privilegium. *Privilegiom, kiváltság.*
Praerogativa cardinalis. *Sarkalatos szabadság.*
— nobilitaris. *Nemesi -*
Praescindere. *Elmellőzni, felhagyni.*
Praescriptio. *Időmulás, elidőzés.*
— non habet locum. *Az időmulásnak nincs helye.*
— interrumpitur. *Az időmulás megszakad.*
Praescriptio dormit. *Az időmulás alúszik, nyúgszik.*
— non currit. *Nem foly.*
Praescribere. *Elidőzni.*
Praesentae jus. *Bemutatási jus.*
Praesentia. *Jelenlétel.*
— personalis. *Személyes.*
Praeses. *Előlülő.*
Praesidium. 1. *Előlülés, előlülőség.* 2. *Vár, őrizet erősség.*
Praesidiarii. *Vár-őrzők.*
Praestatio. *Tartozás.*
Datia. *Adózás.*
Praestatio colonorum. *Jobbágyi tartozás.*
Praesumptio. 1. *Feltevés.* 2. de se. *Maga hitség.*
— juris. *Törvényen épült, törvénybeli -*
— juris tantum. *Törvénybeli, megczáfolható -*
— juris et de jure. *Megczáfolhatatlan -*
— hominis. *Emberi -*
— gravis. *Nyomos.*

Praesumptio levis. *Csekély feltevés.*
— violenta. *Erőltető -*
— facti. *Tetten épült, tettbeli -*
Praesumptus. *Gyanított.*
Praetensio. *Követelés, kereset.*
Praetendere. 1. *Követelni.* 2. *Állítani.*
Praetendens. 1. *Követelő.* 2. *Állító.*
Praetensus. 1. *Követelt.* 2. *Vélt.*
Praetensive. *Állítólag.*
Praeterire. 1. *Elmellőzni.* 2. neutr. *Elmúlni.*
Praetextus. *Ürügy, szín, örv.*
Praetextuare. *Színleni.*
Praetextuatus. *Színlett.*
Praevaricatio. 1. *Általhágás.* 2. *Ellenféllel tartás.*
Praeventio. *Előzés, megelőzés.*
Praeventionis jus. *Megelőzési jus*, *lásd* jus.
Praevenire. *Megelőzni, elejét venni.*
Praevisio. *Előrelátás.*
Praevie. *Eleve.*
Praxis. 1. *Gyakorlás, tapasztalás,* 2. *Szokás.*
— judiciaria. *Törvénykezési -*
— criminalis. *Bűn perbeli -*
Practicus. *Gyakorlott.*
Practice. *Gyakorolva, tapasztaltatva.*
Praecarius. *Elnézett, kéremésbeli, bitanglott.*
Pretium. *Árr.*
— currens. *folyó -*
— aestimationale. *Becs -*
Pretium licitationale. *Kótyavetyebeli árr.*
— forense. *Piaczi -*
— comparationale. *Vételbeli-*
— adproximativum. *Közelítő -*
— proportionatum. *Arányzott.*
— affectionis. *Kénybecsi -*
Pretiosa. *Drágaságok, ékességek.*
Primigenitus. *Eredeti.*
Primipilus. *Fő kezdő.*
Primogenitus. *Első szülött.*
Primogenitura. *Első szülöttség.*
Primores. *Elöljárók.*
Prioritas. *Elsőbbség.*
Principium. 1. *Eredet, kezdet.* 2. *Alapok, derék ok, fő ok.*
Principalis. *Fő, első, derék.*
Principalis persona. *Fő személy.*
— causa. *Fő ok, derék ok.*
— qvaestio. *Főkérdés.*
Incidentalis qvaestio. *Közbe jövő kérdés.*
Principalis patrator violentiae. *Fő erőszakoskodó.*
Principaliter. *Főképpen.*
Prioritas juris. *Jusbeli elsőbbség.*
Privatus. *Magányos.*
Privativus. *Magányozott.*
Privilegium. *Kiváltság, Privilegium.*
— generale. *Közönséges -*
— speciale. *Különös -*
— personale. *Személybeli -*
— personale stricte tale. *Egyes személybeli -*
— moraliter personale. *Öszves személybeli -*

Privilegium gentilitium, seu familiare. *Nemzetségbeli privilegium.*
— locale. *Helybeli -*
— reale. *Birtokbeli -*
— praeter legem. *Törvény kivüli -*
— contra legem. *Törvény elleni -*
— perpetuum. *Örökös -*
— temporaneum. *Ideigleni -*
— mere gratuitum. *Ingyen adott -*
— onerosum. *Terhes -*
— in usu constitutum. *Gyakorlott -*
— extra usum. *Gyakorlás kivül való -*
— exclusivum. *Kizáró -*
— obsoletum. *Elavult -*

Privilegiatus. *Kiváltságos, szabados.*

Privilegiatum oppidum. *Szabados mező város*, *lásd* oppidum.

Privilegiata communitas. *Szabados község*, *lásd* communitas.

Privilegiatum debitum. *Elsőséggel biró adósság*, *lásd* debitum.

Proba, probatio. *Bizonyitás, próba.*

Reprobatio. *Ellen bizonyitás, ellen próba.*

Proba interna, ex visceribus causae. *Belső a' dolog velején épült.*

Proba externa. *Külső próba.*
— subsidiaria. *Segéd -*

Proba plena. *Tellyes, egész -*
— minus plena. *Nem tellyes, nem egész -*
— semiplena. *Fél -*
— plusqvam semiplena. *Félnél több -*
— minus qvam semiplena. *Félnél kevesebb -*
— homogenea uniformis. *Egy nemű -*
— heterogenea, mixta. *Elegyes -*
— positiva. *Állitó -*
— negativa. *Tagadó -*

Probatio per literas. *Bizonyitás oklevek által.*
— per testes. *Tánúk által -*

Actori incumbit proba. *A' bebizonyitás felperest illet.*

Probare. 1. *Próbálni, bebizonyitani.* 2. *Jóváhagyni, helybehagyni.*

Probatorium instrumentum. *Bizonyitó oklevelek.*

Probabilitas. *Hihetőség.*

Probabilis. *Hihető.*

Probabiliter. *Hihetőképpen, alkalmasint.*

Procedere. *Eljárni.*

Procedura judiciaria. *Törvény folyamatja.*

Procedens judex. *Első biró.*

Procentum. *Kamat.*

Procentuatio. *Kamatolás.*

Processus. *Per.*

Causa. *Ügy.*

Lis. *Per, Ügy.*

Processus judiciarius. *Törvény utja.*

A' pereknek közönséges felosztása.

Causa activa. *Követelő per.*
— passiva. *Szenvedő-*
— personalis. *Személybeli-*
— realis. *Értékbéli-*
— civilis. *Polgári-*
— criminalis. *Büntető-*
— principalis. *Fő-*
— accessoria. *Mellék-*
— fundamentalis. *Anya, törsök*
— secundaria. *Oldal-*
— primae instantiae. *Első bírósági-*
— appellata. *Feljebb híjt, feljebb vitt, feljebb hozott-*
— ordinaria. *Rendszerinti-*
— extra ordinaria. *Rendkívüli-*
Processus solemnis. *Rendes per-*
— summarius. *Sommás-*
— scriptus. *Irásbeli-*
— verbalis. *Szóbeli-*
— libellatorius. *Leveledzősi-*
— juris. *Gyökeres just vitató-*
— ex usu. *Birtokbeli, birtokon épült-*
— serialis. *Sorbeli, sorttartó-*
— extra serialis. *Sor kivüli-*
— compromissionalis. *Választott bíróságbeli-*
— longae litis. *Hosszú folyamatú-*
— brevis litis. *Rövid folyamatú-*

A' pereknek különös felosztása.

Processus legitimatorius. *Nemesség bizonyitó per.*
— productionalis. *Nemesség bizonyíttató-*
— ad implementum sponsalium. *Eljegyzés tellyesitését sürgető-*
— ad poenam resultus. *Jegyesi csábitást bosszúló-*
— divortialis. *Váló-*
— ad separationem totalem ob subversans impedimentum dirimens. *Semmisitő akadály miatt tellyes elválást kereső-*
— ad divortium qvoad thorum et mensam. *Lakásbeli elválást kereső-*
— ad poenam scandali et concubinam ducendam aut dimittendam. *Botránkoztatást büntető, és az ágyas elvételét, vagy eleresztését sürgető-*
— ad poenam turbati matrimonii. *Házasság háborgatását büntető-*
— ad executionem sententiae sacrae sedis. *Sz. szék itéletét végre hajtató-*
— ad obtinendam praelationem in tutela vel curatela. *Gyámság, vagy gondviselés elsőbbségét vitató-*

Processus ad exigendas tutelares vel curatelares rationes. *Gyámsági, vagy gondviselési számadásra szorító per.*
— accusatorius ad remotionem ex suspicione. *Gyámatyát vagy gondviselőt gyanuság miatt elmozditató -*
— ad recuperanda bona e manibus tutoris vel curatoris. *Árva jószágot vissza adató -*
— contrariae tutelae actionis seu ad recipienda bona. *Árva jószágot vissza vétető -*
— repositionalis penes sepositionem fassionis, vel impignorationis tutoreae. *A' gyám - atya, vagy gondviselő által tett vallás, vagy elzálogositás félre vetése mellett vissza tétető -*
— ad invalidationem transactionis noxiae. *A' gyámatya vagy gondviselő által kötött káros egygyességet megsemmisitő -*
— urbarialis. *Urbéri -*
— ex saevitie. *Jobbágy sanyargatást boszuló -*
— ad translationem coloni, ad alium comitatum. *Más megyébe szállitott jobbágyok vissza állittató -*
— repetitorius fugitivi servi, vel coloni. *Szökött szolgát vagy jobbágyot vissza kivánó -*

Processus ob susceptionem coloni absqve dimissoriis. *Elbocsájtó levél nélkül befogadott Jobbágy miatt inditott per.*
— ob detentionem legitime migrare volentium. *Törvényesen költöző jobbágyokat elbocsájtató -*
— ad ex- vel ab-aestimationem fundorum. *Jobbágy telkeket ki- vagy elbecsültető -*
— violentialis ob illegitimam abaestimationem. *Törvénytelen ki becsültetést büntető -*
— adversus hominem regium vel palatinalem, hoc munus obire detrectantem. *A' királyi vagy nádori embert hivatalának felvételére szorító -*
— contra hominem regium et testimonium capituli vel conventus ob falsam statutionem vel relationem. *Az iktató személyeknek csalárdságokat boszuló -*
— ex puritate statutionis. *Ellen mondás nélkül végre hajtott iktatásbeli -*
— ad revindicationem bonorum contra contradictionem statutioni oppositam occupatorum. *Az ellenmondás ellenére elfoglalt jószágot vissza szerző -*

Processus ob clandestinam et fraudulentam statutionem. *A' lattomos és csalárd iktatásbeli per.*
— ad dandam et recipiendam contradictionis rationem. *Ellen mondás okát adó vagy kivánó -*
— ad invalidationem donationis palatinalis. *Nádori adományt megtámadó -*
— ex coronalitate. *Koronaságon épült -*
— ex radicalitate juris. *Gyökeres jusbeli -*
— ad transumpta literarum. *Levelek hiteles mássát kivánó -*
— ad communicationem literarum. *Levelek közlését kivánó -*
— ad aeqvalitatem juris. *Just egyenlítő, jus egyenlőségét kereső -*
— ad exclusionem sexus foeminei. *Leányágat kirekesztő -*
— ad excisionem qvartalitii. *Leánynegyedet kereső -*
— ad excisionem juris capillaris vel vidualis. *Hajadon vagy özvegy tartást kereső -*
— ad reducendam puellam vel viduam ad justam suam competentiam. *Hajadon vagy özvegy tartást mérséklő -*
— ad acqvisitionem dotis legalis coacqvisitionis, allaturae - vel parapherni. *Törvényes hitbért, közkeresményt, hozományt menyegzői ajándékot kereső -*

Processus ad implementum contractus dotalistici. *Hitbéres kötést betöltetőper*
— ad invalidationem excessivae dotis scriptae. *Szerfeletti hitbért sikeretlenitő -*
— ad invalidationem testamenti vel fassionis uxoreae de coacqvisitis nobilitaribus contra consensum mariti celebratae. *A' feleség által a' férj egygyezete nélkül, a' nemesi köz keresményekről tett vallást, vagy zálogot sikeretlenitő -*
— ad amissionem dotis. *Hitbért vesztő -*
— ad revindicationem bonorum per dotalistas abalienatorum. *A' hitbéresek által elidegenitett jószágokat visszaszerző -*
— ad sublationem educilli v. macelli non privilegiati. *A' kiváltság nélküli korcsmáltatást, v. mészárszéket eltörültető -*
— ad poenam legalem ob adhibitas illegales mensuras, aut admissum in admensione dolum. *A' mértékben vagy mérésben közbejött csalárdságot büntető -*

Processus ad exclusionem extranei ex arenda educilli. *Az idegenyt a' korcsmáltatás haszonbérléséből kizáró per.*

— ad sublationem Telonii non privilegiati. *A' kiváltság nélküli vámot eltörültető -*

— ob excessus tricesimales. *Harminczadi kicsapongásokat büntető -*

— decimalis ex jure. *Jusson épült tizedbeli -*

— ad poenam dupli. *A' megtagadott tizednek kétszeres értékét követelő -*

— ad amissionem vineae v. agri ob denegatam nonam. *A' kilenczed eltagadását szőllő vagy föld elvesztésével büntető -*

— nonalis ex jure. *Jusson épült kilenczedbeli -*

— ad jus patronatus sibi vindicandum vel a se amoliendum. *Patronatusi just kereső vagy magától elhárító -*

— ad implementum testamenti. *Testamentom tellyesittető -*

— ad invalidationem testamenti ex praejudicio seu defectu solennitatis internae. *Testamentomi sérelem vagy is belső jelességek hijánossága miatt sikeretlenitő -*

— ad invalidationem fassionis ex defectu solennitatis externae aut ex dolo. *Felvallást külső jelességek hijánossága v. csalárdság miatt sikeretlenitő -*

Processus successionalis. *Örökösödésbeli per.*

— antiqvae successionis. *Régi örökösödésbeli -*

— ad reparationem communium aedificiorum. *Középületek javitását eszközlő -*

— divisionalis. *Osztálybeli -*

— successorio divisionalis. *Örökösödés 's osztálybeli -*

— ad rectificationem divisionis. *Osztályt igazitó -*

— novae divisionis. *Osztályt ujitó, uj osztály -*

— proportionalis ex jure. *Birtok arányos felosztását gyökeres jusnál fogva kereső -*

— ex usu. *Birtokból kereső -*

— metalis ex jure aut usu. *Jusson vagy birtokon épült határper, Határ per jusból, birtokból.*

— ad interimalem compositionem metalem. *Ideigleni határ elintézést eszközlő -*

— ad poenam notae. *Hivtelenséget bosszuló -*

— ad implementum contractus. *Kötést tellyesitető -*

— ad invalidationem contractus. *Kötést sikeretlenitő -*

Processus ad redintegrationem aviticarum alienationum. *Elidegenitett ősiséget vissza szerző -*

— ad invalidationem fassionis ex neglecta praemonitione vel admonitione. *Elmulasztott megkinálás, vagy megintés miatt a' felvallást átruháztató -*

— ad invalidationem fassionis ex praejudicio. *Sérelmes felvallást erőtlenitő -*

— ad invalidationem fassionis vel contractus vel transactionis ex fraude et dolo. *Álnok és csalfa felvallást vagy kötést, vagy eggyességet erőtlenitő -*

— ad invalidationem conditionum pignoratitiarum. *Zálog feltételeit erőtlenitő -*

— ad transvestitionem conditionum pignoratitiarum. *Zálog feltételeit átruháztató -*

— pignoris seu reluitorius. *Zálogváltó -*

— liqvidatorio reluitorius. *Öszve számitva vissza váltó -*

— admonitorio reluitorius. *Megkinálva visszaváltó*

— ad acqvisitionem ex incapacitate possessorii. *Birhatatlanság miatt kirekesztő -*

Processus locati. *Bérbe adást sikeresitő per.*

— conducti. *Kibérlést sikeresitő -*

— commodati. *Haszon, kölcsönbeli -*

— depositi. *Letett jószágot kereső -*

— ad poenam dupli et perpetuae infamiae ob dolosam depositi detentionem. *A' csalárdúl megtartóztatott leteteményt gyalázattal megadató -*

— seqvestratorius. *Záratő -*

— seqvestri reserationis. *Zárnyitó -*

— debiti. *Adósságbeli, adós -*

— liqvidi debiti. *Szembetűnő adósságbeli -*

— auszugalis. *Hiteljegyzéki -*

— debiti ex praelatione. *Elsőbbség jussán adósságot kereső -*

— ad superinscriptionem. *Felül fizettető -*

— indebite soluti. *Helytelen fizetésbeli -*

— convocatorius. *Hitelezőket öszvehivó -*

— concursualis. *Hitelezők öszvejövő -*

— computualis. *Számvevői -*

— ad desumptionem vinculi. *Megszegett kötésdijt kereső -*

— fidejussionalis. *Kezességi*

— majoris potentiae. *Hatalmaskodási -*

Processus violentialis seu qvaerulosus. *Erőszakoskodási per.*
— repositionalis. *Visszahelyheztető-*
— politico repositionalis. *Polgári visszavételbeli-*
— impensionalis. *Törvény szolgáltatási-*
— ad poenam non impensionis. *Törvényszolgáltatás megtagadását büntető-*
— ad poenam larvae. *Állorczaságot büntető-*
— ad poenam proditionis fraterni sangvinis. *Vér tagadást bosszuló-*
— contra falsarum literarum confectores. *Hamis levél koholást bosszuló-*
— ad repetitionem literarum *Leveleket visszakívánó-*
— ad poenam perpetui evictoratus. *Örökös szavatosságot követelő-*
— ad poenam violationis literarum missilium. *Levelek feltörését büntető-*
— Damni. *Kárt követelő-*
— ad demolitionem v. emendationem molae nocivae. *Kártékony malom szét bontását vagy javitását követelő-*
— ad poenam infamiae. *Gyalázatban büntető-*
— marcalis. *Márkás, girás-*
— dehonestationis. *Becstelenitést bosszuló-*
— ad desumptionem marcarum ob denegatam testificationem. *Tanuvallást tenni nem akaró ellenvaló girás per.*

Processus ad poenam usurariae pravitatis. *Uzsoráskodást büntető per.*
— ob exactionem vectigalis in fluminibus publicis. *Hajókázás háborgatását büntető-*
— ob abusus juris gladii. *Vérhatalom visszaélése ellen inditott-*
— ob detentionem instrumentorum ex publico officio confectorum. *A' közirományok letartóztatása miatt inditott-*
— contra judicem sententiam exeqvi nolentem. *Az itéletet végre hajtani nem akaró biró ellen inditott-*
— ob non comparitionem ad Diaetam aut contra abinde contumaciter discedentem. *Az országgyülésen való megnem jelenés, vagy onnét való makacs eltávozás miatt inditott-*
— ob exclusionem ex officiis v. emptione fundorum civicorum. *Városi hivataloktól vagy városi fundusok megvételétől való kizárás miatt inditott-*
— ad poenam violati seqvestri. *Zár felbontást büntető-*

Processus succisionis et decorticationis sylvarum. *Erdő lopást vagy fa hántást büntető-*
— ad poenam violationis sedis judiciariae. *Szék sértést büntető-*
— ob lusum vetitum. *Tiltott játékot büntető-*
— evictionalis. *Szavatossági-*
— oppositionalis seu brachialis. *Ellent'állásbeli-*
— reoccupationis. *Vissza foglalásbeli-*
— ad poenam eorum, qvi bona contra oppositionem occupant. *Az ellent állás ellenére tett jószág foglalást büntető-*
— repulsionalis. *Visszaűzési-*
— executionalis. *Végrehajtási-*
— ad correctionem executionis. *Biról végrehajtást, biról foglalást igazító-*
— ad renovationem sententiarum. *Itéletet ujító-*
— ob non obtemperationem mandatis judiciariis. *Biról parancsolat megvetését büntető-*
— novi. *Ujító-*
— novi cum gratia. *Kegyelemmel ujító-*
Meritum processus. *A' pernek érdeme, dereka.*
Solennitates processus. *Törvénykezés rendtartásai.*
Proclamata, proclamatio. *Kikiáltás.*
Proclamatus. *Kikiáltott.*
Procreatio. *Termés.*
Procurator. *Ügyvéd, prokátor.*
Advocatus. *Ügyviselő. ügyvéd.*
Fiscus, fiscalis. *Ügyész, fiskális, fiskus.*
Agens. *Ügyellő.*
Procuratorius. *Ügyvédi, prokátori.*
Procuratoria constitutio. *Ügyvédi, prokátor vallás.*
— cum nostris. *Törvény előtt tett prokátori, ügyvédi vallás, törvény előtt vallott ügyvéd, prokátor.*
Sufficienti mandatariatu instructus. *Elegendőképen meghatalmazott.*
Revocatio procuratoris. *Ügyvéd, prokátor visszahuzása.*
Procuratoriae literae. *Ügyvédet, prokátort valló levél.*
Procuratoria. *Pertár, ügyészterem.*
Prodigus. *Tékozló, pazérló.*
Prodigalitas. *Tékozlás.*
Proditio. *Árúlás.*
— fraterni sangvinis. *Vértagadás.*
Proditor. *Árúló.*
Producere. 1. *Előmutatni, előadni, felhozni, állitani.* 2. *Termeszteni.*
Producens. 1. *Előadó, mutató.* 2. *termesztő.*
Producens nobilitatem. *Nemességet vitató, vagy mutató.*

Productio. 1. *Előmutatás*. 2. *Termesztés*.
Productum. *Perbeli iromány*. 2. *Termesztmény*.
Productum naturale. *Termesztmény*.
— artificiale. *Készitmény*.
Profanare. *Szentségteleniteni*, *megfertőztetni*.
Profugere. *Elszökni*.
Profugus. *Szökevény*.
Profugium. *Szökés*.
Progenies. *Ivadék*.
Progenitores et praedecessores *Eleink*.
Progressus. *Előlépés*, *haladás*.
Prohibita. *Prohibita*, *itélet tiltás*.
— simplex. *Első* -
— cum onere. *Teherrel járó* -
Prohibere. 1. *Tiltani*. 2. *Tiltani eltiltani*, *prohibeálni*.
Prohibitio. *Tiltás*, *megtiltás*, *Tilalmazás*.
Projectum. *Javallat*.
— sumptuum. *Költség* -
Proles. *Magzat*.
Liberi. *Gyermekek*.
Posteri. *Maradékok*.
Proles naturalis. *Természetes magzat*.
— legitima. *Törvényes* -
— illegitima. *Törvénytelen* -
— naturalis et legitima. *Természetes és törvényes* -
— legitima tantum. *Fogadott* -
— naturalis. *Törvényes ágykivüli* -
— spuria. *Fattyú* -
— sacrilega. *Szentségtörésbeli*
— incestuosa. *Vérfertőztetésbeli* -
Proles adulterata. *Házasságtörésbeli* -
— posthuma. *Méhbe hagyott* -
— gemella. *Egyhasi*, *iker*, *kettős* -
Prologus. *Előbeszéd*.
Prologialis. *Előbeszédi*.
Prologiales articuli. *Előbeszédi czikkelyek*.
Prolongatio. *Meghosszabbitás*.
Promissio. *Igéret*.
— onerosa. *Terhes* -
— gratuita. *Ingyen*.
— spontanea. *Önkényes* -
— extorta. *Kifacsart* -
— acceptata. *Elfogadott* -
Promontorium. *Szőllőhegy*.
Promovere. *Előmozditani*.
Promotio. *Előmenetel*.
Promulgatio. *Kihirdetés*.
— trina. *Háromszori* -
Dispensatio a trina promulgatione. *Felszabaditás a' háromszori kihirdetéstől*.
Pronuntiatio sententiae. *Itélet kimondás*.
Propago. *Ivadék*.
Propagativus haeres. *Származásbeli örökös* -
Propinqvitas. *Rokonság*, *atyafiság*.
Propositio. 1. *Feltétel*. 2. *Előadás*.
Propositum. *Feltétel*.
Proportio. *Arányosság*.
Proportionatus. *Arányos*.
Poena delicto proportionata. *Vétekhez mérséklett büntetés*.
Propositio. *Előadás*.
Proprietas, proprium. *Tulajdon*.
Proprietarius. *Tulajdonos*.

Proprie. *Tulajdonképen.*
Prorogatio. *Halasztás.*
Prosecutio. *Folytatás.*
— causae. *Ügy-*
Proscriptio. *Megfogatást rendelő levél.*
Exilium. *Számkivetés.*
Protectio. *Óltalom, pártfogás.*
Defensio. *Védelmezés.*
Protegere. *Óltalmazni, pártolni.*
Protector. *Óltalmazó, pártfogó.*
Protectionatus. *Óltalmazott, pártfogott.*
Protectionales. *Óltalom levél.*
Protelatio. *Halasztás.*
Protervus. *Vakmerő.*
Protestatio. *Ellenmondás, lásd* contradictio.
Reprotestatio. *Viszont ellenmondás.*
Protocollum. *Jegyzőkönyv.*
Improtocollare. *Bejegyezni.*
Protractio causae. *Ügyhalogatása.*
Proventus. *Jövedelem.*
Provisio. *Intézet, intézettétel.*
Provisorio modo. *Ideig tartó.*
Provocatio. 1. *Felszóllitás.* 2. *Hivatkozás.* 3. *Bajvivásra kihivás, lásd* duellum.
Provocans. 1. *Felszollitó.* 2. *Hivatkozó.* 3. *Kihivó* (a' bajvivásra).
Pseudo. *Ál, hamis.*
Puber. *Felserdült.*
Pubertas. *Felserdültkor, serdültség.*
Anni pubertatis. *Serdültség esztendei.*
Publicum subst. 1. *Közönség.* 2. *Közhely, lásd* communitas.
Publicus. 1. *Közönséges.* 2. *Nzilvánságos.*
— locus. *Közönséges hely.*
— fundus. *Közönséges jószág, érték.*
Publicatio. *Kihirdetés, közhirrététel.*
Pudicitia. *Szemérmetesség.*
Vis pudicitiae illata. *Erőszaktétel, erőszakos megszeplősités, lásd* vis.
Puella in capillis. *Hajadon leány.*
Punctum. *Pont.*
Puncta interrogatoria. *Kérdő pontok, lásd* de eo utrum.
— suggestiva. *Szájraadó-*
— inviatoria. *Utasitó-*
Punctualitas. *Pontosság.*
Pupillus. *Árva.*
Pupillaris. *Árvát illető, árvabeli-*
Purus adj. *Tiszta.*
Possessorium purum. *Tiszta birtok.*
Purisare. 1. *Letisztálni.* 2. *Tiszta birtokúvá tenni.*
Puritas conscientiae. *Lelki esméret tisztasága.*

Q.

Quaestio. *Kérdés.*
— juris. *Törvényes-*
— facti. *Esetbeli-*
— suggestiva. *Szájraadó-* *lásd* suggestio.
— exceptiva. *Kifogó-*
Qvaestor. *Kereskedő.*

Qvaestor magnarius. *Nagykereskedő.*
Qvalificatio. *Módositás, mellékes magyarázat.*
Qvalificatus. *Módositott.*
Qvalificata responsio. *Módositott felelet.*
Qvalificatum furtum. *Mesterséges lopás, lásd* furtum.
Qvalitas. *Minémüség.*
Proprietas. *Tulajdonság.*
Qvalitas essentialis. *Főminémüség.*
— accidentalis. *Mellékes* -
Qvantitas. *Mennyiség.*
Qvartalitium. *Leánynegyed.*
Qvartalitii excisio. *Leánynegyed kiadása.*
Expeditoriae super solutione qvartalitii. *Leánynegyedi levél.*
Qvasi delictum. *Vétkesség, lásd* delictum.
Qvaerela. *Panasz, panaszolkodás.*
Qvaerulans. *Panaszló, panaszolkodó.*
Qvaerulatus. *Panaszlott, panaszolkodott.*
Qvaerulosus. *Panaszos.*
Qvidditas. *Miség,*
Qvietantia. *Nyugtató, nyugtatvány, menedék levél.*
Contraqvietantia. *Ellen-*
Qvietare. 1. *Nyugtatványt adni.* 2. *Megnyugtatni.*
Qvindena. *Tizenötnap.*
— legalis. *Törvényes.*
Qvotta. *Hányad rész.*
Qvotta litis. *Per keresetbeli rész.*
Qvottalitas. *Hányadság.*

R.

Rabula. *Törvényt csavaritó.*
Radix. *Gyökér.*
Stipes. *Törzsök.*
Ramus. *Ág.*
Surculus. *Csemete.*
Radix acqvisitionis. *Szerzés gyökere.*
Radicalis. *Gyökeres, gyökös.*
Radicalitas juris. *Jus gyökeresége.*
Radicari. *Gyökerezni, gyökeztetni.*
Ramus. *Ág.*
Ramalitas. *Ágazat, lásd* radix.
Rapina. *Ragadomány.*
Raptus. *Szűz ragadás.*
Raptor. *Szűzragadó.*
Rasio, rasura. *Vakarás, lásd* cancellatio.
Rata. *Rész.*
— divisionalis. *Osztály.*
Ratum tempus. *Szabott idő.*
Ratificare, ratihabere. *Megerősiteni, helybe, jóváhagyni.*
Erga ratificationem. *Jováhagyás feltétele alatt.*
Ratio. 1. *Ész.* 2. *Ok.*
Rationabilis. *Alapos, helyes.*
Ratiocinatio. *Okoskodás.*
Ratiocinium. 1. *Okoskodás.* 2. *Számadás.*
Ratiocinari. 1. *Okoskodni.* 2. *Számot adni.*
Rationes. *Számadás.*
Reactio. *Viszont követés kereset. lásd* actio.
Readjudicatio. *Visszaitélés.*
Realitas. *Valóság, valódiság.*

Realis. *Valóságos*, *valódi*, *értéki*.
Realiter et effective. *Valóságosan és vóltaképen.*
Realisare. *Valósitani.*
Realisari. *Megvalósodni.*
Reambulatio metalis. *Határjárás*, *lásd* meta.
Reapplicatio. 1. *Visszakapcsolás.* 2. *Visszakapcsoltatás.*
Reassumpta, reassumptio. *Uj felvétel.*
Reassumere. *Ujra felvenni.*
Reatus. *Bünösség*, *lásd* delictum.
Reus. *Bünös.*
— conventus. *Perben fogott*-
Rebellio. *Pártütés.*
Rebellis. *Pártütő.*
Recalculare. *Ujra felvetni*, *felszámolni.*
Recapitulare. *Öszveszedve előadni.*
Recapitulatio. *Öszveszedett előadás.*
Recensio. *Előszámlálás.*
Receptio. 1. *Visszavétel.* 2. *Bevétel, befogadás.*
— fugitivi coloni. *Szökevény jobbágy befogadása.*
Reciprocus. *Visszonos.*
Reciproce. *Viszont*, *viszontag.*
Reciprocitas. *Viszonosság.*
Reciprocatio. *Viszontaglás.*
Reciprocare. *Viszonozni*, *viszontagolni.*
Reclamatio. *Ellen kiáltás*, *lásd* contradictio.
Recognitio. *Megismerés*
Recognitionales. *Megismerő levél.*
Reconciliatio. *Öszvebékéltetés.*
Reconventio. *Viszont kereset.*
Reconveniens. *Viszonkereső.*
Reconventus. *Viszonkereset.*
Reconvenire. *Viszonkeresettel élni.*
Rectificatio. *Igazitás*, *megigazitás.*
— divisionis. *Osztály*-
— metarum. *Határ*-
Recuperatio. *Visszaszerzés.*
Recursus. *Folyamodás*, *lásd* instantia.
Redactio. *Szerkeztetés.*
Redemptio. *Váltság*, *megváltás.*
— juris armorum. *Fegyver költség megváltása.*
— capitis. *Fő*-, *lásd* caput.
Redimere. *Megváltani.*
Redemptus. *Megváltott.*
Redintegratio. *Helyre állitás kipótolás.*
— aviticorum. *Őseinek kiegészitése*, *helyre állitása.*
Reditus. *Jövedelem.*
Reductio. *Leszálitás*, *leszámitás.*
Reexecutio. *Biröi visszavétel*, *lásd* executio.
Refellere. *Megczáfolni.*
Referre. 1. *Előadni.* 2. *jelenteni*, *tudósitani.*
Referens. *Előadó.*
Referada. *Előadás.*
Reflexio. 1. *Észrevétel.* 2. *Tekintet.*
Reflectere. *Emlékeztetni*,
Reflexoria citatio. *Emlékeztető idézés.*
Reflexe. 1. *Emlékeztetőleg.* 2. *Tekintve.*

Reformatio. *Változtatás. meg-változtatás.*
— sententiae. *Itélet változtatása.*
Refractarius. *Engedetlen, ellent álló.*
Refusio. *Meg- visszatérités.*
Refutatio. *Megczáfolás.*
Regalia beneficia. *Királyi haszonvételek, lásd* beneficium.
Regestrum. *Lajstrom.*
Regressus. *Visszahatólépés.*
Regula. *Szabás, rendszabás.*
Regulatio. *Rendbeszedés.*
— urbarialis. *Urbéri -*
— fluviorum. *Folyók igazitása.*
Regulativus, regulatorius. *Szabályozó.*
Reincorporatio. *Visszakapcsoltatás.*
Reiterare. *Ismételni.*
Rejecta judicialis. *Birói áttétel.*
Relatio. 1. *Jelentés* 2. *Viszony, lásd* referre.
Correlatio. *Öszveköttetés, egybefüggés.*
Relaxata, relaxatio. *Elengedés.*
— poenae. *Büntetés elengedése.*
Relegatio. *Ki- el- visszaútasitás.*
Relicta, relicta vidua. *Özvegy asszony, elhagyott özvegye.*
Reluitio. *Vissza- kiváltás.*
Remanentia. *Maradék.*
Remanentiales terrae. *Maradék földek.*
Remedia juridica. *Perbeli orvoslómódok.*
1. — extra judiciaria seu provisoria et sustentativa. *Per kivüli vagy is előzőlegi és fentartó -*

Ennek nemei:

Admonitio. *Megintés.*
Praemonitio. *Meghinálás.*
Protestatio. *Ellenkezés.*
Inhibitio. *Eltiltás.*
Contradictio. *Ellenmondás.*
2. Remedia juridica, judicialia. *Perbeli-*
— judicialia principalia. *Perbeli főtörvényes orvoslás.*
— judicialia incidentia. *Közbejövő törvényes orvoslás, per orvoslás.*

Ennek nemei:

Depositio. *Letétel.*
Revocatio procuratoris. *Prókátor szóváltás visszahuzása.*
Prohibita. *Itélet tiltás, prohibita.*
Appellatio. *Feljebbvitel.*
Oppositio. *Ellent állás.*
Repulsio. *Visszaüzés.*
Novum. *Per ujitás.*
Remissio. processus. *Per visszaküldése.*
— pignoris. *Zálog kieresztése.*
Remonstratio. *Felterjesztés,*
Remora. *Akadály, tartalék.*
Remuneratio. *Megjutalmazás.*
Renovatio. *Megujitás.*
— sententiarum. *Itélet ujitása.*
Renunciare. 1. *Lemondani, felhagyni vele.* 2. *Visszaüzenni.*

Reoccupatio. *Visszafoglalás.*
Reparatio. *Igazítás, megigazítás.*
Repartitio. *Felosztás kivetés.*
Replica. *Szóváltás, felelet.*
Dupplica. *Másod felelet.*
Tripplica. *Harmad-*
Qvadruplica. *Negyed-*
Repositio, *Visszatétel.*
— in integrum. *Tökélletes-*
— summaria. *Rövid uton-*
— in forma processus solennis. *Per által-*
Repositionalis. *Visszatételbeli-*
Reponere. *Visszatenni.*
Repraesentatio. *Felirás.*
Repraesentare. *Képét viselni.*
Repraesentans. *Képviselő.*
Reprehensio. *Megfeddés, dorgálás.*
Repressale. *Viszonozás.*
Reprobare. *Jóvá nem hagyni.*
Reprotestatio. *Viszont ellent szóllás, lásd* protestatio.
Repudium. *Megvetés, elhagyás.*
Repudiare. *Megvetni, elhagyni*
Repulsio. *Visszaüzés, lásd* juridica remedia.
Repellere. *Visszaüzni.*
Reqvisitio. *Megkérés, megkeresés.*
— privata. *Magányos-*
Reqvisitoriae. *Megkérő levél.*
Reqvirens. *Megkérő.*
Reqvisitus. *Megkért.*
Reqvisitum. *Kivántatóság. megkivánt tulajdon.*
Res. 1. *Dolog.* 2. *Vagyon, lásd* bonum.
Res sacra. *Szent vagyon.*
— religiosa. *Vallásbeli-*
Res communis. *Köz vagyon.*
— publica. 1. *Köztársaság.* 2. *Köztársasági.*
— universitatum. *Közönségi-*
— privata. *Magányos-*
— universalis. *Öszves-*
— singularis. *Eggyes-*
— corporalis. *Testbeli-*
— incorporalis. *Testetlen.*
— mobilis. *Ingó-*
— mobilis proprie. *Valodi ingó-*
— mobili aeqvivalens. *Ingónak nézett vagyon.*
— immobilis. *Ingatlan.*
— fungibilis. *Elélhető-*
— infungibilis. *Elnem élhető-*
— avitica. *Ősi-*
— praecise avitica. *Csupán ősi-*
— fidei commissa, fidei commissum *Hitre bizott-*
— acqvisita. *Szerzett-*
— acqvisita castrensis. *Hadi-*
— qvasi castrensis. *Polgári-*
— adventitia. *Győtt.*
— donationalis. *Adományi-*
— extra donationalis. *Adomány kivüli-*
— principalis. *Fő-*
— accessoria seu pertinentia. *Mellék-tartozandóság.*
— pertinentia essentialis. *Vóltabeli tartozandóság.*
— naturalis. *Természetes-*
— accidentalis. *Szokásbeli-*
— arbitraria. *Önkénybeli-*
— domestica, familiaris. *Belsőházi vagyon.*
— judicata. *Megitélt dolog.*
Abivit in rem judicatam. *Itélt dologgá vált.*

Res venales. *Árús, eladó dolgok.*
Jus in re. *Jus a' vagyonba.*
Jus ad rem. *Jus a' vagyonhoz.*
Esse, essentia rei. *Dolog veleje, mivóltja.*
Resanatio laesionis. *Sérelem orvoslása.*
Rescindere. *Felbontani.*
Rescissum testamentum. *Felbontott végintézet.*
Rescriptum. *Királyi levél, lásd* mandatum.
Reservata. *Fenntartás.*
— mentalis. *Elmebeli-*
Reservatio. 1. *Kikötés.* 2. *Fentartás.*
Reservatus. *Kikötött, fentartott.*
Reservare. *Fentartani, fenhagyni.*
Reservat reservanda. *Fentartja a' fentartandókat.*
Residentia. *Lakhely.*
— solitus residentiae locus. *Szokott lakhely.*
Resignatio. 1. *Lemondás* (a' hivatalról). 2. *Átadás.*
Resignatorium instrumentum. *Átadó levél.*
Resilire. *Elállani.*
Resiliens. *Elálló.*
Resultus. *Elállás.*
Resolutio. 1. *Rendelés, végzés.* 2. *Válasz.*
— regia. *Királyi válasz, lásd* mandatum.
Resolvere. 1. *Rendelni, végezni.* 2, *Adni, jóváhagyni.*
Respectus. *Tekintet.*
Respective. *Illetőleg.*
Respirium. *Időhaladék, pihenés.*
Responsio, responsum. *Felelet.*
Respublica. *Köztársaság.*
Restantia. *Hátra lévő tartozás.*
Restatutio. *Másodszori vagy birói iktatás, lásd* statutio.
Restitutio. *Visszaadás, megtérités.*
Restrictio. *Megszoritás.*
Restringere. *Megszoritani.*
Retentio. *Visszatartás.*
Resultatum. *Foganat.*
Resuscitare. *Felébreszteni, ujra kezdeni, ujra folytatni.*
Litem resuscitare. *A' pert ujra folyamatba hozni.*
Retardatio. *Hátráltatás.*
Retorsio. *Visszafordítás.*
Retractatio. *Visszahuzás, lásd* contradictio.
Reus. 1. *Vétkes.* 2. *Alperes.*
— conventus. *Alperes.*
Revelatio. *Felfedezés.*
— literalium instrumentorum. *Oklevelek felfedezése.*
Revelatorium juramentum. *Felfedező esküvés, lásd* juramentum.
Reversales. *Visszaadó levél.*
Revindicatio. *Visszaszerzés.*
Revisio. *Meg- általvisgálás.*
— causae. *Ügyvisgálás.*
— rationum. *Számadás visgálás.*
— aetatis. *Korlátás, lásd* aetas.
Revisorium forum. *Megvisgáló törvényszék.*
Superrevisorium forum. *Fővisgáló törvényszék, lásd* forum.

Revidere. *Megvisgálni.*
Revocatio. *Visszahuzás.*
— procuratoris. *Ügyvéd szóváltás visszahuzása, lásd* remedium.
Rigor juris. *Törvény szoros tartalma.*
Ritus. *Szertartás.*
Ripa. *Part.*
Rixa. *Czivakodás.*
Robotta. *Ur-dolga.*
Rubrica. 1. *Rovaték.* 2. *Felezet.*
— legis. *Törvény felezete.*
Rumor. *Közhir, lásd* fama.

S.

Sacrilegium. *Szentség törés.*
Sacrilegus. *Szentségtörő.*
Saevities. *Kegyetlenség.*
Salarium. *Fizetés.*
Salvare. *Megtartani, fenhagyni, megmenteni.*
Salvus conductus. *Szabad menedék.*
Violatio salvi conductus. *Szabad menedék megsértése, uti hitlevél.*
Salva gvardia. *Bátorságositott hely.*
Literae salvi conductus. *Szabad menedéki levél, uti-hitlevél.*
In salvo relinqvere. *Épségben fenhagyni.*
Salvificatoria clausula. *Mentőrekeszték, lásd* clausula.
Salvo jure alieno. *Másnak jussa fenmaradván.*
Salvo errore calculi. *Fenmaradván a' számolásbeli hiba.*
Salvis expensis eventualibus. *Az előfordúlható költségeken kivül.*
Sanctio legis. 1. *Törvény ereje, tartalma, okszabása.* 2. *Törvény megerősitése.*
— poenalis. *Büntetés.*
Sanctimonia. *Szentség.*
— legum. *Törvényszentsége.*
— juramenti. *Esküvés.*
— sangvinis. *Vér-*
Sangvinis propago. *Vérségi származás.*
— proditio. *Vérárúlás.*
— profusio. *Vérontás.*
Satisfactio. *Elégtétel.*
Scandalum. *Botránkoztatás.*
Scandalosus. *Botránkoztató.*
Scelus. *Gonoszság, lásd* delictum.
Sceleratus. *Gonosz.*
Scriptum, scriptura. *Irás, irat.*
Authographum. *Authographum, sajátkézirat, eredeti.*
Apographum copia. *Pár, más, másolat.*
Scrupulus. *Kétségeskedés.*
Scrupulosus. *Kétségeskedő.*
Scutum gentilitium. *Nemzetségi czimer.*
Secretum. *Titok.*
Secretus. *Titkos.*
Seculum. 1. *Század.* 2 *Világi állapot.*
Secularis. 1. *Szabados.* 2. *Világi külső rendű.*
Usus secularis. *Százados haszonvétel.*
Secretio. *Elválasztás.*
Secundare, obsecundare. *Segiteni, támogatni.*
Securitas. *Bátorság.*

Securitas publica. *Közbátorság.*
Securus. *Bátorságos, biztos.*
Secura custodia. *Biztos őrizet.*
Seditio. *Támadás, lázadás.*
Seditiosus. *Fellázült.*
Seductio. *Csábitás.*
Seductor. *Csábitó.*
Semen. *Mag.*
Deféctus seminis. *Magva szakadás, lásd* defectus.
Seminatura. *Vetés.*
Senioratus. *Öregebbség.*
Sensus. 1. *Értelem.* 2. *Érzés.*
— literalis. *Betüszerénti -*
— mysticus. *Titkos -*
— vulgaris. *Köz -*
— strictus. *Szoros -*
— latus. *Tágas -*
— proprius. *Tulajdon -*
— improprius. *Idegen -*
Sententia. *Itélet.*
— interlocutoria. *Közben szólló -*
— finalis definitiva. *Végső -*
— meritoria. *Dolog velejét érdeklő, derék -*
— simpliciter interlocutoria. *Csupán közbenszólló -*
— interlocutoria vim meritoriae habens. *Velősen közbenszólló.*
— favorabilis. *Kedvező -*
— disfavorabilis. *Terhes -*
— appellabilis. *Feljeb vihető -*
— absolutoria. *Feloldozó, felmentő -*
— convictiva. *Elmarasztó, elmarasztaló -*
— condescensoria. *Leszálitó-*
— remissoria. *Visszautasitó*
— capitalis. *Halálos -*

Sententia ipso jure nulla. *Törvény szerint sikeretlen itélet.*
Sententionatus. *Megitélt, elmarasztalt.*
Sententionales. *Itéletlevél.*
Seorsim. *Külön, különösen.*
Separatio. *Elválasztás.*
Sepositio. *Félretétel, félrevetés.*
Seqvestrum. *Zár.*
— judiciarium. *Birói -*
— benevolum. *Önkényes -*
Seqvestri curator. *Zárgondviselő, zártartó.*
Seqvestrare. *Zár alá tenni, venni.*
Seqvestrator. *Záró.*
Seqvestratus. *Zár alávett.*
Seqvestrata bona. *Zár alávett Javak.*
Seqvestratio. *Zár alá tétel, vétel.*
Series. *Sor, rend.*
— causarum. *Per.*
Serialis. *Sortartó.*
Extraserialis. *Soronkivüli.*
Serialitas. *Sorosság, sortartás.*
Extraserialitas. *Soratlanság.*
Servus conventionatus. *Szegődött szolga.*
Servitus. *Szolgálat, szolgaság.*
Servitia fidelia. *Hív szolgálat.*
Sessio. 1. *Ülés.* 2. *Házhely, telek.*
— curialis. *Udvarhelyi telek.*
— nobilitaris. *Nemes -*
— libera. *Szabad -*
— elibertata. *Felszabadult -*
— antiqva. *Régi -*
— cespitalis. *Foglalt -*
— deserta. *Puszta -*
— urbarialis. *Urbéri -*
— colonicalis. *Jobbágyi -*

Sessio colonicalis. *Jobbágyi telek.*
— censualis. *Taksás -*
— integra. *Egész -*
— media. *Fél -*
— qvartalis. *Fertály, negyed -*
— octavalis. *Nyolczad -*
— inqvilinaris. *Zsellér -*
Constitutivum sessionis colonicalis. *Jobbágy telek állománya.*
— intravillanum. - *belső tartozandósága.*
— extravillanum. - *külső -*
Connumeratio sessionum. *Telkek öszveszámlálása.*
Sexus. *Nem, ág.*
— masculinus. *Férfiág.*
— foemineus. *Leányág.*
Sexus discrimen. *Nemek különbsége.*
Sicarius. *Fogadott gyilkos.*
Sigillum. *Pecsét.*
— authenticum. *Hiteles -*
— regium. *Királyi -*
— — majus. *Nagyobb királyi -*
— — minus. *Kissebb királyi -*
— — duplex. *Királyi kettős -*
— — secretum. *Királyi titkos -*
— — judiciale. *Királyi bírói -*
— — annulare. *Királyi gyűrűs -*
Sigillum publicum. *Köz -*
— privatum. *Magányos -*
— usuale. *Szokott -*
— pendens. *Függő -*
— appressum. *Lenyomott -*
Signatura. *Jegyzék.*
Significatio. *Jelentés, értelem.*
Signum. *Jel.*
Signa metalia. *Határjelek.*
Silentiarius. *Nyelvkötött, elhallgattatott.*
Simplex. *Egyszerü, eggyügyű.*
Compositus. *Öszvetett.*
Simplicitas. *Egyszerüség, eggyügyűség.*
Simul sumptum. *Öszveséggel.*
Simultanee. *Egyetemben.*
Singillatim, singillative. *Eggyenként,*
Singularis. *Eggyes, magányos.*
— testis. *Eggyes tanu*, *lásd* testis.
Singularitas. *Magányosság, különösség.*
Sistere. *Megállitani, megszüntetni.*
Situs, situatio. *Fekvés, helyezet.*
Socidae pactum, seu arenda pecorum. *Barmok haszna kibérlése.*
Societas. *Társaság.*
— civilis. *Polgári -*
— mercatorum. *Kereskedési.*
— contractualis. *Kötési -*
Contractus socialis. *Társasági kötés.*
Sodomia. *Sodoma bün.*
Solemnis. *Jeles.*
Solemne testamentum. *Jelesvégintézet*, *lásd* testamentum.
Solemnitas. *Jelesség, megkivántatóság.*
Solemnisare. *Jelesíteni.*
Solide. *Velősen.*
In solidum. *Egyetemben.*
Sollicitare. *Szorgalmaztatni.*

Sortilegium. *Sorsvetés.*
Species. *Faj.*
— facti. *Történet leirása.*
In specie reddere. *Mivoltában visszaadni.*
Specialis, specificus. *Különös.*
Specialiter. *Jelesen, különösen.*
Specialitas. *Különösség.*
Specificatio. *Felszámlálás, feljegyzés.*
In specifico. *Külön véve.*
Speculatio. *Haszon keresés.*
Speculans, speculativus. *Hasznon kereső.*
Sperativa successio. *Reménylhető örökösödés, lásd* successio.
Spolia. *Zsákmány, ragadomány.*
Spoliatus. *Megfosztatott.*
Sponsalia. *Eljegyzés, kézfogás, gyűrű váltás.*
— de futuro. *Puszta eljegyzés.*
— de praesenti. *Be nem tellyesített házasság.*
Sponsalisticus contractus. *Eljegyzési kötés.*
Sponsalisticum donum. *Eljegyzési ajándék.*
Sportula judiciaria. *Per taksa.*
Stabilire. *Megállapitani.*
Stabilitas. *Állandóság.*
Stallum. 1. *Szék.* 2. *Tehetőség.*
— agendi. *Ügyvédi -*
Statarium jus. *Talpon itélő hatalom.*
— judicium. — *szék.*
Status. 1. *Kar, rend.* 2. *Állapot, mibenlétel.*
Statutio. 1. *Beiktatás.* 2. *Törvénybe iktatás p.o.* juri statuere.
Restatutio. *Másodszori vagy birói iktatás.*
Statutio pura. *Tiszta beiktatás.*
— purisata. *Tisztázott -*
— vulnerata. *Sértett -*
— contradicta. *Ellenmondott*
Statutorium mandatum. *Iktató parancsolat.*
Statutionales. *Iktatólevél.*
Statutum. 1. *Rendszabás.* 2. *Helybeli szabás.*
Stellionatus. *Fortélyos csalás.*
Stellio. *Fortélyos csaló.*
Stigma. *Bélyeg.*
Stigmatisatio. *Bélyegezés.*
Stillicidium. *Eszterha, házcsorgás, eresz.*
Jus stillicidii. *Ereszkinyujtás jussa.*
Stimulus. *Ösztön, inger.*
— naturalis. *Természeti -*
Stipendium servitorum. *Szolgák bére.*
Stipes. *Törzsök, lásd* radix.
Stipulatio. *Lekötés.*
Stirps. *Nemzetség.*
Stola. *Papi bér.*
Stringere. *Kényszeriteni, kötelezni.*
Stricte. *Szorossan.*
Strictae interpraetationis. *Szoros magyarázatú, lásd* interpraetatio.
Stricti juris. *Szoros törvényü.*
Studium nocendi. *Ártani való szándék.*
Stuprum. *Paráználkodás, lásd* delicta carnis.
Stuprator. *Parázna, lator.*
Stylus. *Irásmód.*

Stylus curialis. *Törvényss irásmód.*
Subarhare. *Foglalót adni.*
Subarhatio. *Fel- előpénzelés*, *foglaló-adás*, *lásd* arha.
Subditus. *Alattvaló*, *jobbágy.*
Subditela. *Jobbágyság.*
Subductio. 1. *Levonás.* 2. *Elvonás.* 3. *Elillantás.*
Subhastatio. *Kótya vetyélés*, *árverés*, *lásd* licitatio.
Subinqvilinus. *Házatlan zsellér.*
Subjectum. 1. *Személy.* 2. *Alátétel.*
Objectum. *Tárgy.*
Subjective. *Személyre nézve.*
Objective. *Tárgyra nézve.*
Subreptio. *Becsúszás.*
— occulta. *Alattomos -*
Subreptitius. *Becsúszott.*
— usus. — *használás.*
Subscriptio. *Aláirás.*
Subsidium. *Segedelem.*
Subsidiarius. *Segéd.*
Subsidiaria proba. *Segéd próba*, *lásd* proba.
Subsistentia. *Élelem.*
Substantia. 1. *Állomány.* 2. *Érték.*
— caduca. *Magvaszakadási érték.*
— legata. *Hagyományos -*
Substernere. *Előterjeszteni*, *aláterjeszteni.*
Substituere. *Helyébe venni.*
Substitutio. *Máshelyébe állitás.*
Substitutus. *Más helyébe állitott*, *másod al.*
— vice comes. *Másod alispány.*
— judlium. *Alszolgabiró.*
Substratum. *Tárgy.*
Subtractio. *Levonás*,
Successio. 1. *Örökösödés.* 2. *Következés* (p.o. tisztségben).
Successio antiqua. *Régi örökösödés.*
— manifesta, plana. *Világos.*
— directa. *Egyenes -*
— sperativa, virtualis. *Reménylhető -*
— involuta. *Szövevényes:*
— pura. *Tiszta -*
— onerosa. *Terhes -*
— naturalis. *Természeti -*
— legalis. *Törvényes -*
— testamentaria. *Végintézeti -*
— abintestato. *Végintézetkivüli -*
— in stirpes, lineas. *Ágszerinti -*
— in capita. *Fejenként való-*
— ascendentium. *Nemzők örökösödése -*
— descendentium. *Nemzettek -*
— collateralium. *Mellékes örökösödés -*
Successio conjugum mutua. *Hitvesi*, *kölcsönös örökösödés -*
— viduarum. *Özvegyi -*
— fisci. *Fiskus örökösödése.*
Ad vires successionis. *Örökösödés erejéig.*
Successor. 1. *Örökös.* 2. *Követő.* (p. o. tisztségben).
Successivus. 1. *Jövendőbeli.* 2. *Rendbe következő.*
Successive. 1. *Jövendőre*, *időjártával.* 2. *Rendel követve.*

Succisio sylvarum. *Erdő rongálás*, *erdővágás*, *lásd* sylva.
Succrescentia. *Sarjadozás*.
Succrescens sylva. *Eresztvény*, *fiatalerdő*, *lásd* sylva.
Succumbens. *Ügyevesztett*, *vesztes fél*.
Suffragium. *Itélőszó*, *választószó*, *voks*.
Suggestio. *Szájraadás*.
Puncta suggestiva. *Utasító pontok*.
Sui juris. *Maga ura*, *lásd* jus.
Summa. *Somma*, *öszveség*.
— integralis, *Egész somma*.
— minor. *Kissebb*, *lásd* admonitio.
Summarius. *Öszveséges*, *rövid*.
Summaria procedura. *Rövid per folyamat*, *sommás per*.
Summarius extractus. *Rövid Kivonás*.
Summarium. *Sommázat*.
Sumptus. *Költség*.
Superabundans. *Felesleg való*, *bővelkedő*.
— cautela. *Felesleg való óvás*.
Superdifficultas. *Másod nehézség*, *lásd* difficultas.
Supererogans. *Felesleg kiadó*.
Supererogatum. *Bevételt meghaladó költség*.
Superficialis. *Felűleges*, *felűleg*.
Superficialitas. *Felülegesség*, *felülség*.
Superfluum. *Felesleges*, *felesleg*.
Superfluitas. *Feleslegesség*, *feleslegség*.
Superinscriptio. 1. *Felülfizetés*. 2. *Felülfizettetés*.
Supernatantia. *Fenmaradék*.
Superrevisio. *Felsőbb megvisgálás*.
Superstitio. 1. *Babonaság*. 2. *Vakbuzgóság*.
Superstitiosus. 1. *Babonás*. 2. *Vakonbuzgó*.
Supervacaneus. *Felesleges*, *lásd* superabundans.
Supplere. *Kipótolni*, *helyre pótolni*.
Suppletatio. *Pótlás*.
Supplementum. *Pótolék*.
Suppletorius. *Pótló*.
Suppletorie. *Pótlólag*.
Supplex libellus. *Esedezőlevél*.
Supplicans. *Esedező*.
Supplicatio. *Esedezés*, *könyörgés*.
Supplicium. *Halálos büntetés*.
Supponere. *Feltenni*.
Supportare. *Viselni*, *elviselni*.
— onus alterius. *Más terhét viselni*.
Suppositum. *Feltétel*.
Ex supposito. *Feltétel szerint*.
Supposititius. *Felcserélt*, *ál*.
Supputare. *Leszámlálni*.
Surculus. *Csemete*.
— ultimus. *Utólsó csemete*.
Surrogatum. *Pótolék*.
Suscitatio litis. *Per támasztás*.
Suspendere. *Felfüggeszteni*, *függőbe hagyni*.
— ab officio. *Hivataltól felfüggeszteni*.
— processum. *A' pert függőbe hagyni*.
Suspicio. *Gyanú*, *gyanakodás*.
Suspicio fundata. *Helyes gyanú*.
— infundata. *Helytelen* -
— levis. *Csekély*.

Suspicio gravis. *Nehéz gyanú.*
— violenta. *Kénszeritő-*
— temeraria. *Vakmerő-*
Sustentatio. *Fentartás.*
— juris. *Jus fentartása.*
— crediti. *Hitel.*
Sustentator jurium. *Jussok fentartója.*
Sylva succrescens. *Nevendék erdő.*
Decorticatio sylvarum. *Faháutás.*
Symbolum. 1. *Jelszó.* 2. *Jelkép.*
Symbolicus. *Jelképes.*
Symbolica executio. *Jelképes végrehajtás.*
Syngrapha. *Saját kézirat.*
Systema. *Rendszer, rendezet.*
Systematicus. *Rendszeres.*

T.

Tabella. *Lajstrom.*
Tabula. *Tábla, törvényszék.*
Tacite. *hallgatva, hallgatólag.*
Taciturnitas. *Hallgatás.*
Talionis poena. *Hason büntetés.*
Tariffa. 1. *Vám lajstrom* in teloniis. 2. *Árlajstrom* in limitationibus pretii.
Taxa. *Taksa.*
— processualis. *Per taksa.*
— expeditionis. *Kiadási-*
— tolerantialis. *Türedelmi-*
— indigenatus. *Hazafiúsitási-*
Taxare. *Taksálni.*
Taxatio. *Taksálás.*
Taxalista. *Taksás.*
Telonium. 1. *Vám.* 2. *Vámház.*
Teloniator. *Vámos.*
Temerarius. *Vakmerő.*
Temere litigantis poena. *Vakmerő perlekedőnek birsága.*
Temeritas. *Vakmerőség.*
Temperare. *Mérsékelni.*
Temperamentum. *Mérséklet.*
Temporaneus. *Ideigi.*
Ex tempore. *Hevenyében.*
De tempore. *Idejekor.*
Tenor. *Tartalom, foglalat.*
Tenuta. *Biromány.*
— intravillana. *Belső telkek.*
— extravillana. *Külső-*
— post fundualia. *Telek utánni földek.*
Terminus. 1. *Kitétel, szó.* 2. *Idő határ, határnap.*
— praeclusi. *Véghatárnap.*
— dilatio. *Határnap elhalasztása.*
— competens. *Illendő határidő.*
— causae. *Perszakasz.*
— generalium regni judiciorum. *Törvénykezés ideje, törvénynapok, törvényfolyamat, törvényszakasz.*
— epiphanialis. *Vizkereszti törvénynapok.*
— post paschalis. *Husvétutáni-*
— sancti Stephani. *Szent Istváni-*
— sancti Martini. *Szent Mártoni-*
Terra. *Föld.*
— arabilis. *Szántó-*
Terrae infixa. *Földhöz ragadt.*
Terrestris dominus. *Földes ur.*
Terragium. *Földbér.*
Territorium. *Határ.*

Testamentum. *Testamentom, végrendelet.*
— scriptum. *Irott -*
— nuncupativum. *Szóbeli -*
— apertum. *Nyilt -*
— clausum. *Bezárt -*
— publicum. *Közhelyen tett -*
— privatum. *Magányos -*
— perfectum. *Tökélletes -*
— imperfectum. *Nem tökélletes -*
— authenticum. *Hiteles helyen tett -*
— solenne. *Jeles.*
— privilegiatum. *Privilegiált -*
— pium. *Kegyes -*
— militare. *Tábori, katonai -*
— in procinctu. *Készületbeli -*
— inter liberos. *Gyermekek közt tett -*
— tempore pestis. *Döghalál alatti -*
— purum. *Tiszta -*
— conditionatum. *Feltételes -*
— nobilitare. *Nemesi -*
— civicum. *Polgári -*
— rusticum. *Jobbágyi -*
— ecclesiasticum. *Egyházi -*
— validum. *Sikeres -*
— invalidum. *Sikeretlen -*
— praejudiciosum. *Sérelmes -*
— nullum. *Magába sikeretlen -*
— ruptum. *Megmásolt -*
— irritum. *Tárgy nélküli -*
— destitutum. *Elnem fogadott -*
— rescissum. *Felbontott -*
— inofficiosum. *Mostoha -*

Testamenti solennitates internae. *Végintézet belső jelességei.*
Testamenti solennitates externae. *Végintézet külső jelességei.*
Testandi activitas. *Végintézeti tehetősség.*
Testandi activitatis defectus. *Végintézeti tehetősség fogyatkozása.*
Testari. *Végintézetet tenni, testálni.*
Testator. *Végintéző, végintézetet tevő, testáló.*
Testamentarius. *Végintézeti.*
— haeres. *Végintézeti örökös.*

Testis. *Tanú.*
— oculatus. *Szemmel látott -*
— auritus. *Hallomási -*
— juratus. *Megesküdt -*
— authenticus. *Hiteles -*
— authenticatus. *Meghitelesitett -*
— habilis, idoneus. *Alkalmas -*
— inhabilis. *Nem alkalmas -*
— omni exceptione major, classicus. *Kifogást nem szenvedő -, kifogáson kivül való -*
— exceptioni obnoxius. *Kifogást szenvedő -*
— fidedignus. *Hiteles -*
— contradicens. *Ellenkező -*
— dissentiens. *Eggyet nem értő -*
— interessatus. *Részre hajló -*
— prohibitus. *Eltiltott -*
— varians. *Változtató -*
— vacillans. *Tétovázó -*

Testis qvalificans. *Módosító tanú.*
— subornatus. *Rávett -*
— rogatus. *Meghitt -*
— falsus. *Hamis -*
— simultaneus. *Eggyütt lévő -*
— singularis. *Eggyes -, magányos -*
— singularis, obstativus, pugnans. *Ellenkező eggyes -*
— singularis diversificativus, discrepans. *Különböző eggyes -*
— singularis cumulativus conspirans. *Öszveférő eggyes -*
— uniformiter fatens. *Egyformán valló -*
Legalia reqvisita in testibus. *A' tanúknak törvényes tulajdonságaik.*
Testimonium. *Tanúság, tanúbizonyság, bizonyság.*
— articulare. *Törvényes bizonyság.*
— humanum. *Emberi -*
Testimoniales. *Bizonyságlevél.*
Testificatio. *Bizonyságtétel.*
Thesaurus. *Kincs.*
Titulus. *Czim.*
— donationis. *Adomány czim,* *lásd* donatio.
— possessorii. *Birtok czim.* *lásd* possessorium.
Justo titulo. *Igaz czimmel, igaz czim alatt.*
Titulo mutui. *Kölcsön czimje alatt, kölcsön fejében.*
Titulo salarii. *Fizetés fejében.*
Tolerantia. *Türedelem.*
Tolerantiae taxa. *Türedelmi pénz.*

Toleratus. *Türedelmes, türött.*
Toxicum. *Étető,* *lásd* intoxicatio.
Tractatus. *Alkudozás,* *lásd* contractus.
Tractare. *Alkudozni.*
Traditio. *Átadás.*
— realis. *Valóságos -*
— symbolica. *Jelképes -*
— brevi manu. *Kézre adás -*
— longa manu. *Kimutatással, messziről tett átadás.*
Traditores castrorum et fortalitiorum malitiosi. *Várak és erősségek csalárd feladóji.*
Trajectus. *Rév.*
Transactio. *Eggyesség,* *lásd* contractus.
— amicabilis. *Barátságos -*
— judicialis. *Törvény előtti -*
— ex dubio litis eventu. *Per kétséges kimenetele miatt tett eggyesség.*
Transigere. *Megeggyezni.*
Transgressio. *Áthágás.*
Transmigratio. *Átköltözés.*
Transmissio. *Átküldés.*
— causae. *Per átküldése.*
Transmissionales. *Átküldőlevél.*
Transumptum. *Hiteles más.*
Transumere. *Hitelesen lemásolni.*
Transvestitio conditionum pignoratitiarum. *Zálogi feltételeknek átruházása.*
Tribunal. *Itélőszék.*
Tributum. *Adó.*
Tricesima. *Harminczad.*
Trutinium. *Megfontolás,*
— judiciale. *Birói -*

Tumultus. *Zendülés, lázzadás.*
Tumultuantes. *Felzendülők, zenebonáskodók.*
Turbatio. *Háborgatás.*
Turbator. *Háborító.*
Turbulentus. *Háborgó.*
Tutor. *Gyámatya, gyámol.*
Tutrix. *Gyámanya.*
Tutor naturalis. *Természeti -*
— legitimus. *Törvényes -*
— naturalis et legitimus. *Természeti és törvényes.*
— testamentarius. *Végintézeti -*
— dativus. *Rendelt -*
— immissivus. *Beavatkozott -*
Tutela. *Gyámság.*
Curatela. *Gondviselés.*
Excusatio a tutela. *Felmentés a' gyámság alól.*
Remotio a tutela. *Elmozdítás a' gyámságtól.*
Tutor et simul curator. *Gyámatya és egyszersmind gondviselő.*
Tutelatus. *Gyámság alatti.*
Curatelatus. *Gondviselés alatti*

U.

Ubicatio. *Hol létel, hol lét.*
Ulnae regalis mensura. *Királyi réfmérték.*
Ultimatum. *Végkijelentés.*
Unilateralis. *Egyoldalú.*
Bilateralis. *Két oldalú, viszszonos*, *lásd* contractus.
Unio. *Egyesülés.*
Universalis. 1, *Közönséges.* 2. *Mindenes.*
Universalis haeres. *Mindenes örökös.*
Universitas. *Közönség.*
Scientiarum universitas. *Fő oskolák, lásd* communitas.
— Comitatus. *Vármegye közönsége.*
Urbarium. *Urbér.*
Urbarialis. *Urbéri.*
— contractus. *Kötés -*
— regulatio. *Rendelkezés -*
— qvaerela. *Panasz -*
— praestatio. *Jobbágyi tartozás.*
Urbariale tractamentum. *Urbér szerénti bánás.*
Urbarialis vel fundualis liber. *Birtok könyv.*
Urbura. *Bányabér.*
Urburariatus. *Bánya birtokosság.*
Urburarius. *Bánya birtokos.*
Usucapio. *Birtokfogás, haszonvétel.*
Usu fructuarius. *Haszonvevő.*
Usus fructus. *Haszonvétel.*
Usura. *Uzsora.*
Usurarius. *Uzsorás.*
Usuraria pravitas. *Uzsorabéli gonoszság.*
Usuroboratio. *Birtokkal erősités foganatosítás.*
Usurpatio. *Bitangolás.*
Usus. 1. *Szokás.* 2. *Használás, haszonvétel, gyakorlás.*
Abusus. *Visszaélés.*
Usus pacificus. *Békességes használás.*
— publicus manifestus. *Nyilvánságos -*

Usus immemorialis. *Emlékezetet haladó használás.*
— annuus. *Esztendei -*
— turbatus. *Háborgatott -*
— interruptus. *Megszakadt - félbeszakadt -*
— precarius. *Elnézett, bitanglott -*
— subreptitius. *Becsuszott -*
— simultaneus, promiscuus. *Elegyes -*
— contrarius. *Ellenkező szokás.*
Usualis. *Szokott, szokásbeli.*
Usuale sigillum. *Szokott pecsét,*
Usitatus. *Szokott, bevett.*
Utensilia. *Házi butor.*
Uxoricidium. *Feleség ölés.*
Uxoricida. *Feleség gyilkos.*

V.

Vacillans. *Tétovázó.*
Vadimonium. *Személykezesség.* *lásd* fidejussio.
Vas. *Kezes.*
Vadum. *Gázló, láboló hely.*
Vagabundus. *Csavargó, kóborló.*
Vagus. *Bitang.*
Vaga pecora. *Bitang marhák.*
Validitas. *Siker, sikeresség, álhatosság, alaposság.*
Validus. *Helyes. sikeres, álható, alapos.*
Valor. *Becs, érték.*
— externus. *Külső -*
— internus. *Belső -*
Valuta. *Érték.*
Vectigal. *Vám.*
— inductionale. *Behozásbeli -*
Vectigal transituale. *Általmeneteli vám.*
— eductionale. *Kivitelbéli -*
Venditio. *Eladás.*
— perpetua. *Örökös -*
— temporanea. *Ideigi, ideiglení -*
Veneficium. 1. *Megétetés.* 2. *Bübájolás.*
Veneficus. 1. *Méreg keverő.* 2. *Bübájos.*
Venia aetatis. *Kor engedelem.* *lásd* aetas.
Verbalis. *Szóbeli.*
Verbaliter. *Szóval.*
Versutus. *Agyafúrt.*
Vestigium. *Nyom.*
Vetitus. *Tilos, tilalmas, tiltott.*
Vetitum, vetititium, locus vetitus. *Tilalmas hely.*
Vexa. *Bosszantás.*
Redemptio vexae. *Bosszantás váltás.*
Vexandi studium. *Bosszantó indúlat.*
Via juris. *Törvény útja.*
— facti. *Ön hatalommal.*
— recursus. *Fólyamodás útja.*
— instantiae. *Kérelem -*
— gratiae. *Kegyelem.*
— appellatae. *Feljebbvitel -*
— novi. *Új út, lásd* novum.
Vicesimalitas. *Biról huszad.*
Vicinus. *Szomszéd.*
Collimitaneus, commetaneus. *Határos.*
Vicissitudo. *Viszontagság.*
Victus. *Élelem.*
— et amictus. *Élelem és ruházat.*
Victualia. *Élelembeliek.*

Vidimare. *Mást hitelesíteni.*
Copia vidimata. *Hitelesített más*, *lásd* copia.
Vidua ad alia vota se tranferens. *Nevét változtató özvegy.*
Viduale jus. *Özvegyi jus*, *lásd* jus.
Vidualis successio. *Özvegyi örökösödés*, *lásd* successio.
Vigor. *Divat*, *siker.*
Vigorosus. *Divatos*, *sikeres.*
Invigorosus. *Sikeretlen.*
Villa. 1. *Major.* 2. *Falú*, *lásd* allodium.
Villanus. 1. *Majorbeli.* 2. *Falúsi.*
Vincibilis. *Meggyőzhető*, *lásd* ignorantia.
Invincibilis. *Győzhetetlen.*
Vinculum. 1 *Kötés.* 2. *Bánatpénz.*
— matrimonii. *Házassági kötés.*
Vincula. *Vas.*
Invinculatus. *Raboskodó*, *vasban álló.*
Violatio sedis judiciariae. *Széksértés.*
Poena violationis sedis judiciariae. *Szék-sértés díja.*
Violatio ecclesiae. *Templom feltörése.*
— festi. *Ünneptörés.*
Violator contractus, fidei literarum. *Alkú hitszegő*, *levél feltörő.*
— virginum. *Erőszaktevő.*
Violentia, potentia minor. *Erőszakoskodás.*
— publica. *Megtámadás.*
— cum gentibus. *Néppel-*

Violentia ex officiolatu. *Erőszakoskodás tisztségből.*
Principalis patrator violentiae. *Fő-erőszakoskodó.*
Assumti. *Felvettek.*
Missi. *Küldöttek.*
Destinati. *Kirendeltek.*
Commissionati. *Megbizottak.*
Poena violentiae singillativa, distincta. *Az erőszakoskodásnak személyenként való büntetése.*
Poena violentiae collectiva. *Az erőszakoskodásnak öszves büntetése.*
Violentus. *Erőszakoskodó*, *erőszakos.*
Violenter. *Erőszakosan.*
Violentialis. *Erőszakoskodásbeli.*
Virtualis adj. *Reménylhető.*
Virtuale jus. *Reménylhetési jus*, *lásd* jus.
Virtualia bona. *Reménylhető javak*, *lásd* bonum.
Vis. 1. *Erő.* 2. *Erőszak.*
— fluminis. *Vizszakasztás*, *lásd* accessio.
— pudicitiae illata. *Erőszaktétel*, *megszeplôsités*, *lásd* delicta carnis.
Contractus vi et metu initus. *Erőszakból és félelemből tett kötés.*
Vim vi repellere. *Erőt erővel visszaverni.*
Visitatio. *Visgálat.*
— cassae. *Pénztár visgálatja.*
Visu repertum. *Orvosi látlelet.*

Visus punctum. *Szempont.*
Vita comite. *Életében.*
Vitalitium. *Élelem adás.*
Vitiare. *Meghamisítani*, *hibásítani.*
Vitiatus adj. *Meghamisított.*
Vituperia. *Szidalom.*
Voluntas. *Akarat.*
Voluntarius. *Önkényes.*
Votum. 1. *Fogadás.* 2. *Voks*, *szó.*
— simplex. *Egyszerü fogadás.*
— solenne. *Szerzetes-*, *lásd* impedimentum matrimonii.
Votum informativum. *Értesítő voks.*
— consultativum. *Tanácskozó -*
— decisivum. *Határozó -*
Votisare. *Voksolni.*
Votisatio. *Voksolás.*
Vox. *Szavazat*, *voks.*
Vulgo. *Közönségesen.*
Vulnus. *Seb.*
Vulneratio. *Megsebesítés.*

Z.

Zelotypia. *Szerelemféltés.*
Zelotypus. *Szerelemféltő.*